

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje
Atletika

USPEŠNOST SLOVENSKE ATLETIKE
V LETIH OD 1992 DO 2006

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

izr. prof. dr. Branko Škof

RECENZENT

prof. dr. Milan Čoh

KONZULTANTKA

asist. dr. Katja Tomažin

Avtor

ROK VERTIČ

Ljubljana 2008

ZAHVALA

Hvala mentorju dr. Branetu Škofu za vso pomoč, podporo in nasvete pri nastajanju diplomskega dela. Rad bi se zahvalil tudi Atletski zvezi Slovenije, Borisu Mikužu in še posebej Zdravku Peternelju za izposojlo literature, za vse nesebično posredovane podatke in za koristne nasvete. Hvala tudi Mirku Jalavi z Tilastopaja Oy za pomoč pri zbiranju nekaterih arhivskih podatkov.

Hvala moji in Mirjanini družini ter vsem prijateljem za vso podporo in vzpodbudne besede v tistih trenutkih, ko sem jih najbolj potreboval.

Posebna zahvala Splošni bolnišnici Ptuj in Kliničnemu centru Maribor (»enajstki« in oddelku za reanimacjo). Tudi brez vas to delo ne bi nastalo.

Največja zahvala pa gre moji dragi Miri za nepogrešljiv prispevek k temu diplomskemu delu in za vsak trenutek, ko mi je stala ob strani.

Ključne besede: atletika, zgodovina atletike, rezultati, tablice rezultatov, kategorizacija, trenerji, finance

USPEŠNOST SLOVENSKE ATLETIKE V LETIH OD 1992 DO 2006

Rok Vertič

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2008

Športno treniranje, Atletika

Število strani: 98; število preglednic: 2; število slik: 3; število grafov: 51; število virov: 80; število prilog: 38.

IZVLEČEK

V diplomskem delu sem opredelil kriterije, ki bi kar najbolj neposredno govorijo o uspešnosti slovenske atletike, in kako so se ti kriteriji spreminjali v obdobju 15 let, odkar je Slovenija samostojna država. Na ta način sem želel oceniti uspešnost in položaj slovenske atletike tudi v evropskem in svetovnem merilu. Za neposredno primerjavo posameznih disciplin sem uporabil metode povprečja desetih najboljših tekmovalcev v sezoni, za primerjavo prisotnosti slovenskih atletov in atletinj v evropskih in svetovnih tablicah sem izdelal preprosti sistem točkovanja, ki omogoča primerjavo posameznih let med seboj, za oceno uspešnosti slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih sem izdelal sistem točkovanja, kjer se upošteva tudi delež evropskih atletov med prvih osem na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah. Tako sem lahko z vidika tekmovalne uspešnosti primerjal vseh 15 let. Ugotovil sem, da je slovenska atletika napredovala praktično v vseh opazovanih kriterijih, ki so bili v tem diplomskem delu proučevani: kakovost posamezne atletske discipline in posameznih sklopov atletske discipline v primerjavi z evropskimi in s svetovnimi rezultati ter ugotavljanje smernic razvoja rezultatov (pri nekaterih disciplinah se sicer kažejo negativne smernice, vendar so v manjšini), uvrščanje slovenskih atletov in atletinj v evropski in svetovni vrh z vidika uvrščanja na tablice EAA in IAAF, uvrstitve slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih, število kategoriziranih atletov in atletinj, število atletov, število vaditeljev in trenerjev atletike ter finančni potencial slovenske atletike. Zaključki podani na osnovi proučevanja teh kriterijev po podali skupno oceno o uspešnosti slovenske atletike v letih od 1992 do 2006. Tako sem ob koncu ugotovil, da je slovenska atletika leta 2006 bolj uspešna, kot je bila takoj po osamosvojitvi.

Keywords: athletics, track and field, athletics history, results, season lists, categorization, trainers, finances

SUCCESSFULNESS OF SLOVENE ATHLETICS BETWEEN 1992 AND 2006

Rok Vertič

University of Ljubljani, Faculty of sport, 2008

Sport training, Athletics

Number of pages: 98; number of tables: 2; number of pictures: 3; number of diagrams: 51; number of sources: 80; number of additions: 38.

SUMMARY

In the thesis I tried to determine criteria which most directly describe successfulness of Slovene athletics (track and field) and how this criteria changed during past 15 years after the declaration of independence. With this I have tried to estimate succesfullness and position of Slovene athletics in European and World athletics. I have calculated average of ten best performances in the season to compare individual disciplines. To determine position of Slovene athletes in European and international seasons lists I have created a simple pointing system. To determine successfulness of Slovene athletes on European championships, World championships and olympic games I have created pointing system which includes coeficient for achievements on European champioships, which are awarded less points then World championships and Olympic games. So I could compare all 15 years. I have concluded, that Slovene athletics made a progress in almost all criteria I studied in the thesis which are: quality and trends of developement of different athletic disciplines in Slovenia, Europe and World (some disciplines in Slovenia show negative trends, but they are in minority), placing of Slovene athletes on EAA and IAAF season lists, placing of Slovene athletes on Olympic games, World championships and European championships, number of categorized athletes, number of registered athletes, number of athletic trainers and financial situation of Athletic association of Slovenia. Conclusions made of this criteria resulted in general deduction which claims, that Slovene athletics has made a progress during this 15 years and was more successful in 2006 then it was in 1992.

KAZALO

1. UVOD	8
2. PREDMET IN PROBLEM	10
2.1 ATLETIKA V OKVIRU FENOMENA ŠPORTA	10
2.2 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED ATLETIKE V SVETU	11
2.3 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED ATLETIKE V SLOVENIJI	13
2.4 PROBLEM	17
3. CILJI DIPLOMSKEGA DELA	19
4. METODE DE LA	20
5. REZULTATI	24
5.1 KAKOVOST IN SMERNICE RAZVOJA REZULTATOV POSAMEZNIH DISCIPLIN V SLOVENIJI IN PRIMERJAVA S TISTIMI V EVROPI IN SVETU	24
5.1.1 TEKI	28
5.1.1.1 ŠPRINTI IN TEKI Z OVIRAMI	28
5.1.1.2 TEKI NA SREDNJE IN DOLGE PROGE	32
5.1.1.3 ŠTAFETE	39
5.1.2 SKOKI	42
5.1.2.1 SKUPINA DALJINSKIH SKOKOV	42
5.1.2.2 SKUPINA VIŠINSKIH SKOKOV	46
5.1.3 METI	49
5.1.4 MNOGOBOJA	55
5.2 UVRŠČANJE SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA TABLICE EVROPSKE ATLETSKE ZVEZE (EAA) IN MEDNARODNE ATLETSKE ZVEZE (IAAF).	56
5.2.1 UVRŠČANJE SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA TABLICE EVROPSKE ATLETSKE ZVEZE (EAA)	56
5.2.2 UVRŠČANJE SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA TABLICE MEDNARODNE ATLETSKE ZVEZE (IAAF)	59
5.3 OCENA USPEŠNOSTI SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA VELIKIH TEKMOVANJH	61

5.4 KATEGORIZACIJA V SLOVENSKI ATLETIKI	66
5.5 KADROVSKA SLIKA SLOVENSKE ATLETIKE	69
5.5.1 ŠTEVILO ATLETOV IN ATLETINJ	69
5.5.2 ŠTEVILO ATLETSKIH TRENERJEV IN VADITELJEV ATLETIKE	70
5.7 FINANČNA SLIKA SLOVENSKE ATLETIKE	73
6. RAZPRAVA	76
7. SKLEP	80
8. VIRI	81
9. PRILOGE	86

1. UVOD

Šport in vse njegove pojavne oblike od vrhunskega do rekreativnega športa so do danes prodrle v vse sfere naše družbe. Ne samo kot telesna aktivnost, temveč tudi kot gospodarska panoga ima šport vedno večjo veljavo. Vse bolj se zavedamo tudi njegovega pomena za zdravje, razvoj in napredek družbe.

Ko se ozremo v zgodovino, lahko ugotovimo, da je imela atletika, kot ena izmed osnovnih športnih panog, v naši zgodovini pomemben vpliv na izboljšanje kakovosti celotnega slovenskega športa.

V zadnjem obdobju smo vedno bolj pozorni na vlogo vrhunskega športa pri krepitvi narodne zavesti in občutka pripadnosti, navsezadnje pa tudi pri prepoznavnosti države v svetu. Vse to ima lahko ugodne vplive na slovensko gospodarstvo, politiko in še posebej na ugled države. Ker ima atletika, ena temeljnih športnih panog, pozitiven vpliv tudi na ostale športne panoge, je toliko bolj pomembno, da napreduje in se razvija.

Prav zato moramo podpirati tiste vrhunske posameznike, ki zmorejo in hočejo poseči po najvišjih mestih v svetovnem merilu, ki so in še bodo s svojim delom in požrtvovalnostjo pustili pečat v zgodovini slovenske in svetovne atletike. Po mnenju mnogih so ravno ti športniki najboljši ambasadorji in promotorji Slovenije v svetu.

Dejstvo pa je, da Slovenija kot majhna država ne zmore podpirati velikega obsega vrhunskega športa, ki je povezan tudi z velikimi denarnimi vložki. Kljub temu ne smemo zanemarjati nekaterih manj atraktivnih in (trenutno) manj uspešnih atletskih disciplin. Te namreč kljub odličnim rezultatom v uspešnejših disciplinah znižujejo skupno vrednost in veljavo atletike v močni konkurenci številnih športnih panog, saj je financiranje in s tem možnost za razvoj posamezne športne panoge v veliki meri povezano s številom kategoriziranih športnikov. Od uspešnosti panoge je odvisno tudi zanimanje zanjo, kar se odraža na pridobivanju novih talentov za treniranje in na zanimanju sponzorjev. Pridobivanje večjega števila mladih atletov in podpora sponzorjev pa zagotavljata dobro podlago za razvoj slovenske atletike.

Od začetkov organizirane vadbe atletike v Sloveniji ob začetku 20. stoletja pa do danes je ta panoga zelo napredovala. Leta 1921 je bila atletika organizirana v klubih ali klubskih sekcijah v 10 športnih klubih od 31, ki so takrat v Sloveniji obstajali (Pavlin, 2005). Leta 2006 je v Sloveniji delovalo več kot 60 atletske klubov, kjer je treniralo več kot 3000 atletov in atletinj. Zanimanje za atletiko in številčnost v tej panogi sta v Sloveniji vedno nihali, a se v obdobju zadnjih 15 let kažejo pozitivne smernice.

Med pregledovanjem literature sem ugotovil, da ne obstaja nobeno delo, ki bi celostno zajelo gibanje rezultatov in drugih kazalnikov uspešnosti v slovenskem merilu in jih primerjalo z evropskimi in s svetovnimi rezultati. Sicer obstajajo arhivi najboljših rezultatov, ki jih lahko zelo preprosto primerjamo med sabo, vendar ti podatki niso zadosten kazalnik razvoja posamezne atletske discipline, saj samo na njihovi podlagi ne moremo ugotavljati splošnih smernic razvoja posamezne atletske discipline.

Proces treninga, še posebej dolgoročnega, usmerjenega k vzgajanju čim bolj številčne populacije uspešnih atletov, je zelo zapleten in dolgotrajen proces. Prav zato je dobrodošlo oziroma kar nujno sprotno preverjanje rezultatov dela in njihovo primerjanje s svetovnimi smernicami. Zato želim z diplomskim delom dosežke slovenske atletike uvrstiti na svetovni zemljevid.

Zato bom v diplomskem delu skušal opredeliti področja, kjer je slovenska atletika zelo uspešna, kje se razvija in napreduje, kje se približuje evropskemu in svetovnemu povprečju, ter področja, ki jim verjetno posvečamo premalo pozornosti, ki ostajajo na isti ravni ali celo nazadujejo.

2. PREDMET IN PROBLEM

2.1 ATLETIKA V OKVIRU FENOMENA ŠPORTA

Poraja se vprašanje, od kod zanimanje za ukvarjanje z atletiko, ki kljub današnjemu razvoju sveta in družbe, ki je vse bolj informacijska in gibalno osiromašena, ohranja visoko priljubljenost in množičnost. Morda nam lahko odgovor s svojim razmišljanjem osvetli dr. Jože Šturm, ki v zborniku ob 40. letnici Atletske zveze Slovenija piše: *»Morda privlači atletika sodobnega človeka zaradi svoje prvinskosti, zato ker mu predstavlja zvezo z njegovimi davnimi predniki, ki jim je bila uspešnost v teku, skoku in metu odločujoča v boju za obstanek.«*

Zakaj se torej človek še vedno oklepa tako prvinske oblike gibanja in tekmovanja, ki se najbolje odraža v ritualu olimpijskih iger, kjer se najboljše izmed najboljših spoštuje, časti in občuduje. Zelo verjetno gre pri tem za protiutež današnjemu načinu življenja, ki enostransko obremenjuje živčni sistem in v nobenem pogledu ne zadovolji človekove naravne potrebe po gibanju. Gibanje je bilo v večini človekove preteklosti, razen v zadnjem stoletju, temelj njegovega razvoja in nepogrešljivo za preživetje. Verjetno je prav zato ta potreba po gibanju tako globoko zakoreninjena v naši biti.

Ta človekova potreba po gibanju se kaže tako v tekmovalnem športu, ki zadovoljuje tudi človekove potrebe po dokazovanju, samopotrditvi ipd., pa tudi v rekreativnem športu, ki zadovoljuje človekovo osnovno potrebo po gibanju in tudi druženju. Če se danes ozremo okrog sebe, bomo opazili vse večje število rekreativnih športnikov, predvsem tekačev. Ravno tek je tisti, ki je širši množici najbolj dostopna oblika rekreacije. V osnovi je dokaj nezahteven in potrebuje majhen finančni vložek, teren za vadbo pa lahko najdemo skoraj povsod in v vseh letnih časih. Vendar pa tek kljub temu ni nenevaren, saj možnost poškodb vedno obstaja, zato se ga mora vsak začetnik lotiti preudarno, po možnosti organizirano in vodeno s strani strokovnjaka.

Atletika ima znotraj okvira celotnega športa pomembno vlogo tudi pri vzgoji in odraščanju otrok. V osnovnih oblikah je atletika nezahtevna, ima jasna in nedvoumna pravila, ki omogočajo enakovredno udejstvovanje vseh posameznikov, vendar kljub temu dopuščajo veliko mero ustvarjalnosti znotraj posameznikove tehnike, kar se kaže pri otrocih in odraslih.

Ustrezna gibalna aktivnost, ki jo organizirana vadba atletike vsekakor predstavlja, zagotavlja skladen telesni razvoj, oblikovanje motoričnih ter funkcionalnih sposobnosti, kognitivnih sposobnosti, ter socialni in čustveni razvoj. S športnim udejstvovanjem se otroci učijo številnih socialnih veščin in se s tem socializirajo, iščejo samopotrditve ter si izoblikujejo svojo telesno in splošno samopodobo. Tako udejstvovanje jim pomaga pri osamosvojitvi od staršev in pri določanju svojega položaja med vrstniki, ki prav tako v veliki meri vplivajo na razvoj otroka.

2.2 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED ATLETIKE V SVETU

Gibanje in igra sta sestavni del športa in ju kot taki lahko zasledimo v vseh obdobjih razvoja sodobnega človeka. Kot piše Šugman (1997), gibanje in igra nista niti produkt kapitalizma niti današnjega časa, temveč sta razvojno pogojena. Človek je s svojo dejavnostjo preoblikoval svet okoli sebe, družbo in s tem samega sebe. Na začetku sta bila interes in delovanje človeka usmerjena v aktivnosti za preživetje. Ko pa je človek dosegel stopnjo tehničnega napredka in mu ni bilo treba dnevno pridobivati hrane, je s tem postopno pridobival prosti čas. Tako se je oblikovala potreba človeka po igri, povezani z motoriko, ki je postopno vodila v gimnastiko in z njenim razvojem v raznoliki šport. Zato lahko rečemo, da šport obstaja že skoraj toliko časa, kot obstaja moderni človek.

Ime športne panoge atletika je grškega izvora in je v antični Grčiji pomenila nekaj drugega kot danes. Takrat atletika ni bila samostojna tekmovalna panoga, ampak so Grki s tem imenom označevali samo posebno obliko izvajanja gimnastike. Tako so bili atleti najboljši izbrani gimnasti, ki so ob posebnih svečanostih prikazovali svoje vrhunske sposobnosti v gimnastiki, ki je bila tesno povezana z grško kulturo (Stepišnik, 1968). Moderna atletika torej nima z antično skoraj nič skupnega, razen načina izvajanja in tekmovanja.

Tako kot večina drugih športnih panog se je moderna atletika rodila na območju Anglije in se razvijala počasi. Z razvojem je vključevala različne discipline z raznih področij. Osnova teka izvira iz pešterstva, saj je bil poklic peštra (poklicnega tekača, kurirja) v času pred železnico, pošto ali telegrafom, zelo pomemben poklic. Najboljše izmed njih so vabili na posebna tekmovanja, ki so jih prirejali v času pokroviteljskega športa. Skoki so v panogo prišli iz gimnastike, meti pa iz različnih folklornih običajev (krogla, kladivo, žogica za kriket,

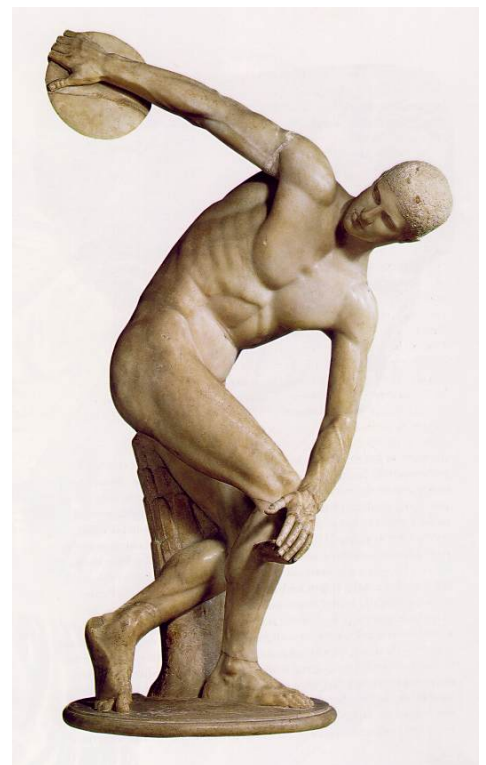
kasneje kopje). Le met diska je v moderni atletiki povzet po antiki, kot disciplina pa se je prvič pojavil na olimpijskih igrah v Atenah leta 1896. (Stepišnik, 1968)

Od začetka organizirane atletike v Angliji leta 1838, ko se je osem študentov medicine pomerilo v krosu, pa vse do leta 1861, ko je bilo v Londonu organizirano prvo atletske tekmovanje zunaj izobraževalnih ustanov, družba atletike sploh ni priznavala. Leta 1864 so zaradi vse večjega zanimanja širše populacija za ta šport sprejeli sporni amaterski pravilnik, ki je prepovedoval tekmovati tistim, ki so si kruh služili z ročnim delom, saj so s tem veljali za profesionalce. Na ta način sta aristokracija in višji sloj želela rešiti družbeni položaj atletike in jo ohraniti »gentlemansko«. Po letu 1880 je bil ta amaterski pravilnik, ki je bil do širše populacije zelo nepravilčen, odpravljen. (Stepišnik, 1986)

Atletika se je nato širila po angleško govorečem svetu in po Evropi ter se hkrati izoblikovala. Izločili so težkoatletske discipline, kot je dvigovanje uteži. Leta 1912 je bila ustanovljena Mednarodna amaterska atletska zveza (IAAF), ki je krovna organizacija svetovne atletike še danes.

Atletika je tesno povezana z olimpizmom. Kot športna panoga je prisotna že od antičnih olimpijskih iger dalje, kjer so tekmovali v nekaterih atletske disciplinah v okviru pentatlona. Prav tako je bila ena glavnih disciplin ob obuditvi olimpijskih iger v moderni dobi leta 1896 in je tako prisotna v programu olimpijskih iger moderne dobe od vsega začetka.

Posamezne atletske discipline, ki so bile v olimpijskem programu, so se od prvih olimpijskih iger moderne dobe naprej spreminjale, nekatere so bile dodane, druge pa opuščene. Do olimpijskih iger leta 1920 v Antverppnu so atleti tekmovali že skoraj v vseh disciplinah, ki obstajajo v olimpijskem programu v nespremenjeni obliki še danes. Leta 1932 je bila v program olimpijskih iger dodana še hoja na 50 km, leta 1956 pa še hoja na 20 km.

Slika 1: Myronov Discobolos (Rimski narodni muzej, www.artchive.com (2007))

Ženski del atletike v olimpijskem programu se je uveljavljal bolj počasi. Ob začetku 20. stoletja so menili, da telesni napor in prekomerno naprežanje nista primerna za dame. Takšno razmišljanje je botrovalo tudi dejstvu, da so se discipline, ki zahtevajo velik fizični napor in povzročajo telesno izčrpanost, v tekmovalni olimpijski program vključile zelo pozno. Prvič so atletinje na olimpijskih igrah nastopile leta 1928 v Amsterdamu v samo petih disciplinah (100 m, 800 m, 4 x 100 m, skok v višino in met diska). Posamezne discipline so se nato postopoma dodajale olimpijskemu programu, nazadnje pa so bile dodane naslednje discipline:

- leta 1996 tek na 5000 m (zamenjal je tek na 3000 m) in troskok,
- leta 2000 skok ob palici, met kladiva in hoja na 20 km.

Sicer so bile te discipline uvrščene v tekmovalni program že veliko prej, na svetovnih prvenstvih v atletiki pa:

- leta 1993 troskok,
- leta 1995 tek na 5000 m,
- leta 1999 met kladiva in skok ob palici,
- leta 2005 tek na 3000 m z zaprekami.

Kljub temu bodo olimpijske igre v Pekingu leta 2008 prve, kjer bo ženska atletika po številu disciplin popolnoma enakovredna moški atletiki, saj bo programu dodan še tek na 3000 m z zaprekami za ženske.

2.3 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED ATLETIKE V SLOVENIJI

Atletske vaje so se na Slovenskem pojavile že precej zgodaj v sokolski telovadbi. Bile so sestavni del sokolskega telovadnega sistema in s tem tudi pomemben del telovadnega mnogoboja. Leta 1913 pa je predvsem zaradi vpliva razvoja atletike na Češkem in zaradi vpliva iz Dunaja, kjer so atletske vaje uporabljali tudi v treningu nogometa, Ilirija začela povzemati te oblike vadbe. Priskrbeli so nekaj najosnovnejše opreme za vadbo atletike in naložili nogometašem Ilirije, naj se pripravljajo na prvi miting. Ti za to vadbo niso bili najbolj navdušeni, saj so v prvi vrsti trdo trenirali za nogometna tekmovanja. Zato se je Ilirija leta 1919 preuredila iz nogometnega v športni klub z različnimi športnimi sekcijami, ena izmed njih pa je bila tudi lahkootletska, ki jo je vodil **ing. Stanko Bloudek**. Ta je svetoval

tudi vsem nogometnim klubom, naj svoj trening obogatijo z atletskimi vajami, prvo atletsko tekmovanje pa je bilo leta 1920. (Stepišnik, 1968)

Eno leto po prvem atletskem tekmovanju na Slovenskem leta 1921 so nastopile tudi prve slovenske atletinje, a samo v disciplinah 60 m, v štafeti 4 x 60 m in v metu diska. Kljub začetnemu zagonu pa atletika ni mogla napredovati in se razvijati, saj ni bila vključena v šolsko športno vzgojo. Še najbolj se je razvijala v okviru sokolskih društev, od koder je prihajala tudi večina takratnih državnih rekorderjev, čeprav so lahko na atletskih tekmovanjih nastopili samo v barvah kakega atletskega kluba ali športnega društva z atletsko sekcijo. Prvotno središče atletike na Slovenskem je bilo v Ljubljani, kjer sta delovala dva atletska kluba **Primorje** in **Ilirija**. Tik pred drugo svetovno vojno so postajali vse močnejši tudi klubi **Rapid**, **Maribor**, **Maraton** in **Železničar** iz Maribora. Z nadaljevanjem takšnega vzpona bi mariborska atletika tudi prevzela vodstvo v slovenski atletiki, če tega razvoja ne bi prekinila druga svetovna vojna. (Stepišnik, 1968)

Po drugi svetovni vojni je bilo središče atletike na Slovenskem še vedno v Ljubljani, vendar je Celje kmalu prevzelo vodstvo na slovenskem atletskem zemljevidu. Poleg teh mest se je atletika začela razvijati še v ostalih večjih slovenskih mestih. Ob ustanovitvi Atletske zveze Slovenije 12. 6. 1948 so bila glavna središča razvoja atletike v Ljubljani, Celju in Mariboru. Kasneje je bil, zaradi boljšega dela v šolski športni vzgoji in dela v novih atletskih klubih, pa tudi zaradi gradnje novih atletskih objektov, napredek v slovenski atletiki vse večji, v letih od 1950 do 1960 pa praktično neprekinjen. To se je kazalo tudi na tekmovalnem področju, saj je na olimpijskih igrah leta 1960 v Rimu nastopilo kar 10 slovenskih atletov. (Račič idr., 1992)

Petdeseta leta so prinesla zmeren napredek, viden predvsem v gradnji novih objektov, v povečanju števila strokovnih delavcev in v izboljšanju dela v večjih atletskih kolektivih. Konec petdesetih in začetek šestdesetih let dvajsetega stoletja je bilo prav gotovo zelo dobro obdobje slovenske atletike, saj so se številni atleti in atletinje v tem obdobju s svojimi dosežki za zmeraj zapisali v zgodovino slovenske atletike. To so bili **Lorger**, s srebrnim odličjem na evropskem prvenstvu leta 1958, ter **Lešek**, **Važič**, **Brodnik**, **Šikovčeva**, **Stamejčičeva**, **Usenikova** in **Kotluškova** s prav tako vrhunskimi dosežki. Po letu 1963 se je v slovenski atletiki začelo krajše obdobje nazadovanja pišejo Račič in drugi (1970). Sicer se je leta 1964 Stamejčičeva uvrstila v olimpijski finale in istega leta dosegla še prvi uradni svetovni rekord slovenske atletike (10,5 s v teku na 80 m z ovirami), tudi nekateri drugi atleti

so dosegli mednarodno pomembne rezultate, vendar sta bili osnova v klubih in višina sredstev preveč skromni za širši razvoj slovenske atletike.

Slika 2: Stanko Lorger na čelu kolone (Foto: Svetozar Bušič, Račič idr.,2006).

Slovenska atletika se je spet začela vzpenjati po letu 1968, ko so se začeli kazati rezultati aktivnega dela v šolski športni vzgoji, še posebej po začetku vsakoletnih šolskih pokalnih tekmovanj (Račič idr., 1981). Opaznejši rezultat iz tega obdobja je bronasta medalja **Nataše Urbančič**, osvojena leta 1974 (Račič idr., 2006). Kljub temu, da se je poznalo dobro delo z mlajšimi selekcijami, tudi atletska baza se je širila, pa so rezultati na članski ravni v povprečju ostajali enaki, ali celo slabši (Račič idr., 1992). Takšen vzorec se je v slovenski atletiki kazal nato še dolgo časa.

Sedemdeseta in osemdeseta leta 20. stoletja so minila v znamenju uspešnega dela in dobrih rezultatov v mladinskih kategorijah. Rezultati v članski kategoriji pa so kljub nekaterim odličnim posameznikom, kot so **Sašo Apostolovski** (srebro na univerzijadi leta 1987 v skoku v višino), **Brigita Bukovec** (bron na evropskem prvenstvu za mladince leta 1989 v teku na 100 m z ovirami), **Borut Bilač** (bron na evropskem prvenstvu leta 1990 v skoku v daljino), **Marjana Lužar** (srebro svetovnem prvenstvu za mladince leta 1990 v teku na 400 m z ovirami) in **Mirka Vindiša** (14. mesto na svetovnem prvenstvu v Rimu in 12. mesto na evropskem prvenstvu leta 1990 v maratonu), ostajali na isti ali slabši ravni (Račič in sod., 1992). V tem obdobju pa je opazen premik v številčnosti organizacij, atletov in strokovnih delavcev v atletiki. Gradili so se novi atletske objekti, tudi atletske dvorane, in prenavljali stari.

Ob osamosvojitvi Slovenije leta 1991 je tudi slovenska atletika stopila na novo pot. Atleti in atletinje so začeli samostojno nastopati v evropskem pokalu in se uvrstili v srednji kakovostni razred. Predvsem posamezni vrhunski atleti in atletinje pa so z osvojitvijo kolajn na največjih tekmovanjih ponesli glas Slovenije v svet. (Račič idr., 2006)

Predmet raziskovanja tega diplomskega dela je prav to obdobje po osamosvojitvi, ko je bilo treba začeti na novo in poiskati svoje mesto v množici svetovnih atletskih velesil. O uspešnosti teh preteklih 15 let govorijo že številna odličja z olimpijskih iger, s svetovnih in z evropskih prvenstev ter celo aktualni svetovni dvoranski rekord. Prav tako je bilo zadnje svetovno prvenstvo v atletiki v Osaki leta 2007 najuspešnejše za slovenske atlete doslej. S tega vidika lahko sklepamo, da je za nami zelo plodno obdobje slovenske atletike.

Slika 3: Delegacija OKS in AZS pri predsedniku MOK in IAAF leta 1992 (Foto: arhiv Mire Čuček, Račič idr., 2006).

2.4 PROBLEM

Problem diplomskega dela je, kot že nakazuje naslov, predstaviti nekatere parametre uspešnosti slovenske atletike v obdobju od leta 1992 do leta 2006. To vsekakor ni lahko naloga, saj je ocena uspešnosti za tako široko področje zelo kompleksna in zapletena kategorija.

Dolgo je znano, da ukvarjanje z atletiko zagotavlja razvoj posameznikovih motoričnih sposobnosti, kot so hitrost, moč, vzdržljivost, gibljivost in koordinacijo ter so osnova za katerikoli šport. Zato je prav atletika tista, ki je pripomogla k postavitvi temeljev za razvoj številnih ostalih športnih panog, saj so elementi teka, metov in skokov prisotni skoraj v vsaki športni panogi.

Za doseganje vrhunskih rezultatov mora imeti atlet ustrezne sposobnosti, lastnosti in značilnosti. Prav zato je pomembno vedeti, kaj najbolj vpliva na rezultate, s procesom treninga pa to skušamo spreminjati.

Na rezultat vplivajo:

↗ Potencialne dimenzije antropološkega statusa:

- antropometrične značilnosti,
- motorične sposobnosti,
- funkcionalne sposobnosti,
- zdravstveno stanje,
- taktična pripravljenost,
- racionalnost gibalne strukture.

↗ Realizacijske dimenzije antropološkega statusa:

- kognitivne sposobnosti,
- konativne sposobnosti,
- socialni in mikrosocialni status,
- motivacijska struktura,
- sistem vrednot.

↗ Vpliv okolja:

- materialni pogoji,
- tekmovalne okoliščine,

- organizacijski dejavniki,
- družbeni vplivi,
- kakovost transformacijskega sistema.

Vsak dejavnik posebej in vsi skupaj tvorijo celoto, ki atletu omogoča doseganje vrhunskih rezultatov. Katere so tiste sposobnosti, lastnosti in značilnosti, ki so najbolj pomembne, in v kakšni kombinaciji prinašajo največjo verjetnost za vrhunski rezultat, pa je odvisno od vsake atletske discipline posebej, pa tudi od vsakega atleta posebej. Iz tega je razvidno, koliko dejavnikov se mora uskladiti pri enem posamezniku, da bi postal vrhunski atlet, ki bi dosegal vrhunske rezultate. Prav zato moramo znati ta trud in predanost opaziti, ju vzpodbujati in navsezadnje tudi nagraditi.

V diplomskem delu me zanima uspešnost slovenske atletike, kot celote, zato so izbrani tisti kriteriji, ki naj bi pričali o uspešnosti neke športne discipline. Kriterije za oceno uspešnosti celotne slovenske atletike je bilo treba izbrati izmed dosegljivih, nekatere pa tudi izdelati na novo:

1. Kakovost posamezne atletske discipline in posameznih sklopov atletskega disciplin v primerjavi z evropskimi in s svetovnimi rezultati ter ugotavljanje smernic razvoja rezultatov.
2. Uvrščanje slovenskih atletov in atletinj v evropski in svetovni vrh z vidika uvrščanja na tablice Evropske atletske zveze (EAA) in Mednarodne atletske zveze (IAAF).
3. Uvrstitve slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih.
4. Število kategoriziranih atletov in atletinj.
5. Množičnost v slovenski atletiki (število atletov).
6. Kadrovskega potencial (število vaditeljev in trenerjev atletike).
7. Finančni potencial (višina finančnih sredstev Atletske zveze Slovenije).

Pri vseh kriterijih me zanima začetna in končna raven vsakega posebej, predvsem pa kako so se ti dejavniki razvijali v obdobju 15 let po osamosvojitvi Slovenije in kakšna je bila smer razvoja v zadnjih nekaj letih. Slednje naj bi nakazovalo tudi nadaljnjo smer razvoja posameznega kazalnika uspešnosti.

3. CILJI DIPLOMSKEGA DELA

Z opredelitvijo predmeta in problema diplomskega dela sem določil cilje. Za doseglo glavnega cilja diplomskega dela, ki je ocena uspešnosti slovenske atletike v obdobju po osamosvojitvi, sem opredelil kriterije. Nekatere kriterije je bilo treba opredeliti na novo in zanje izdelati metodologijo, potem pa sem za te kriterije in za tiste, ki so v stroki že opredeljeni, določiti smernice.

1. Opredeliti nekatere kriterije za oceno uspešnosti slovenske atletike:

- Opredelitev kriterija kakovosti posamezne atletske discipline in posameznih sklopov atletskega disciplin.
- Opredelitev kriterija vrednotenja kakovosti slovenske atletike z vidika uvrščanja slovenskih atletov na tablice Evropske atletske zveze (*European Athletic Association – EAA*) in Mednarodne atletske zveze (*International Association of Athletic Federations – IAAF*).
- Opredelitev kriterija kakovosti slovenske atletike glede na uvrstitve slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih.

2. Ugotoviti smernice razvoja za vsak posamezni kriterij:

- Ugotoviti smernice razvoja posameznih atletskega disciplin v Sloveniji, Evropi in svetu ter jih med seboj primerjati.
- Ugotoviti smernice uvrščanja slovenskih atletov in atletinj v evropski in svetovni vrh z vidika uvrščanja na tablice EAA in IAAF.
- Ugotoviti smernice uspešnosti slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih.
- Ugotoviti smernice števila kategoriziranih atletov in atletinj v Sloveniji.
- Ugotoviti smernice množičnosti v slovenski atletiki z vidika števila atletskega klubov in števila registriranih atletov in atletinj.
- Ugotoviti smernice kadrovskega potenciala v slovenski atletiki z vidika števila vaditeljev in trenerjev atletike.
- Ugotoviti smernice finančnega potenciala slovenske atletike z vidika finančnega poslovanja Atletske zveze Slovenije.

4. METODE DELA

1. Zbiranje in obdelava podatkov o najboljših doseženih rezultatih v posameznih atletskih disciplinah v slovenskem, evropskem in svetovnem merilu.

Za neposredno primerjavo teh rezultatov sem uporabil preprosto statistično metodo srednje vrednosti desetih najboljših rezultatov, doseženih v določenem letu. To metodo srednje vrednosti sem uporabil raje kot primerjavo najboljšega rezultata, saj bi slednja dala preveč neznailne, ozke in nereprezentativne rezultate. Povprečje desetih najboljših rezultatov pa povzame širši spekter kakovosti v posamezni disciplini ali sklopu disciplin, saj ta rezultat ne more biti blizu evropski in svetovni ravni, če niso zagotovljeni številni pogoji, kot so množičnost, strokovnost dela, materialni pogoji, priljubljenost med mladimi in širšo populacijo, zanimanje sponzorjev in podobno.

2. Zbiranje in obdelava podatkov o uvrščanju slovenskih atletov in atletinj na evropske in svetovne tablice EAA in IAAF.

Za primerjavo prisotnosti slovenskih atletov in atletinj v evropskih in svetovnih tablicah sem izdelal sistem točkovanja, ki omogoča, da lahko posamezna leta med seboj primerjamo. Točkovanje sem izvedel tako, da sem vsaki uvrstitvi med prvih 10 v posamezni sezoni v Evropi ali na svetu dodelil 10 točk, vsaki uvrstitvi na tablice od 11. do 30. mesta 3 točke in vsaki uvrstitvi na tablice od 31. do 100. mesta 1 točko. S tem sem ugotovil, ali se v povprečju položaj slovenskih atletinj in atletov na evropskih in svetovnih tablicah izboljšuje, torej zasedajo na tablicah relativno vedno višja mesta, ali poslabšuje, torej zasedajo na evropskih in svetovnih tablicah relativno vedno nižja mesta.

3. Zbiranje in obdelava podatkov o uspešnosti slovenskih atletov na velikih tekmovanjih ter njihova prisotnost v evropskih in svetovnih tablicah.

Da bi lahko ocenil uspešnost slovenskih atletov in atletinj, sem moral izdelati sistem točkovanja. Uvrstitve na olimpijskih igrah (OI) in na svetovnih prvenstvih (SP) sem ovrednotil s sistemom, ki ga uporablja tudi Svetovna smučarska zveza (FIS), kjer prvo mesto velja 100 točk, trideseto pa 1 točko. Za vsako uvrstitev nižje od tridesetega mesta ali odstop pa sem dodelil polovico točke (glej Tabela 1).

Uvrstitve na evropskih prvenstvih (EP) sem ovrednotil podobno kot tiste na SP, le da sem število točk, ki pripadajo določenemu mestu delil še s koeficientom, ki sem ga izračunal za vsako kategorijo (OI in SP na prostem, SP v dvorani in mladinska SP) in za vsako disciplino znotraj kategorije posebej. Ta koeficient pove, kolikšen je bil povprečen delež evropskih atletov med prvih 8 na svetovnih prvenstvih od 1992 do 2006. Žal ta koeficient ni popoln, saj literatura s potrebnimi rezultati z olimpijskih iger in s svetovnega mladinskega prvenstva leta 1992 ni bila dosegljiva, prav tako pa so v literaturi manjkali podatki o svetovih dvoranskih prvenstvih za leti 1993 in 1995. Kljub temu mislim, da je koeficient dovolj dober za oceno uspešnosti, saj je vanj zajetih 23 tekmovanj najvišje ravni, kot so olimpijske igre in svetovna prvenstva različnih kategorij. Kolikšen je ta delež za posamezno disciplino in za posamezno kategorijo tekmovanja, lahko razberemo iz Tabele 2.

mesto:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
točk:	100	80	60	50	45	40	36	32	29	26	24	22	20	18	16
mesto:	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
točk:	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Tabela 1: Sistem točkovanja.

DISCIPLINA	MOŠKI			ŽENSKE		
	OI in SP na prostem	SP v dvorani	SP za mladince	OI in SP na prostem	SP v dvorani	SP za mladinke
60 m		0,417			0,479	
100 m	0,148		0,268	0,284		0,286
200 m	0,227	0,475	0,357	0,330	0,625	0,446
400 m	0,182	0,375	0,232	0,295	0,583	0,393
60 m ov.		0,396			0,458	
110 ov.	0,295		0,518	0,375		0,589
400 ov.	0,318		0,357	0,375		0,411
4 x 100 m	0,307		0,500	0,409		0,571
4 x 400 m	0,375	0,600	0,393	0,466	0,562	0,554
800 m	0,341	0,479	0,321	0,489	0,604	0,625
1500 m	0,398	0,458	0,250	0,682	0,813	0,375
3000 m		0,375		0,313	0,646	0,286
5000 m	0,102		0,071	0,450		0,179
1000 m	0,148		0,089	0,295		
maraton	0,375			0,420		
3000 m zap.	0,375		0,304	0,375		0,563
višina	0,557	0,833	0,571	0,750	0,875	0,732
palica	0,568	0,667	0,750	0,432	0,729	0,825
daljina	0,352	0,479	0,464	0,648	0,771	0,589
troskok	0,443	0,625	0,500	0,693	0,750	0,661
krogla	0,591	0,813	0,625	0,636	0,646	0,625
disk	0,682		0,589	0,716		0,554
kladivo	0,830		0,750	0,352		0,800
kopje	0,830		0,482	0,591		0,696
mnogoboj	0,659	0,810	0,661	0,636	0,833	0,857

Tabela 2: Delež evropskih atletov med prvih 8 na SP in OI od leta 1992 do leta 2006.

Nekaj primerov (glej Tabela 1 in Tabela 2):

- 2. mesto na SP v katerikoli disciplini in katerikoli kategoriji velja 80 točk,
- 3. mesto v teku na 100 m za ženske na EP na prostem velja 17 točk (60 x 0,284),
- 10. mesto v skoku v višino za moške na EP v dvorani velja 21,7 točk (26 x 0,833),
- 1. mesto v teku na 5000 m za moške na EP za mladince velja 7,1 točke (100 x 0,071).

Le za kategorijo evropskega prvenstva mlajših članov nisem mogel izračunati enakovrednega koeficienta svetovnega merila, saj IAAF ne organizira svetovnega prvenstva za mlajše člane, zato sem uporabil koeficient absolutne kategorije na prostem, kamor mlajši člani po kriterijih IAAF tudi spadajo.

4. Zbiranje in obdelava podatkov o številu kategoriziranih atletov in atletinj v Sloveniji.

V diplomskem delu sem uporabil podatke o kategorizaciji športnih panog, ki se nahajajo v rednih obvestilih Olimpijskega komiteja Slovenije, ki izhajajo dvakrat letno (marca in oktobra). Za vsako leto posebej sem zbral podatke iz oktobrskega poročila, saj so do tega meseca končana skoraj vsa velika tekmovanja v sezoni, ki štejejo za dodelitev določene kategorije.

5. Zbiranje in obdelava podatkov o številu aktivnih atletov in trenerjev.

Da bi zbral te podatke, sem izvedel anketo na široki populaciji slovenskih atletskih klubov. Žal anketa ni uspela, saj zaradi dejstva, da v administracijah klubov delujejo večinoma prostovoljci, ki se vsakih nekaj let zamenjajo, klubi teh podatkov nimajo. Podatki so na voljo le za nekaj zadnjih let, kar pa je vsekakor premalo za potrebe izdelave diplomskega dela. Zato sem se moral zadovoljiti z uradnimi podatki, ki mi jih je posredovala Atletska zveza Slovenije. Ti podatki morda popolnoma natančno ne odražajo dejanskega števila aktivnih atletov, vendar so dovolj dober kazalnik, s katerim lahko spremljamo dinamiko gibanja števila aktivnih atletov v Sloveniji.

Podatke o številu vaditeljev in trenerjev atletike sem dobil iz različnih virov predvsem za drugo polovico proučevanega obdobja od leta 1992 do 2006. Podatki tako zajemajo število tečajnikov strokovnega usposabljanja na Fakulteti za šport (FŠ), število vaditeljev in trenerjev atletike po navedbah Združenja atletskih trenerjev Slovenije (ZATS) in število diplomantov Fakultete za šport, ki so med študijem izbrali smer športno treniranje, atletika, z diplomiranjem pa so postali tudi trenerji atletike. Kljub temu, da omenjeni podatki ne

pokrivajo celotnega proučevanega obdobja, menim, da so dovolj obsežni za oceno gibanja kadrovskega potenciala v slovenski atletiki skozi bližnjo preteklost.

6. Zbiranje in obdelava podatkov o finančnem stanju Atletske zveze Slovenije.

Podatki o finančnem stanju so uradni, saj sem jih pridobil neposredno od Atletske zveze Slovenije.

V diplomskem delu sem uporabil veliko grafov za prikaz gibanja posameznega kazalnika skozi proučevano obdobje 15 let. Vsaki krivulji na grafu je za lažjo interpretacijo in za lažje predvidevanje smeri gibanja v bodoče dodana polinomska funkcija drugega reda (*trend line*, t. i. trendna črta), ki nakazuje smer gibanja rezultatov in je prikazana kot črna neprekinjena črta. Vsaka trendna črta se vsaj v dveh točkah dotika ali seka krivuljo, katere smer gibanja prikazuje.

5. REZULTATI

5.1 KAKOVOST IN SMERNICE RAZVOJA REZULTATOV POSAMEZNIH DISCIPLIN V SLOVENIJI IN PRIMERJAVA S TISTIMI V EVROPI IN SVETU

Rezultate, prikazane in opisane v tem poglavju, sem pridobil iz letopisov Atletske zveze Slovenije (AZS), Evropske atletske zveze (EAA) in Mednarodne Atletske zveze (IAAF) ter s spletnih strani teh organizacij. Podatke sem zbral in uredil v obliki srednje vrednosti najboljših desetih rezultatov za posamezno disciplino, doseženih na tekmovanju na prostem (dvoranska tekmovanja so izvzeta) v določenem letu.

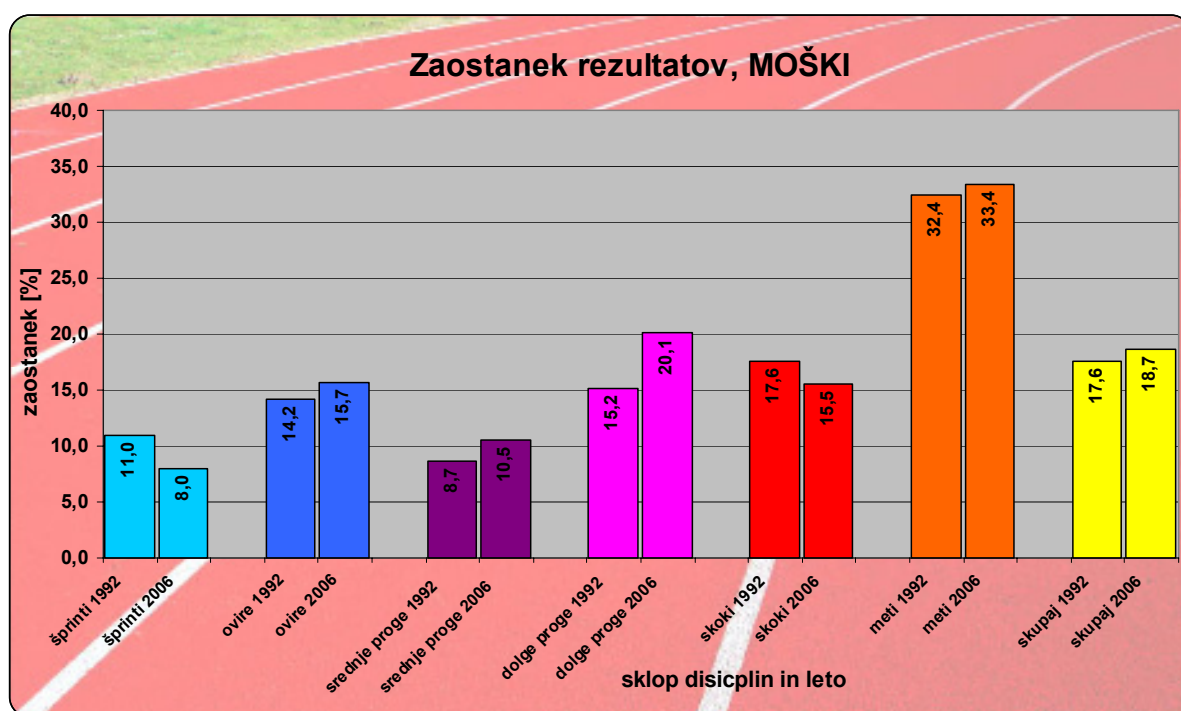
Zaradi boljše preglednosti diplomskega dela sem v poglavje **Rezultati** vključil grafe samo najbolj reprezentativnih disciplin v posameznem sklopu, ostali grafi in podatki pa so v poglavju **Priloge**.

Na grafih so prikazani podatki na slovenski, evropski in svetovni ravni. Vsak podatek predstavlja povprečje desetih najboljših rezultatov (v nadaljevanju **povp. 10**), doseženih v določenem letu. V nekaterih disciplinah v določenih letih v Sloveniji nismo imeli desetih tekmovalcev ali tekmovalk, zato tam ni bilo mogoče določiti širše kakovosti discipline ali smernic razvoja rezultatov. V takšnem primeru so na grafu podatki o najboljšem rezultatu v posameznem letu, ki delno govorijo o položaju discipline, niso pa primerni za oceno kakovosti in primerjavo z ostalimi disciplinami.

Za oceno kakovosti in njene spremembe za posamezno disciplino sem uporabil odstotek zaostanka slovenskega povprečja najboljših desetih rezultatov za svetovnim. Za hiter pregled začetnega in končnega stanja sem te podatke združil v posamezne sklope disciplin.

Začetno stanje pri posameznih disciplinah za moške je bilo najboljše pri tekih na srednje proge, saj je širši slovenski vrh za svetovnim zaostajal le za 8,7 %. Sem spadajo tudi discipline, ki so v bližnji preteklosti prinašale slovenski moški atletiki veliko uspehov, v zadnjem obdobju pa več ni tako. Glede na začetno stanje sklopov disciplin tekom na srednje proge sledijo šprinti z 11 %, šprinti z ovirami s 14,2 %, teki na dolge proge s 15,2 % in skoki s 17,6 % zaostanka za svetovno elito (glej Graf 1).

Z vidika zaostanka za širšim svetovnim vrhom je bilo začetno stanje najslabše pri metih, vendar si ta trditev zasluži pojasnilo. Zaostanek rezultata v odstotkih je le eden od kriterijev za primerjavo različnih disciplin med sabo. Verjetno je zelo primeren za primerjavo disciplin znotraj posameznega sklopa, manj pa za primerjavo disciplin, ki se zelo razlikujejo po specifičnosti zahtev za vsako disciplino. Tukaj mislim predvsem na konstitucijsko-antropometrične zahteve za uspeh pri metih. Dejstvo je, da imamo v Sloveniji omejeno populacijo potencialnih atletov, od koder črpamo nove tekmovalce. Ker so za vrhunskega metalca antropometrične zahteve postavljene v veliko bolj omejeni okvir kot pri šprinterjih, tekačih, pa tudi skakalcih, je logično, da je pri skokih manjši nabor atletov, ki imajo možnosti za vrhunski dosežek, kot pri ostalih disciplinah. Na srečo pa se tudi v teh metalskih disciplinah pojavljajo izredni posamezniki, ki povečajo možnost uspeha teh disciplin, saj lahko uspehi **Igorja Primca, Miroslava Vodovnika in Primoža Kozmusa**, zelo pozitivno vplivajo na zanimanje za te discipline.

Graf 1: Zaostanek rezultatov slovenskih atletov za svetovno konkurenco.

Če je treba ob velikosti zaostanka za svetovno elito upoštevati zgoraj navedena dejstva in zaostanek interpretirati pod določenimi pogoji, pa pri spremembi tega zaostanka za svetovno elito te dileme ni. Vsekakor je disciplina, ki je relativno zmanjšala ta zaostanek, napredovala in dodala svoj prispevek k izboljšanju uspešnosti slovenske atletike. Na drugi strani moramo biti pozorni na discipline, kjer se zaostanek povečuje, saj s tem pada kakovost tem

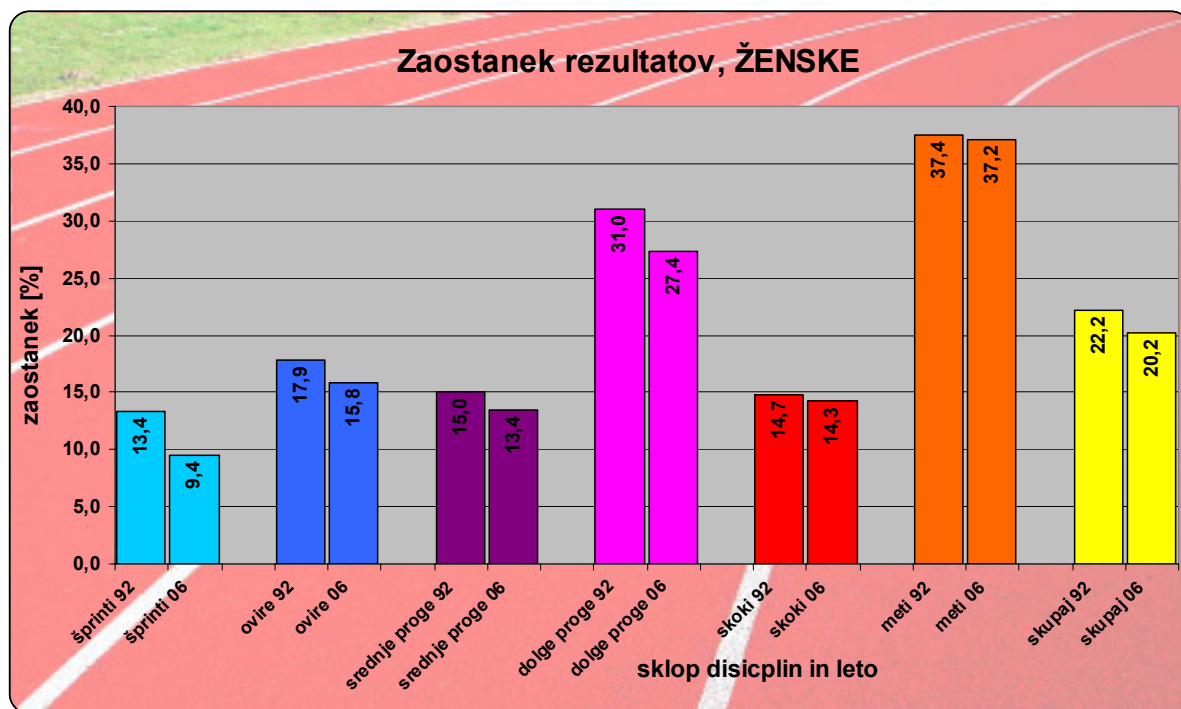
disciplinam, kar vpliva na celotno atletiko. Ob tem velja omeniti še, da se skoraj vse discipline razvijajo in gibljejo po določenih vzorcih, ki segajo daleč v zgodovino. Vedno so se rezultati v posameznih, že uveljavljenih disciplinah določeno obdobje izboljševali, temu obdobju pa je sledilo obdobje slabšanja rezultatov. Ta obdobja so bila različno dolga, glede na izkušnje iz posameznih disciplin pa moramo biti predvsem pozorni na predolga obdobja negativnih smernic.

Slovenski atleti so v preteklih 15 letih najbolj zmanjšali zaostanek za svetovno elito v šprintih za 3 % in v skokih za 2,1 % (glej Graf 1). Zaostanek se je zmanjšal tudi v deseterboju za 5,1 % in v štafetah za 3,4 %, vendar pri teh dveh sklopih lahko le omejeno govorimo o napredku, ker gre za približevanje najboljšega slovenskega rezultata najboljšemu svetovnemu rezultatu, saj ni bilo na voljo dovolj rezultatov za izračun povprečja desetih.

Pri sklopih metov, tekov z ovirami, tekov na srednje proge in tekov na dolge proge je opazno povečanje odstotka zaostanka za svetovno elito. Najbolj, za skoraj 5 %, se je ta zaostanek povečal pri tekih na dolge proge, povprečje vseh disciplin pa je pokazalo (izvzete so discipline, kjer ni bilo 10 rezultatov za izračun povprečja), da se je zaostanek najboljših slovenskih rezultatov za najboljšimi svetovnimi rezultati nekoliko povečal.

Pri atletinjah je imel najmanjši začetni zaostanek za svetovno elito sklop šprintov, in sicer s 13,4 % zaostankom. Sledili so mu sklop skokov s 14,7 %, sklop tekov na srednje proge s 15 %, sklop šprintov z ovirami s 17,9 %, sklop tekov na dolge proge z 31 % in sklop metov s 37,4 % zaostanka (glej Graf 2). Zaostanki za svetovno elito iz različnih razlogov niso edini in najboljši kriterij za primerjavo posameznih sklopov disciplin med sabo, kar sem omenil že pri atletih.

Pri atletinjah je slika drugačna glede relativnega zmanjšanja zaostanka za svetovno elito. Zaostanek se je zmanjšal pri praktično vseh sklopih disciplin, najbolj pri šprintih za 4 %, kar je vsekakor vzpodbudno, vendar so ti zaostanki v vseh disciplinah, z izjemo skokov, večji kot pri atletih. Pri ostalih atletskih disciplinah, ki niso vključene v to statistiko (tek na 3000 m z zaprekami, tek na 5000 m in 10000 m, skok ob palici, met kladiva, sedmerboj in štafete), lahko pri večini vidimo napredek, le da te discipline v Sloveniji nimajo dovolj konkurence, da bi lahko izračunali povprečje desetih rezultatov za vsako leto posebej. Zato ti rezultati niso dovolj široki za splošno oceno.

Graf 2: Zaostanek rezultatov slovenskih atletinj za svetovno konkurenco.

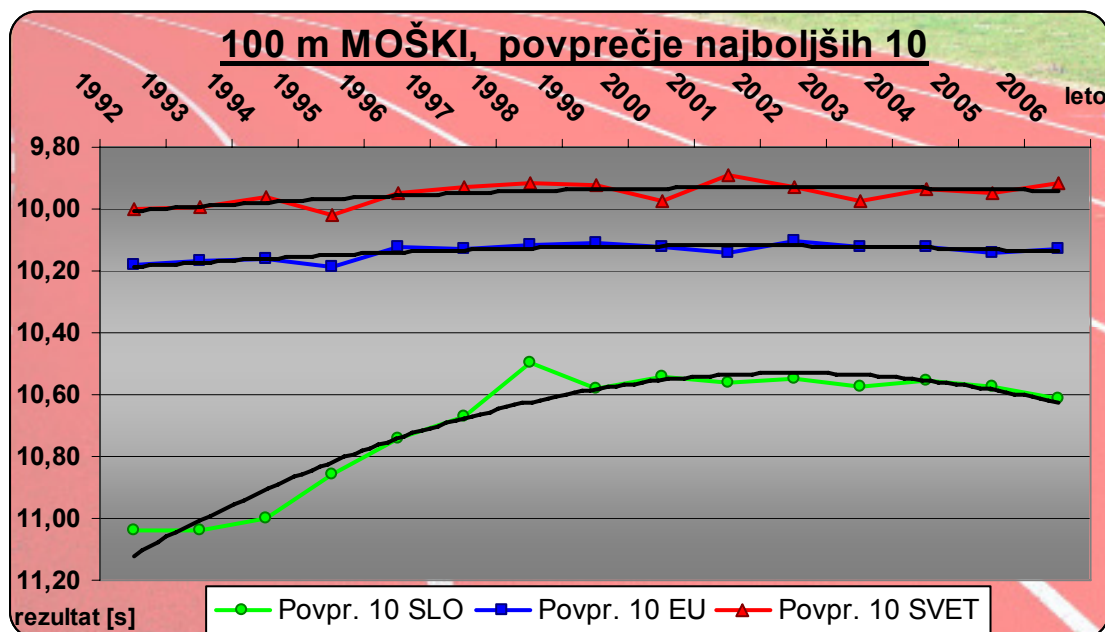
Iz naštetega lahko sklepamo, da se je ženska slovenska atletika po rezultatih bolj približala svetovni atletiki kot moška, vendar je skupni zaostanek pri atletinjah še vedno večji kot pri atletih. Pri ženskem delu slovenske atletike se kaže drug problem kot pri moškem. To je pomanjkanje števila atletinj, ki bi tekmovali v določeni disciplini. Zato sem pri nekaterih disciplinah spremljal le gibanje zaostanka najboljšega rezultata od 1992 do 2006, ki ga je veliko lažje približati najboljšemu svetovnemu rezultatu, kot pa dvigniti povprečje rezultatov desetih atletov oz. atletinj.

Zaostanek za svetovnim širšim vrhom se je pri atletinjah v vseh dovolj zastopanih disciplinah v tem obdobju 15 let v povprečju zmanjšal za dva odstotka, kar je zelo dobro. Še vedno pa ostaja dovolj prostora za izboljšave, kar nakazujejo predvsem večji zaostanki, kot so pri atletih.

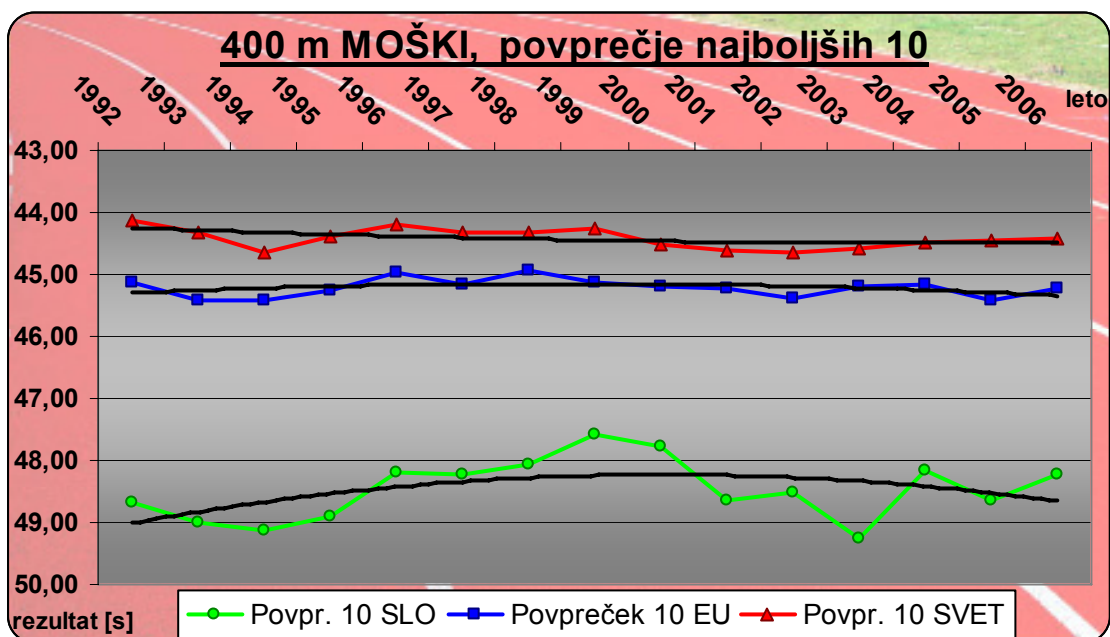
5.1.1 TEKI

5.1.1.1 ŠPRINTI IN TEKI Z OVIRAMI

Dejstvo je, da je šprint, moški in ženski, najhitreje razvijajoča se panoga v slovenskem prostoru. To se kaže tako pri najboljšem rezultatu, kot pri povp. 10 (glej Priloga 1 na strani 86 in Priloga 3 na strani 87). Dobro je, da je vrh čim širši, saj je s tem močnejša tudi konkurenca, ki dobro vpliva na razvoj posamezne discipline. Napredek disciplin tek na 100 m (glej Graf 3) in tek na 200 m (glej Priloga 2 na strani 86) za moške je jasno razviden predvsem v začetnem obdobju med 1992 in 1998, nato pa opazimo ustaljen rezultat slovenskega povprečja najboljših 10 v kasnejših letih. Tudi v Evropi in svetu se kaže razvoj kot počasno, a vztrajno izboljševanje povprečja najboljših 10 rezultatov. Tako je bil slovenski moški tek na 100 m najbližje svetovnemu povp. 10 leta 2000, ko je zaostajal le za 5,7 % (kar pomeni 57 stotink sekunde), nato pa se je razlika do leta 2006 nekoliko povečala na 7 % (kar pomeni 70 stotink sekunde), a kljub temu ostala za 3% manjša kot leta 1992. V prid izboljšanja kakovosti slovenskega šprinta govorijo tudi uspehi **Matica Osovnikarja**, ki je glas slovenskega moškega šprinta ponesel v svet, saj je s sedmim mestom na svetovnem prvenstvu v Osaki leta 2007 postal najhitrejši netemnopolti tekač na svetu.

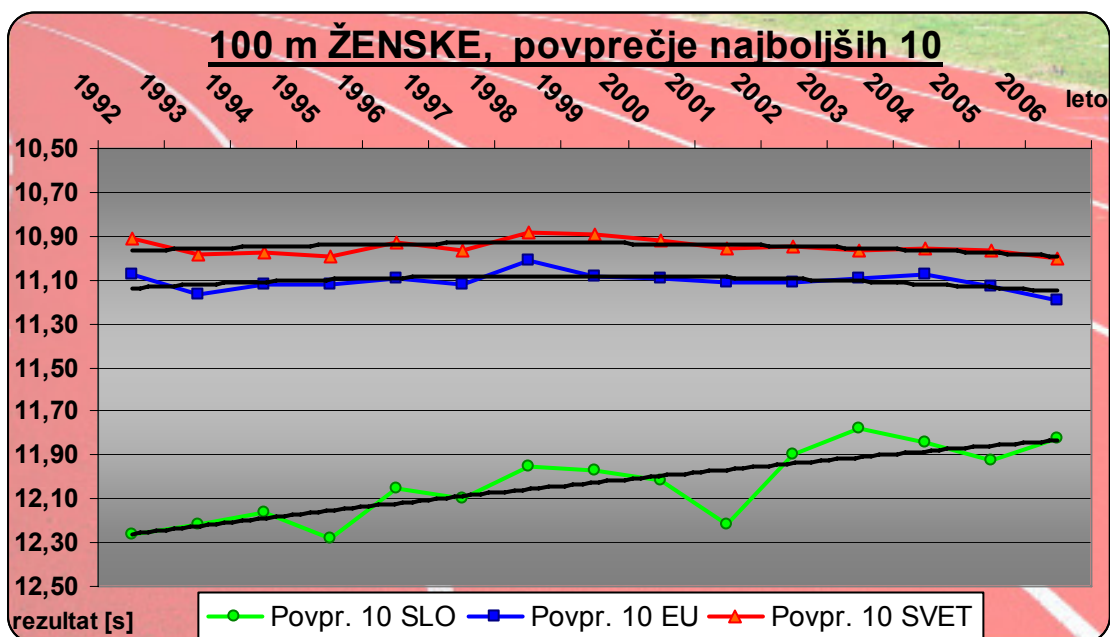
Graf 3: Tek na 100 m za moške, povprečje najboljših 10.

Graf 4: Tek na 400 m za moške, povprečje najboljših 10.

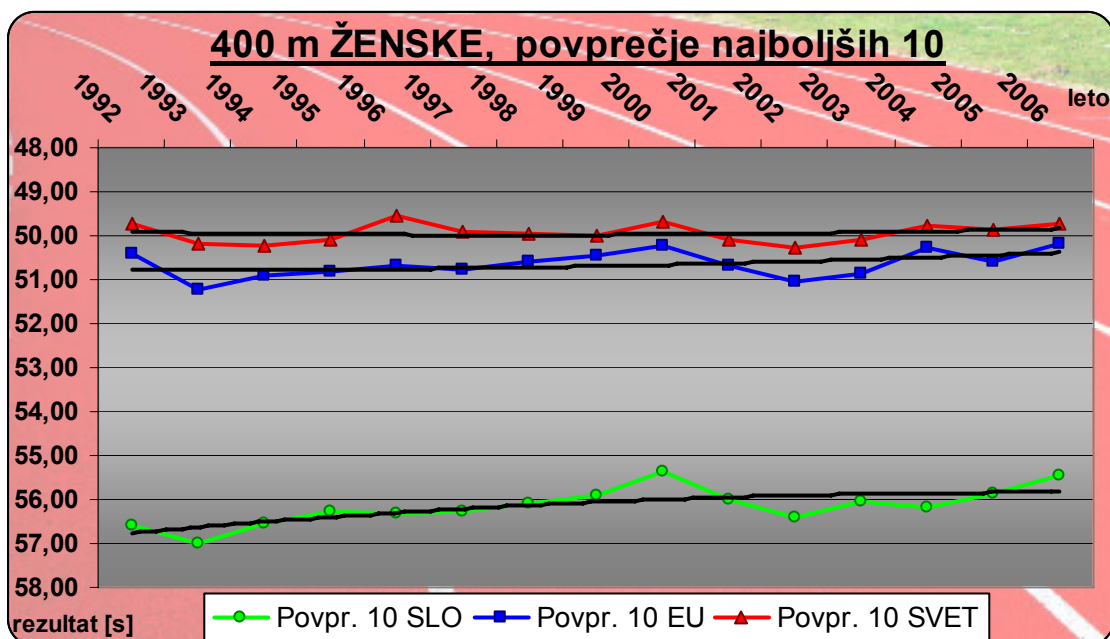
Pri disciplini tek na 400 m za moške (glej Graf 4) lahko opazimo podoben razvoj rezultata kot pri disciplinah 100 m moški in 200 m moški, vendar je pri teku na 400 m izboljšanje rezultata nekoliko manj opazno in bolj počasno, tudi tukaj pa je prelomnica izboljševanja rezultata v letu 1999. Na grafu je dobro viden tudi počasen padec povp. 10 v svetovnem merilu. Od leta 1992 do leta 2006 se je tako razlika v teku na 400 m med slovenskim in svetovnim vrhom zmanjšala z 10,3 % na 8,6 %.

Pri ženskah je izboljšanje rezultata pri hitrih disciplinah nekoliko počasnejše kot pri moških, a zato bolj vztrajno in s krajšimi obdobji nazadovanja (glej Graf 5 in Priloga 4 na strani 87). S tem je glede približevanja svetovnemu vrhu disciplina tek na 100 m za ženske postala zelo uspešna, saj se je razlika med slovenskim in svetovnim povp. 10 od 1992 do 2006 zmanjšala z 12,4 % na 7,5%. Še nekoliko bolj počasno je izboljšanje rezultata povp. 10 pri disciplini tek na 400 m. Zanimiva je tudi skladnost razvoja rezultatov povp. 10 v disciplinah 100 m in 200 m (glej Priloga 5 na strani 87), saj se rezultati izboljšujejo skoraj enakomerno v obeh disciplinah. Temu pojavu verjetno botruje dejstvo, da večina slovenskih atletinj, ki tekmuje v disciplini 100 m, tekmuje tudi v disciplini 200 m.

Graf 5: Tek na 100 m za ženske, povprečje najboljših 10.

Na grafih lahko opazimo še majhen, a opazen padec rezultatov povp. 10 v evropskem in svetovnem merilu pri disciplini 100 m, še bolj pa pri disciplini 200 m za ženske. To se vidi tudi na najboljšem rezultatu (glej Priloga 6 na strani 88), saj leta 2006 prvič v petnajstih letih na evropski ravni ni bilo atletinje, ki bi 100 m pretekla pod 11 sekundami. Vse to govori v prid ženskemu šprintu v Sloveniji, saj se je s tem še bolj približal predvsem evropskemu, pa tudi svetovnemu šprintu.

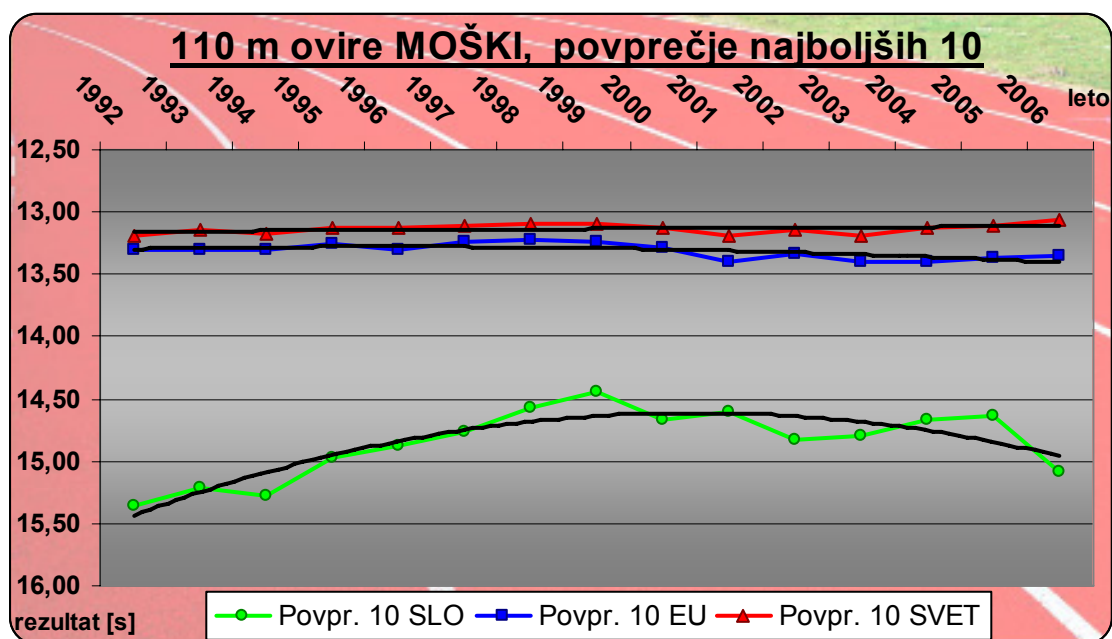

Graf 6: Tek na 400 m za ženske, povprečje najboljših 10.

Izboljševanje rezultata povp. 10 pri ženskem teku na 400 m je bilo bolj počasno kot pri ostalih ženskih šprintih (glej Graf 6). Rezultat se je skoraj skozi celotno opazovano obdobje izboljševal, razlika do svetovnega vrha pa je bila leta 2006 glede na leto 1992 za 1,7 % manjša in je znašala 11,5 %. S tega vidika je bilo najboljše leto 2000, ko je bila razlika med slovenskim in svetovnim vrhom najmanjša, tega leta pa je bil dosežen tudi aktualni državni rekord **Brigite Langerholc**.

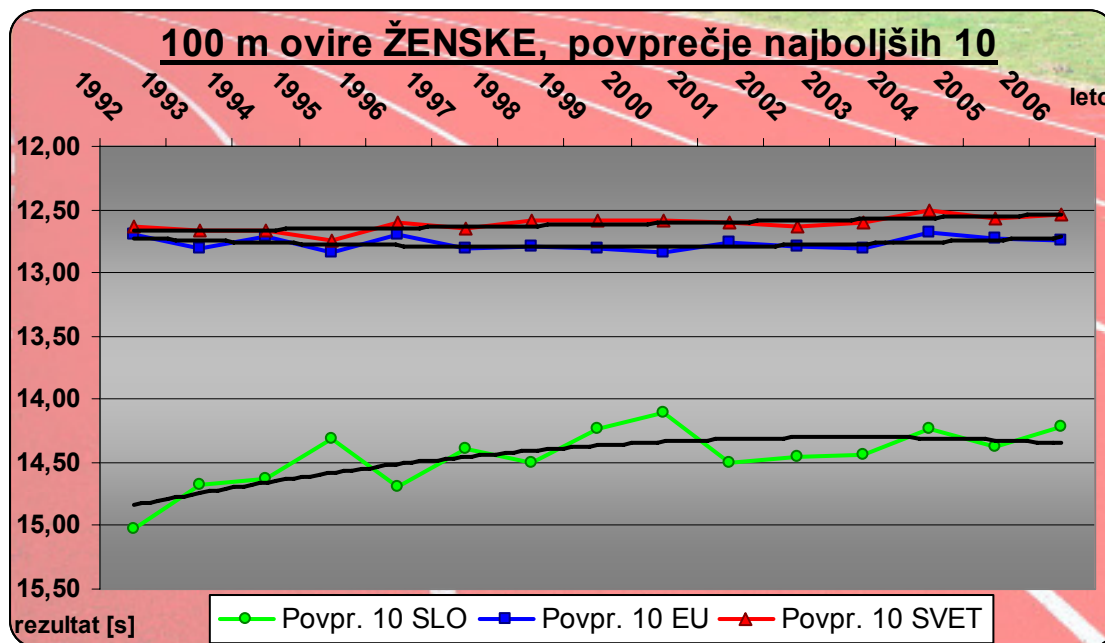
Pri tekih z ovirami se dobro vidi napredek pri moških (glej Graf 7 in Priloga 7 na strani 88), še bolj pa pri ženskah (glej Graf 8 in Priloga 8 na strani 88), vendar se je po obdobju izboljševanja rezultata povp. 10 do leta 1999 naprej pri moških rezultat v nadaljevanju poslabšal, pri ženskah pa je ostal na približno enaki ravni. Slovenski moški šprint na visokih ovirah je tako zmanjšal zaostanek za svetovno elito s 16,4 % na 15,4 %, ženski pa z 18,9 % na 13,3 %.

Pri ženskih disciplinah z ovirami v slovenskem prostoru se kaže problem, skupen več ženskim disciplinam. Predvsem pri disciplini tek na 400 m z ovirami je opazno pomanjkanje tekmovalk, s tem pa konkurence, saj v letih 1997 in 1998 nismo imeli desetih tekmovalk, ki bi dosegle uradni rezultat v tej disciplini.

Graf 7: Tek na 110 m z ovirami za moške, povprečje najboljših 10.

Rezultat povp. 10 se je v Sloveniji pri nizkih ovirah poslabšal, pri moških bolj kot pri ženskah. Razlika med slovenskim in svetovnim vrhom se je v zadnjih 15 letih pri moških povečala za 4 %, pri ženskah pa za 1.5 %.

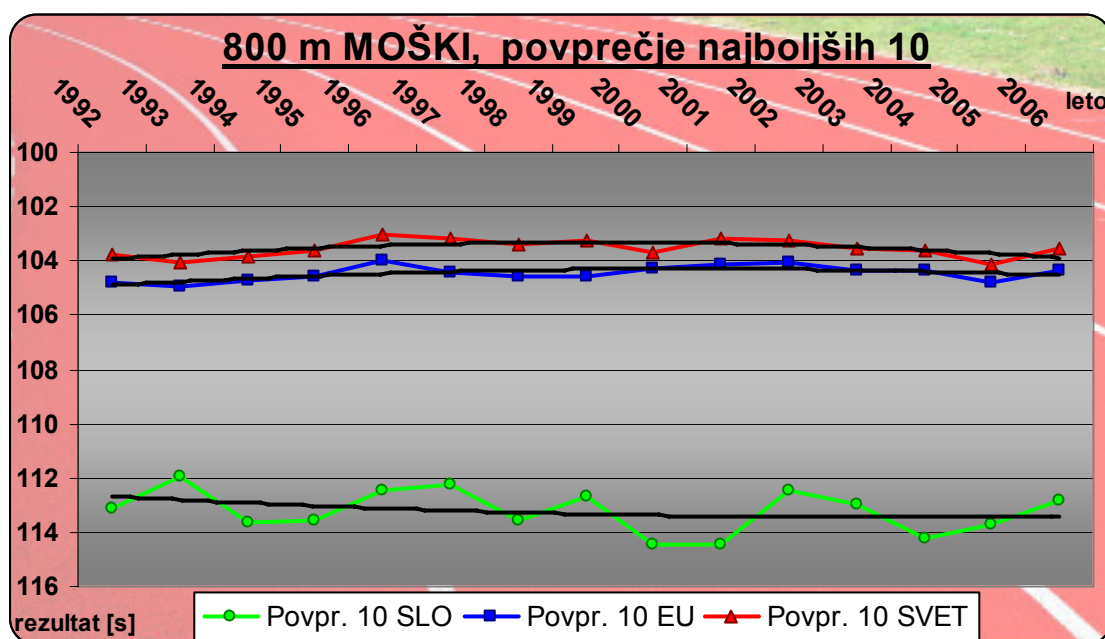
Graf 8: Tek na 100 m z ovirami za ženske, povprečje najboljših 10.

Kljub temu smo lahko glede teka z ovirami optimistični. Predvsem pri teku na 100 m z ovirami za ženske, kjer se kaže konstanten razvoj skozi opazovano obdobje. Morda lahko pozitivno izstopanje te discipline v skupini tekov z ovirami pripišemo napredovanju vseh ženskih kratkih šprinterskih disciplin, ki so s teki z ovirami tesno povezani. Prav gotovo imajo pozitiven vpliv tudi nastopi **Brigite Bukovec**, ki je z uspešnostjo na svetovni atletski sceni in z osvajanjem kolajn zagotovo pripomogla k popularnosti te discipline.

5.1.1.2 TEKI NA SREDNJE IN DOLGE PROGE

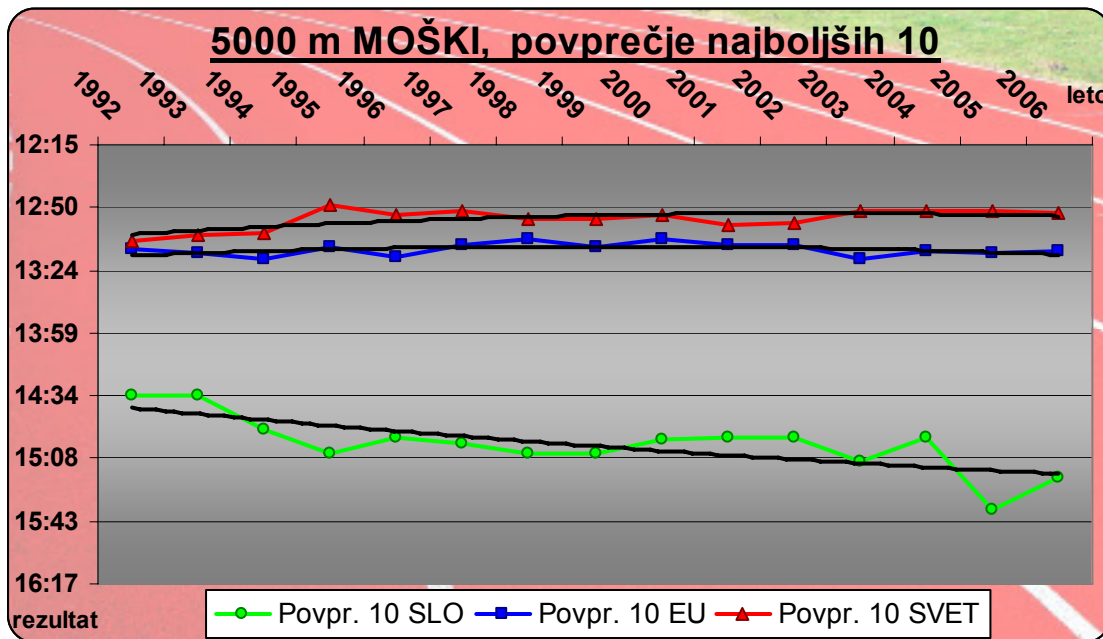
Tek na srednje proge je imel leta 1992 z vidika zaostanka za širšim svetovnim vrhom najboljše izhodišče izmed vseh sklopov disciplin pri atletih, pri atletinjah pa je bil takoj za šprinti in skoki. Brez dvoma gre pri tekih na srednje proge, pa tudi pri tekih na dolge proge za področje, kjer so slovenski atleti in atletinje v ne tako davni preteklosti dosegali vrhunske rezultate in so bili tako rekoč paradna disciplina slovenske atletike.

Tek na srednje proge, še bolj pa na dolge proge za moške je področje, kjer so slovenski atleti v preteklih 15 letih precej nazadovali. To se vidi pri najboljšem rezultatu in pri povp. 10. Edina disciplina iz sklopa tekov na dolge in srednje proge za moške, ki ni nazadovala, je (poleg teka na 3000 m z zaprekami, kjer pa je problem v pomanjkanju konkurence) tek na 800 m (glej Graf 9 in Priloga 9 na strani 89), ki je ostala na enaki ravni glede na svetovne rezultate z zaostankom 9 %. Tek na 1500 m za moške (glej Priloga 10, na strani 89) je v slovenskem merilu skozi preteklo obdobje 15 let počasi, a vztrajno nazadoval. Ob upoštevanju dejstva, da se v disciplini 1500 m za moške rezultati na svetovni ravni izboljšujejo, lahko sklepamo, da se razlika med svetovnim vrhom in slovenskimi atleti povečuje še hitreje. Tako je razlika od leta 1992 do leta 2006 zrasla z 8,3 % na 12,1 %. Kljub negativni smeri razvoja rezultatov je ta zaostanek proti ostalim disciplinam še vedno majhen, vendar velja ob tem upoštevati tudi načelo antropometričnih zahtev discipline, ki pri teh tekih niso tako močno omejujoč dejavnik, kot so pri nekaterih drugih disciplinah.

Graf 9: Tek na 800 m za moške, povprečje najboljših 10.

Pri tekih na dolge proge je zgovorno tudi dejstvo, da so državni rekordi v tem sklopu disciplin, če izvajamo disciplini polmaraton in maraton, krepko starejši od 20 let, rezultati v svetu pa se ves čas izboljšujejo, kar nas oddaljuje od dobrih uvrstitev v teh disciplinah na pomembnejših tekmovanjih. Opaziti je tudi večje nazadovanje rezultatov pri disciplini, kjer je tekmovalna razdalja daljša. Pri teku na 5000 m se je zaostanek za širšim svetovnim vrhom povečal z 10,8 % na 19 % (glej Graf 10), pri teku na 3000 m pa z 11,6 % na 14,4 % (glej Priloga 11, na strani 89).

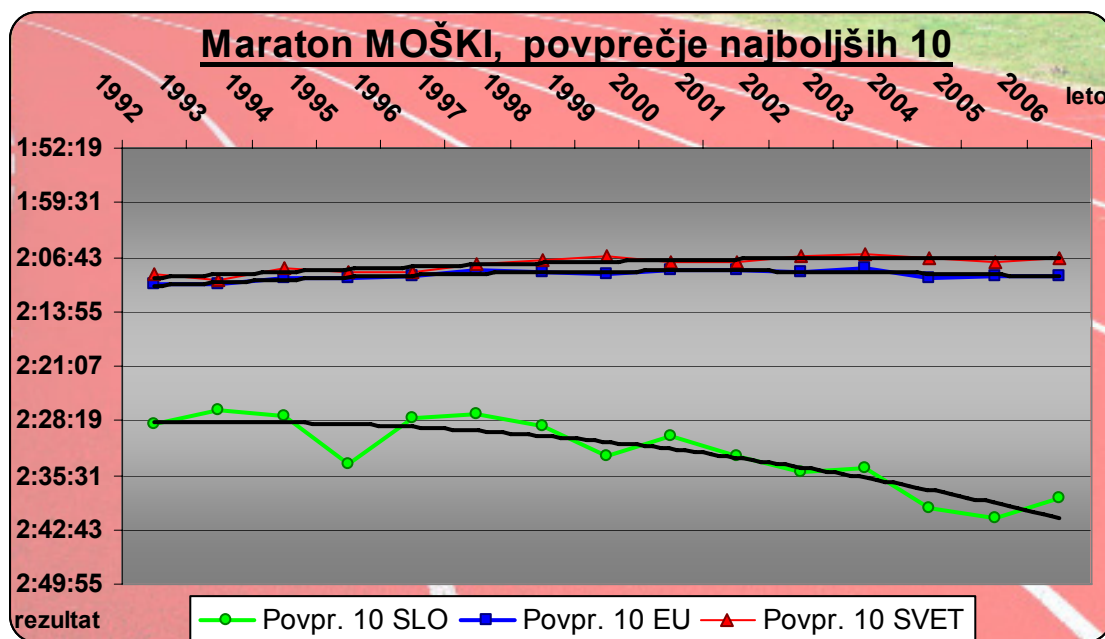
Graf 10: Tek na 5000 m za moške, povprečje najboljših 10.

Pri disciplini 10 000 m prav tako opazimo precejšnje nazadovanje rezultatov, vendar šele v zadnjih nekaj letih (glej Priloga 12, na strani 90). Nekoliko boljše stanje je bilo pri tej disciplini v začetnem obdobju, do leta 2004 je bilo nazadovanje rezultatov počasno, v zadnjih dveh letih pa je bilo nazadovanje razmeroma hitro. S tem je disciplina tek na 10 000 m za moške zasedla nezavidljivo mesto moške discipline, ki je v preteklih 15 letih najbolj nazadovala, saj se je zaostanek za svetovnim povprečjem desetih najboljših tekmovalcev povečal za s 15,6 % na 26,2 % (s 4 minut in 12 sekund na nekaj čez 7 minut zaostanka). Na grafu lahko vidimo pri tej disciplini v zadnjih nekaj letih še povečevanje razlike med evropskim in svetovnim vrhom. V zadnjem času je namreč opaziti močno prevlado temnopoltih tekačev.

Podobno gibanje rezultatov opazimo pri disciplinah polmaraton (glej Priloga 13 na strani 90, kjer podatkov iz evropskih tablic ni, saj EAA te discipline v letih od 1998 do 2001 ni vključila v svoje letopise) in maraton (glej Graf 11). Zaostanek slovenskega povprečja desetih najboljših tekačev za svetovnim se je pri polmaratonu povečal z 11,8 % na 17 %, pri maratonu pa s 15,5 % na 25,2 % (z nekaj manj kot 20 minut na nekaj manj kot 32 minut zaostanka za svetovnim povp. 10).

Hkrati ne smemo zanemariti še dejstva, da se na svetovni ravni rezultati povp. 10 v tekih na dolge proge ves čas izboljšujejo. Zaradi tega dejstva in zaradi občutnega nazadovanja

rezultatov v slovenskem merilu se razlika med evropskim in svetovnim vrhom ter slovenskim povprečjem povečuje še bolj.

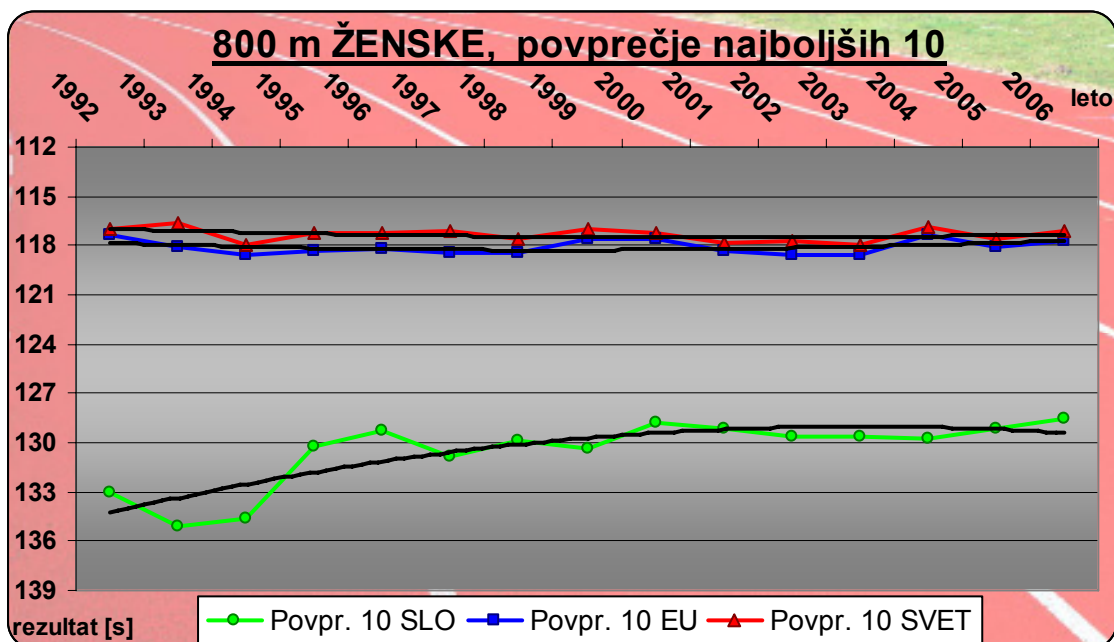
Graf 11: Maraton za moške, povprečje najboljših 10.

Pri teku na 3000 m z zaprekami (glej Priloga 14 na strani 90) v Sloveniji v obdobju od 1996 do 2000 nismo imeli desetih tekmovalcev. Kljub temu lahko iz podatkov za leta, ko je nastopilo vsaj 10 slovenskih atletov, ugotovimo pozitiven razvoj rezultata. Opazen je tudi napredek najboljšega rezultata, ki se je predvsem v zadnjih letih zelo približal evropskemu in svetovnemu vrhu. To je zasluga odličnega tekača na 3000 m z zaprekami **Boštjana Buča**, ki se je v zadnjih letih po rezultatu zelo približal evropskemu in svetovnemu vrhu, vendar tega žal še ni znal unovčiti na največjih tekmovanjih.

Za razliko od moškega teka na srednje in dolge proge z vidika smernic razvoja rezultatov kaže ženskemu nekoliko boljše. Predvsem pri disciplini tek na 800 m za ženske lahko vidimo pozitivne smernice razvoja povp. 10, saj se rezultati skoraj ves čas izboljšujejo (glej Graf 12). Če pogledamo še najboljši rezultat, dosežen v posameznem letu, opazimo občuten napredek, saj je najboljši slovenski rezultat v letu 1992 zaostajal za najboljšim evropskim in svetovnim za dobrih 15 sekund (glej

Priloga 15 na strani 91). Leta 2002 je **Jolanda Čeplak** dosegla najboljši rezultat sezone na svetu (ob tem smo imeli na sedmem mestu na evropskih tablicah še **Brigito Langerholm**), leta 2004 pa je za najboljšim svetovnim rezultatom Čeplakova zaostajala samo za 20 stotink

sekunde. Ob tem se je zaostanek slovenskega povp. 10 za svetovnim povprečjem v tej disciplini zmanjšal s 13,7 % leta 1992 na 9,7 % leta 2006. Z vidika zaostanka za svetovnim povp. 10 je disciplina tek na 800 m za ženske v tem trenutku poleg teka na 100 m in 200 m najuspešnejša disciplina za ženske.

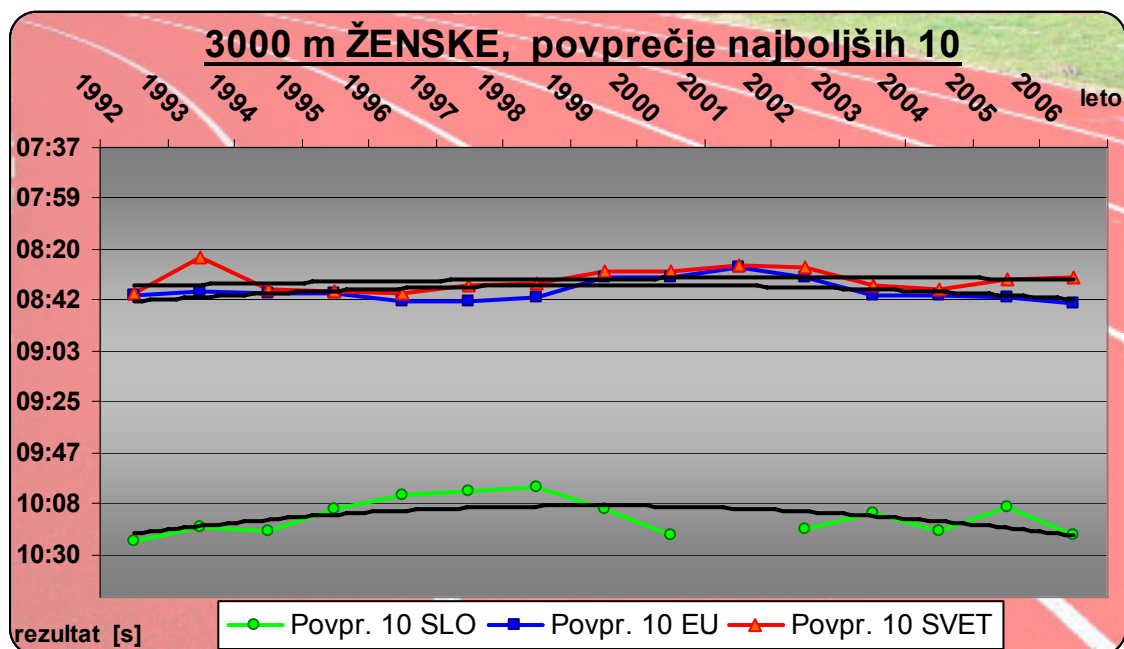

Graf 12: Tek na 800 m za ženske, povprečje najboljših 10.

Disciplina tek na 1500 m za ženske v preteklem obdobju ni bila tako uspešna kot disciplina teka na 800 m (glej Priloga 16 na strani 91). Kljub temu se je njen položaj glede na leto 1992 nekoliko popravil, vendar je obdobju izboljševanja povp. 10 do leta 1998 sledilo obdobje nazadovanja rezultata, ki še vedno traja. Ob tem se je razlika do svetovnega vrha povečala za nekaj manj kot odstotek (s 16,4 % na 17,1 %).

Pri tekih na dolge proge za ženske smernice niso tako negativne kot pri tekih na dolge proge za moške, se pa pri ženskah kaže problem, ki sem ga že omenil. V nekaterih disciplinah teka na dolge proge v Sloveniji posamezna leta ni bilo desetih atletinj, ki bi dosegle uradni rezultat. Zato ne moremo primerjati smernic rezultatov povp. 10, ampak samo najboljši rezultat. To pomanjkanje konkurence v nekaterih disciplinah negativno vpliva tudi na najboljši rezultat, saj je običajno močna konkurenca v posamezni disciplini sama po sebi gonilo doseganja čim boljših rezultatov.

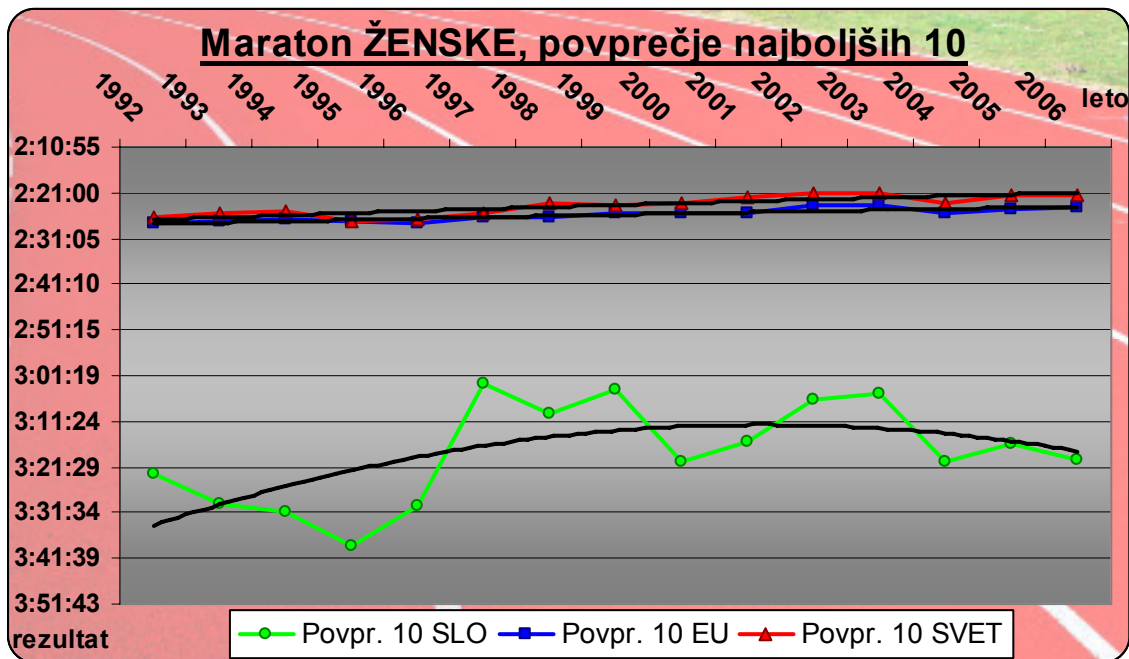
V disciplini tek na 3000 m za ženske lahko, kljub temu da leta 2001 v Sloveniji ni bilo desetih rezultatov, ugotovimo smernice razvoja povp. 10. Do leta 1998 je bilo gibanje rezultata pozitivno, za tem pa rahlo negativno (glej Graf 11). Zaostanek za širšim svetovnim vrhom se je tako povečal z 20,2 % na 22,4 %.

Graf 13: Tek na 3000 m za ženske, povprečje najboljših 10.

Disciplina tek na 5000 m in na 10000 m za ženske spadata v skupino tistih disciplin, kjer v preteklosti razen izjem nismo imeli desetih atletinj (glej Priloga 17 na strani 91 in Priloga 18 na strani 92). Na grafu najboljšega rezultata se dobro vidi nihanje, ki je verjetno posledica ciklizacije treninga in tempiranja forme v določenem letu najboljše atletinje. V letu 2004 se je tako **Helena Javornik** z novim državnim rekordom 31:06:63, doseženim na Olimpijskih igrah v Atenah, zelo približala evropskemu in svetovnemu vrhu.

Pomanjkanje konkurence v Sloveniji pri disciplini tek na 10000 m za ženske lahko pripišemo tudi večji atraktivnosti uličnih tekov, ki jih pri nas ne manjka, saj se več atletinj raje odloči za nastop na cestni tekmi, kot na tekmi na štadionu. Ker pa rezultati doseženi izven tekmovanja, ki ga odobri IAAF, ne veljajo za uradne, jih ne moremo primerjati z evropskimi in svetovnimi smernicami. Nemalokrat se tako zgodi, da je najboljši slovenski rezultat, dosežen na cestnem teku na razdalji 10000 m, boljši od najboljšega rezultata, doseženega na štadionu, saj je na cestnih tekih močnejša in širša konkurenca, pa tudi trase so ponekod speljane po terenu z rahlim naklonom.

Graf 14: Maraton za ženske, povprečje najboljših 10.

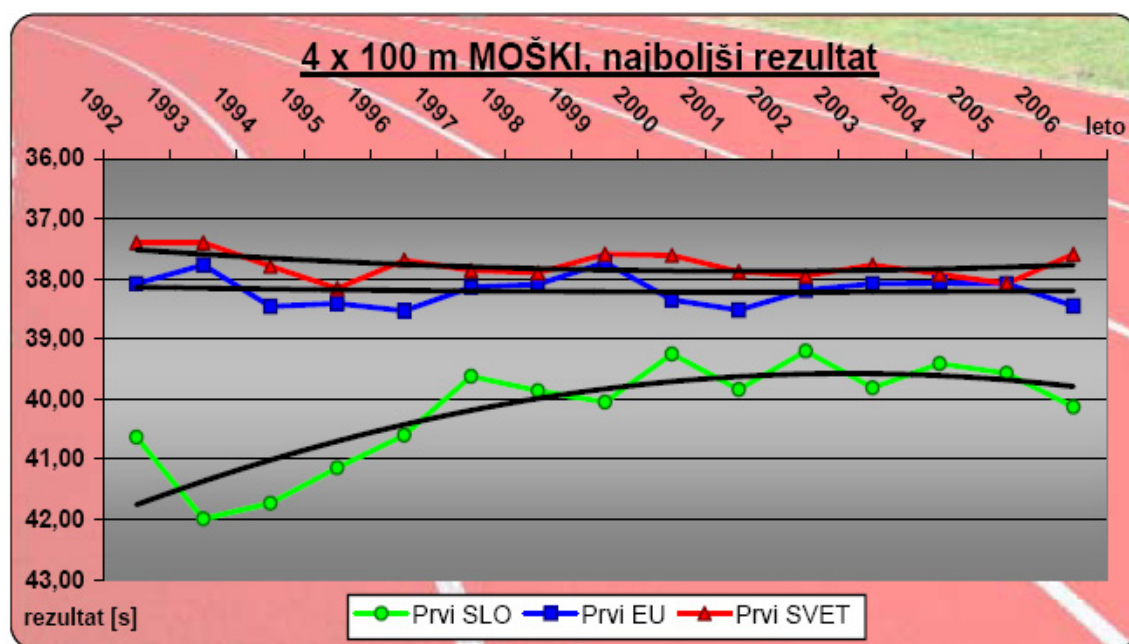
Popolnoma drugače kot v ostalih disciplinah na dolge proge za ženske pa v maratonu in polmaratonu konkurence ne manjka. Morda tudi zato tukaj opazimo pozitivna gibanja povp. 10, ki se pri maratonu po letu 1997 sicer ustavi (glej Graf 14), pri polmaratonu pa rezultat še vedno napreduje (glej Priloga 19 na strani 92). Uspešnost teh dveh disciplin nasproti ostalim tekom na dolge proge lahko pripišemo, podobno kot pri cestnih tekih na 10000 m, atraktivnosti tovrstnih tekmovanj, saj jih je dovolj čez vse leto in ponujajo dovolj zanimive nagradne sklade, da privabijo zadostno število dobrih tekačic. Zakaj to velja za rezultate pri ženskah ne pa pri moških, iz teh podatkov ni mogoče sklepati.

Enako kot pri nekaterih drugih disciplinah v skupini tekov na dolge proge tudi pri teku na 3000 m z zaprekami za ženske nimamo desetih atletinj, tako da lahko opazujemo samo najboljši rezultat, ki pa se je v zadnjih letih z izjemo leta 2006 izboljševal (glej Priloga 20 na strani 92). Glede na to, da gre za precej mlado disciplino v atletskem programu, je tolikšno izboljšanje najboljšega rezultata razumljivo. Ob dejstvu, da se je gibanje rezultata navzgor v Evropi in svetu umirilo, imajo slovenske atletinje dobro izhodišče za približanje evropskemu in svetovnemu vrhu, precej pa bo treba postoriti še pri povečanju množičnosti v tej disciplini pri nas.

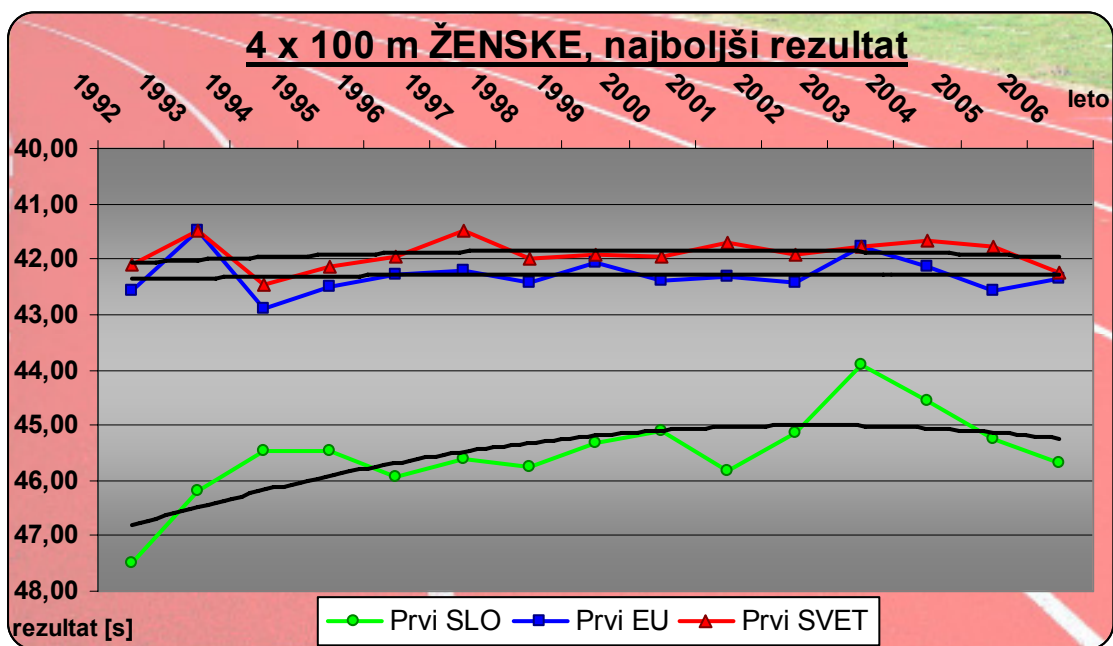
5.1.1.3 ŠTAFETE

Za analizo štafetnih tekov sem uporabil samo podatke najboljšega rezultata, saj zaradi majhnega števila štafet v Sloveniji ni mogoče primerjati gibanja povp. 10. Na grafih lahko spremljamo rezultate, ki jih je dosegla slovenska reprezentančna štafeta, razen v nekaterih izjemah. V letih 1992 in 1993 je v ženski konkurenci v teku na 4 x 100 m najboljši rezultat sezone dosegla, leta 1992 pa v teku na 4 x 400 m štafeta Olimpije. Leta 1992 je v moški konkurenci v obeh štafetah najboljši rezultat sezone dosegla štafeta Olimpije. Ti rezultati iz navedenih razlogov ne govorijo o kakovosti štafetnega teka v Sloveniji, ampak zgolj opisujejo razvoj najboljšega rezultata predvsem slovenskih reprezentančnih štafet.

Pri teku na 4 x 100 m za moške je dobro viden začetni napredek rezultata do leta 2000, nato pa se rezultat ustali na doseženi ravni (glej Graf 15). Gibanje rezultata je zelo podobno gibanju rezultata discipline tek na 100 m za moške (povp. 10), kar je razumljivo, saj reprezentančno štafeto 4 x 100 m običajno sestavljajo štirje najboljši tekači v teku na 100 m v državi. Hkrati lahko opazimo majhen, a kljub temu opazen padec rezultata v evropskem in svetovnem merilu. Tudi na račun tega padca se je razlika med najboljšimi svetovnimi štafetami in slovensko štafeto v zadnjih 15 letih občutno zmanjšala. Slovenska moška štafeta v teku na 4 x 100 m je bila najbližje svetovnemu vrhu leta 2002.

Graf 15: Tek na 4 x 100 m za moške, najboljši rezultat.

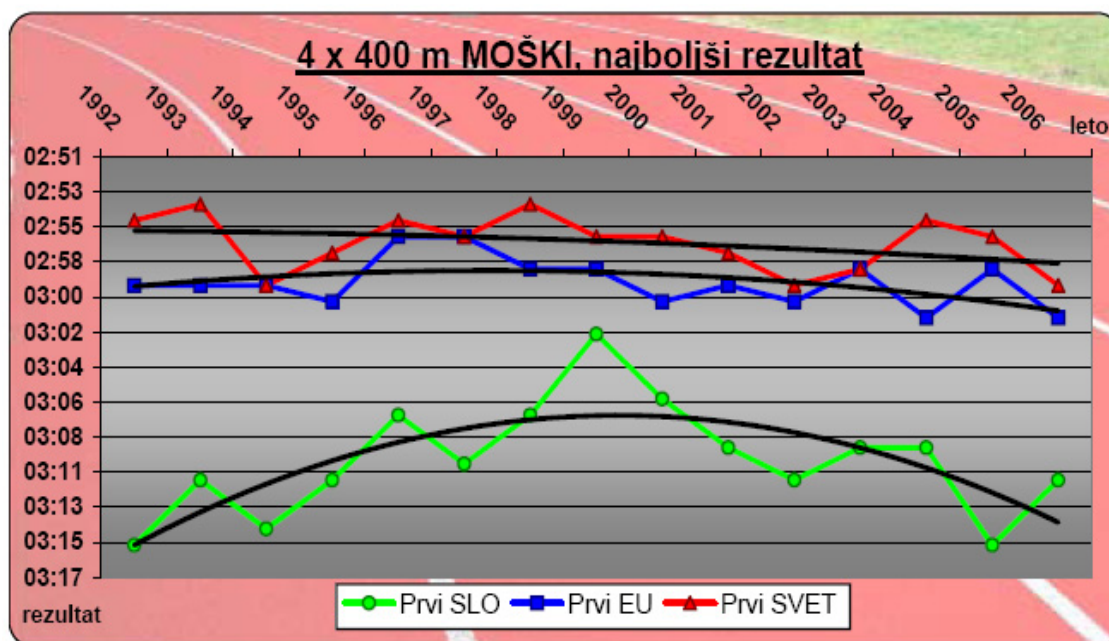
Graf 16: Tek na 4 x 100 m za ženske, najboljši rezultat.

Ženski tek na 4 x 100 m kaže podoben razvoj kot moški (glej Graf 16). Začetnemu obdobju izboljševanja rezultata do leta 2003, ko je bil dosežen do sedaj najboljši rezultat, sledi obdobje treh let enakomernega nazadovanja. To obdobje negativnega razvoja rezultata je morda presenetljivo glede na to, da se rezultati (povp. 10) v disciplini tek na 100 m za ženske nenehno izboljšujejo. A ne glede na izboljšanje povp. 10 se je rezultat najboljše šprinterke v Sloveniji v zadnjih dveh letih (2005, 2006) precej poslabšal (glej Priloga 4 na strani 87). Ob upoštevanju tega dejstva je tudi nazadovanje rezultata v štafeti bolj razumljivo.

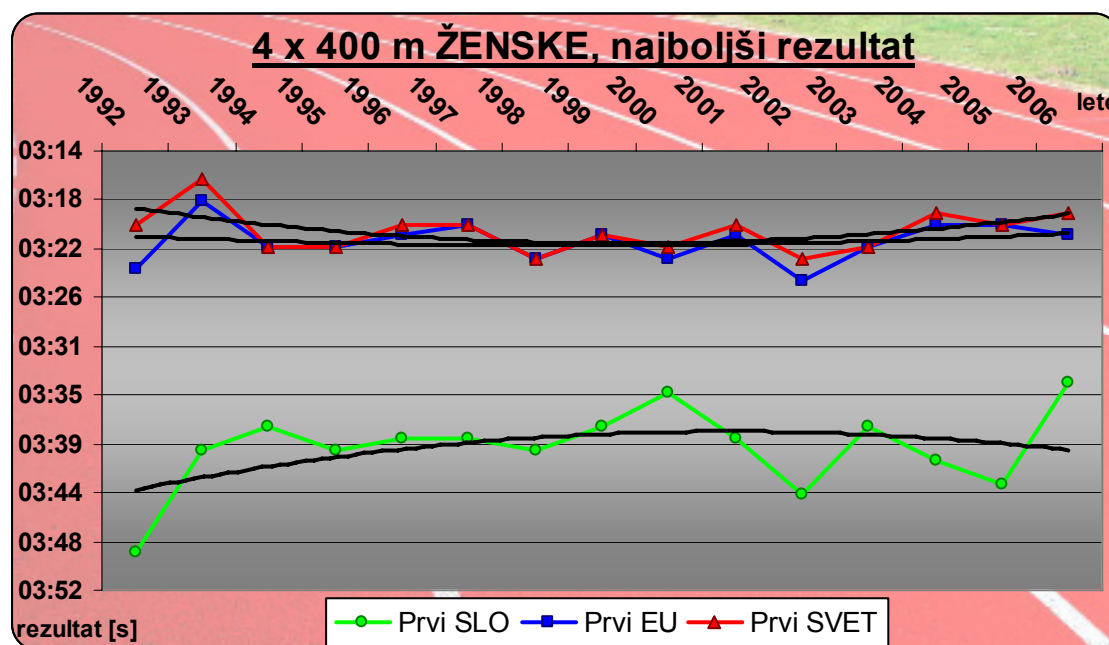
Gibanje najboljšega rezultata štafete 4 x 400 m za moške je precej podobno gibanju rezultata discipline 400 m moški, le da je tu pozitivno in negativno gibanje toliko bolj izraženo (glej Graf 17). Najboljši rezultat je dosežen leta 1999, potem pa se je rezultat do leta 2006 znižal na začetno raven iz let 1992 in 1993. Rezultati na evropski in svetovni ravni so zadnja leta slabši, vendar je hitrost padanja rezultata v Sloveniji še večja, s tem pa je razlika vedno večja, konkurenčnost slovenske štafete pa manjša.

Za žensko štafeto 4 x 400 m velja podobno kot za moško (glej Graf 18). Enako kot pri disciplini tek na 400 m ženske lahko opazimo bolj ali manj stalen pozitiven razvoj rezultata z določenimi nihanji. Zanimivo je, da je rezultat najboljše slovenske ženske štafete najbolj konstantno napredoval, ko je najboljši svetovni rezultat nazadoval. Obratno je nato slovenski rezultat po letu 2000 nekoliko nazadoval, medtem ko se je svetovni rezultat spet začel gibati

navzgor. Kljub temu je vzpodbuden rezultat prav v zadnjem letu 2006, ko je slovenska ženska štafeta v teku na 4 x 400 m dosegla najboljši rezultat v letih od 1992 do 2006.

Graf 17: Tek na 4 x 400 m za moške, najboljši rezultat.

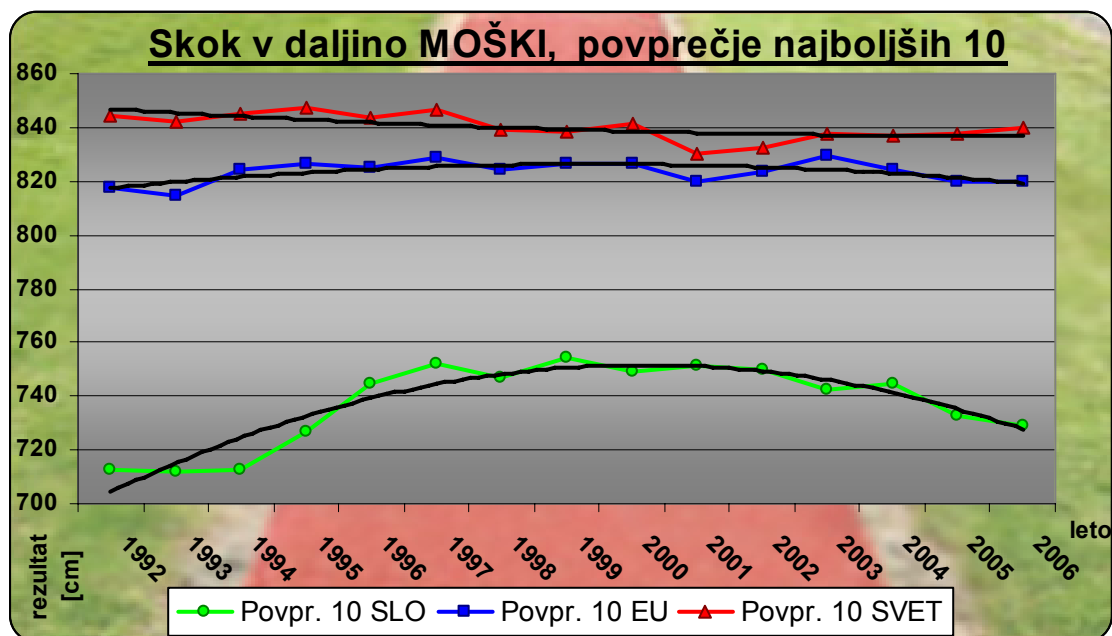
Graf 18: Tek na 4 x 400 m za ženske, najboljši rezultat.

5.1.2 SKOKI

5.1.2.1 SKUPINA DALJINSKIH SKOKOV

Discipline skokov za moške so ene izmed tistih, kjer je slovenska moška atletika relativno napredovala in se približala svetovnemu vrhu. Navsezadnje je to tudi pričakovano, saj gre pri šprintih, ki so v tem obdobju precej napredovali, in skokih za podobne sposobnosti in značilnosti, ki so potrebne za uspeh.

Razvoj rezultata skoka v daljino za moške je do leta 1999 pozitiven, nato pa se počasi giba v negativno smer (glej Graf 19). Prva tri leta od 1992 do 1994 ni bilo opaznega izboljšanja povp. 10, nato pa se je rezultat močno izboljšal in dosegel najvišjo vrednost leta 1999. Po tem uspešnem obdobju se izboljševanje rezultata ustavi, predvsem zadnji dve leti pa rezultat opazno nazaduje. Zaostanek za svetovnim povp. 10 se je v teh 15 letih zmanjšal s 15,6 % na 13,2 %.

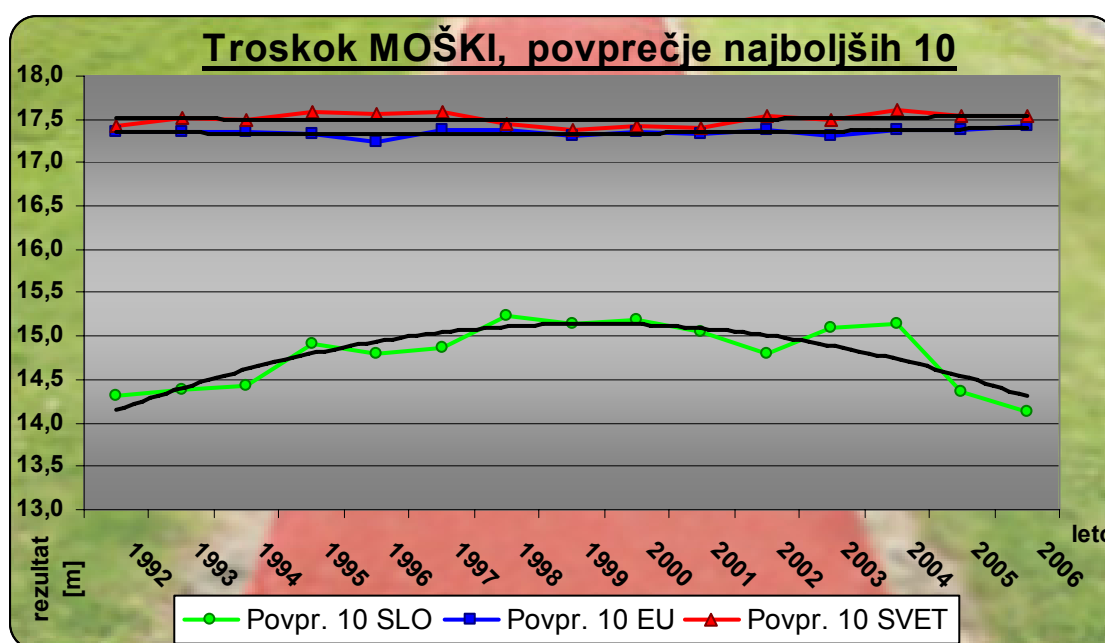
Graf 19: Skok v daljino za moške, povprečje najboljših 10.

Pri skoku v daljino lahko opazimo zmanjševanje razlike med evropskim in svetovnim vrhom do leta 2003, nato pa povečevanje razlike v zadnjih treh letih. Zanimiv je tudi padec rezultatov na svetovni in evropski ravni leta 2001. To je posledica verjetno naporne olimpijske sezone leta 2000 pa tudi dejstva, da večina vrhunskih atletov trenira po principu

ciklizacije, kjer je makrociklus celotno olimpijsko obdobje štirih let, tempiranje najboljše forme pa je predvideno prav v olimpijski sezoni. Temu seveda mora slediti manj intenzivno obdobje, kar se kaže na rezultatih. Takšen pojav je opaziti tudi pri nekaterih drugih disciplinah.

Najboljši rezultat povp. 10 je dosežen leta 1999, drugi najboljši pa leta 1997 (glej Priloga 21 na strani 92). V teh letih je dosežen tudi državni rekord, ki pa je ostal v kasnejših sezonah praktično nedosegljiv, saj je najdaljši slovenski skok leta 2006 od državnega rekorda krajši kar za 40 cm, leta 2005 pa je bil krajši za več kot pol metra. To je deloma razumljivo, saj je rezultat 840 cm, ki ga je v Celju leta 1997 dosegel **Gregor Cankar**, v tistem letu med najboljšimi rezultati na svetu in še danes velja za državni rekord, hkrati pa je pripomogel k dobri kakovosti skoka v daljino za moške, ki v tem obdobju za svetovnim širšim vrhom zaostaja le za okrog 10 %.

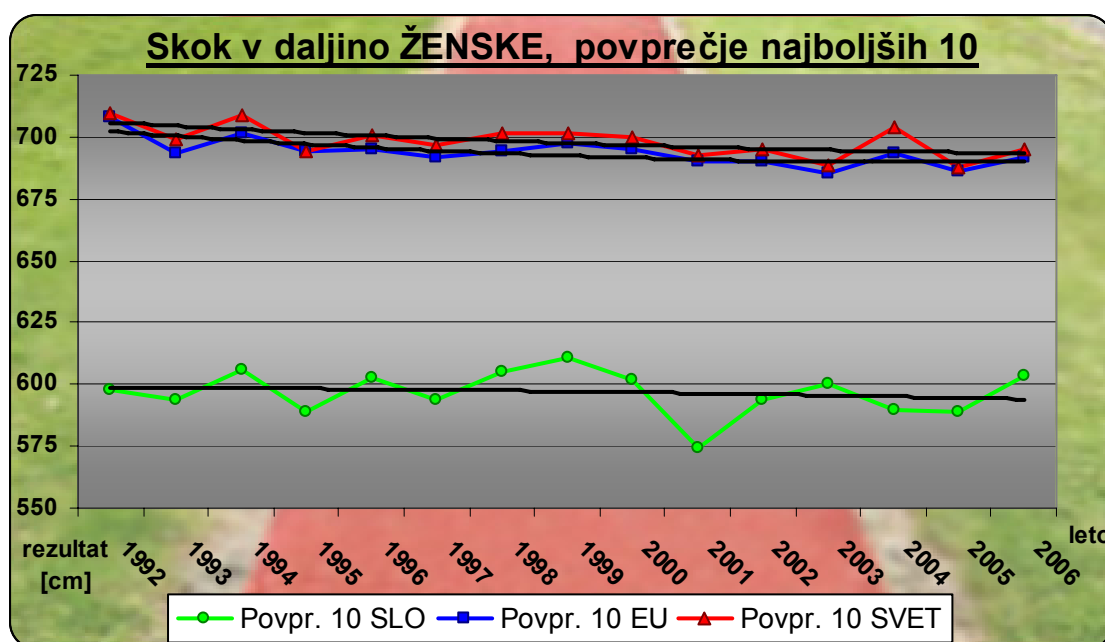
Gibanje povp. 10 discipline troskok za moške je podobno gibanju rezultatov pri skoku v daljino za moške. Rezultat se je z občasnimi nihanji izboljševal do leta 2004, v zadnjih dveh letih pa lahko opazimo nazadovanje rezultata (glej Graf 20). Ta padec bi lahko pripisali začetku novega olimpijskega štiriletja, kjer rezultati ponavadi takoj za olimpijsko sezono nekoliko nazadujejo. Na evropski in svetovni ravni se to skoraj ne pozna, saj je tam nabor vrhunskih skakalcev mnogo širši in tako razmeroma manj dojemljiv za tovrstna nihanja povp. 10.

Graf 20: Troskok za moške, povprečje najboljših 10.

Do pred kratkim je bila torej smer razvoja rezultata pri troskoku za moške pozitivna, leta 2002 je bil dosežen tudi nov državni rekord (**Boštjan Šimunič**, 16,82 m), vendar je povp. 10 v zadnjih dveh letih precej nazadovalo, zaostanek za svetovnim vrhom pa se je povečal s 17,9 % na 19,4 %.

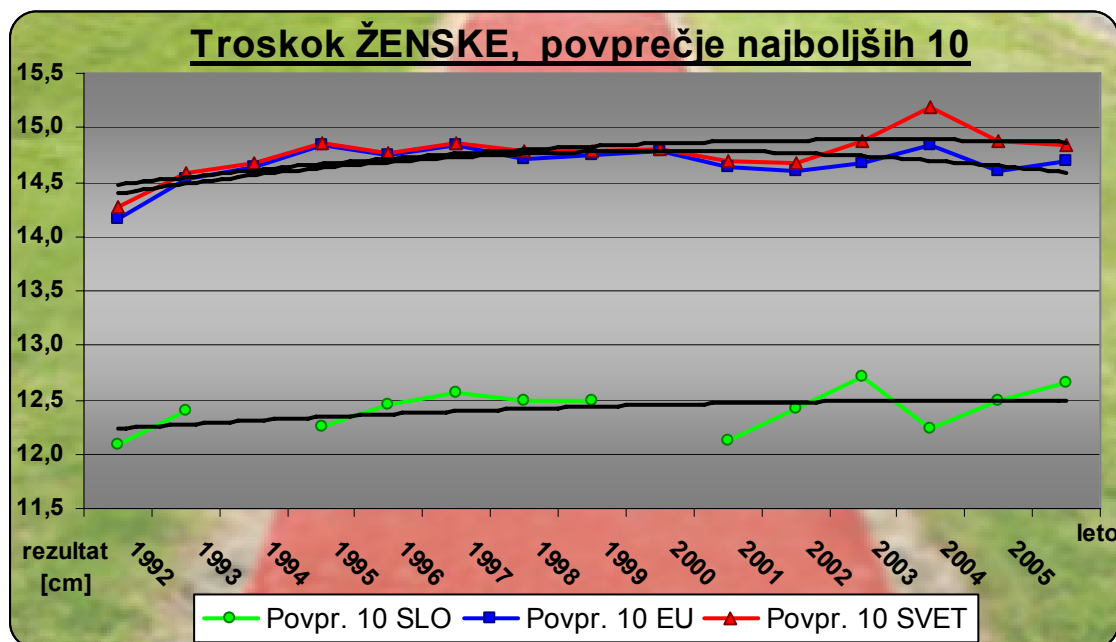
Pri skoku v daljino za ženske se v slovenskem, evropskem in svetovnem merilu skoraj vzporedno kaže gibanje povp. 10 (glej Graf 21) v negativni smeri. V svetovnem, pa tudi v evropskem merilu lahko opazimo izrazitejša (le) pozitivna odstopanja rezultata povp. 10 v olimpijskih sezonah 1992 in 2004, pa tudi v sezoni 1994. V slovenskem merilu izrazito negativno izstopa sezona 2001, vendar se je rezultat takoj naslednje leto spet približal rezultatu iz sezone 2000. Poleg zmanjšanja zaostanka za svetovnim vrhom s 15,8 % na 13,1 % je vzpodbuden še podatek o najboljšem doseženem rezultatu leta 2006 (glej Priloga 22 na strani 93), ki je od državnega rekorda iz leta 1996 krajši za samo 14 cm. Vse to morda nakazuje, da se za to disciplino v slovenskem prostoru obetajo še boljše leta. To nakazujejo tudi številne uspešne mladinke, ki nastopajo v tej disciplini.

Graf 21: Skok v daljino za ženske, povprečje najboljših 10.

V troskoku leta 1994 in 2000 v Sloveniji ni bilo desetih atletinj, ki bi nastopile in dosegle uradni rezultat, zato podatki za ti dve leti manjkajo. Kljub temu lahko iz grafa razberemo smernico razvoja rezultatov te discipline, ki je rahlo pozitivna (glej Graf 22), zaostanek za svetovnim vrhom pa se je zmanjšal s 15,4 % na 14,7 %. Slovenske atletinje, predvsem **Anja**

Valant, so se v tej disciplini vedno uvrščale na dobra mesta na velikih tekmovanjih, s prihodom **Marije Šestak** pa ima ta disciplina veliko možnost, da postane ena izmed disciplin, kjer bo slovenska atletika v bodoče dosegala uvrstitve na najvišja mesta na evropskih in svetovnih prvenstvih.

Graf 22: Troskok za ženske, najboljši rezultat.

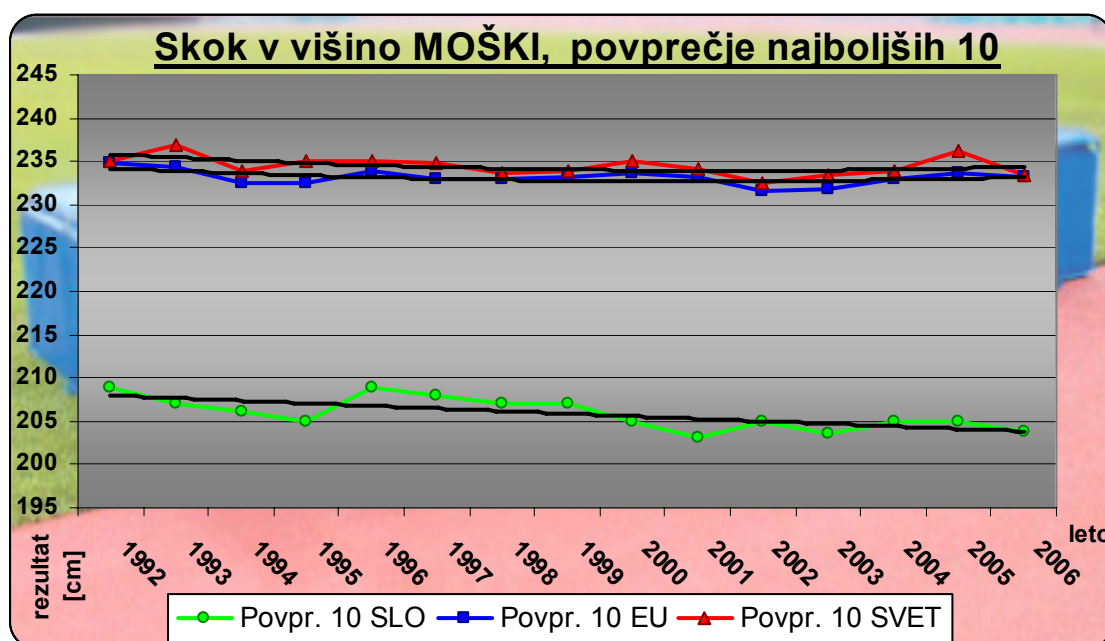
Do leta 2002 lahko pri troskoku za ženske spremljamo skoraj enake rezultate na evropski in svetovni ravni, kar pomeni, da so bile v teh letih skoraj vse najboljše tekmovalke na svetu iz Evrope. Po letu 2002 se začne rezultat povp. 10 na svetovni ravni oddaljevati od tistega na evropski ravni, razlika med njima pa je bila leta 2004 največja do sedaj (36 cm). V naslednjih dveh letih se je razlika povprečja najboljših desetih svetovnih in evropskih tekmovalk v troskoku spet zmanjšala.

Podobno kot pri nekaterih drugih disciplinah lahko opazimo še izrazito izboljšanje rezultata na evropski in svetovni ravni v olimpijskem letu 2004, takoj naslednje leto pa se je rezultat povp. 10 občutno poslabšal. To je bilo v preteklih 15 letih največje odstopanje od povprečja v evropskem in svetovnem merilu v tej disciplini, saj je povprečje najboljših desetih rezultatov na svetu krepko preseglo 15 m. Smernice razvoja rezultatov te discipline so na svetovni ravni opazno pozitivne, kar nazorno kaže trendna črta, ki nakazuje smer gibanja rezultatov. To je razumljivo, saj gre za razmeroma mlado disciplino, ki je bila leta 1993 prvič

vkjučena v tekmovalni program svetovnih prvenstev v atletiki, leta 1996 pa še v program olimpijskih iger.

5.1.2.2 SKUPINA VIŠINSKIH SKOKOV

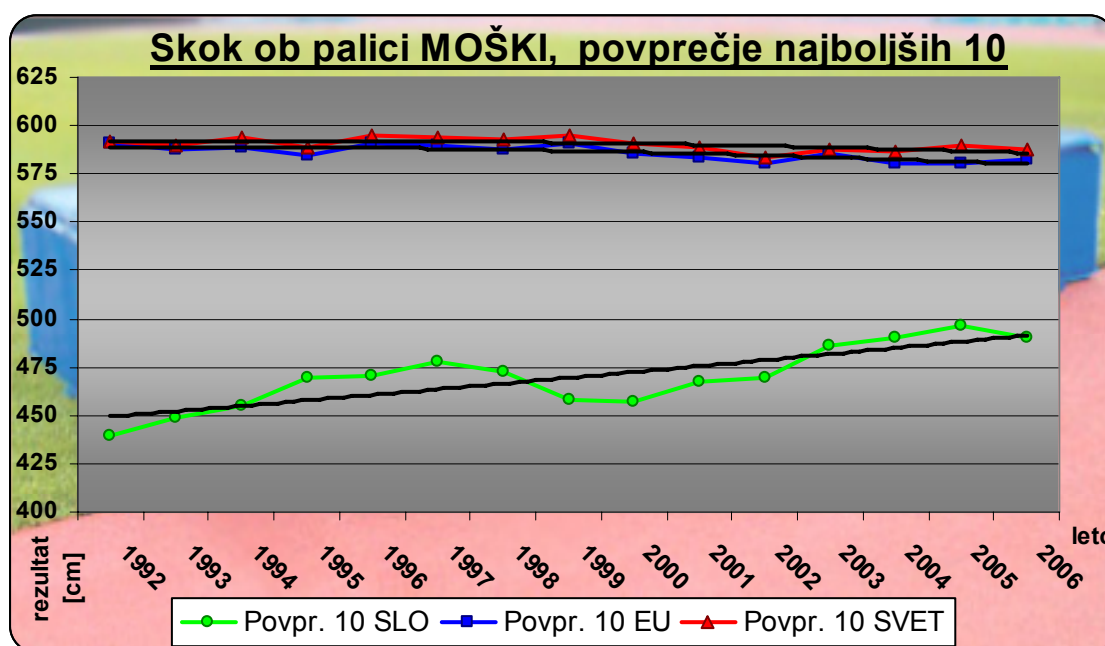
Smernica razvoja rezultatov povp. 10 v skoku v višino za moške v Sloveniji je negativna skozi celotno opazovano obdobje (glej Graf 23). **Rožle Prezelj** je sicer leta 2004 dosegel nov državni rekord v tej disciplini (231 cm), vendar je bilo to dvoransko tekmovanje, na prostem pa tega rezultata še ni ponovil. Ta rezultat tudi ni zajet v povp. 10, saj sem v statistiko vključil samo rezultate iz tablic rezultatov, doseženih na tekmovanjih na prostem.

Graf 23: Skok v višino za moške, povprečje najboljših 10.

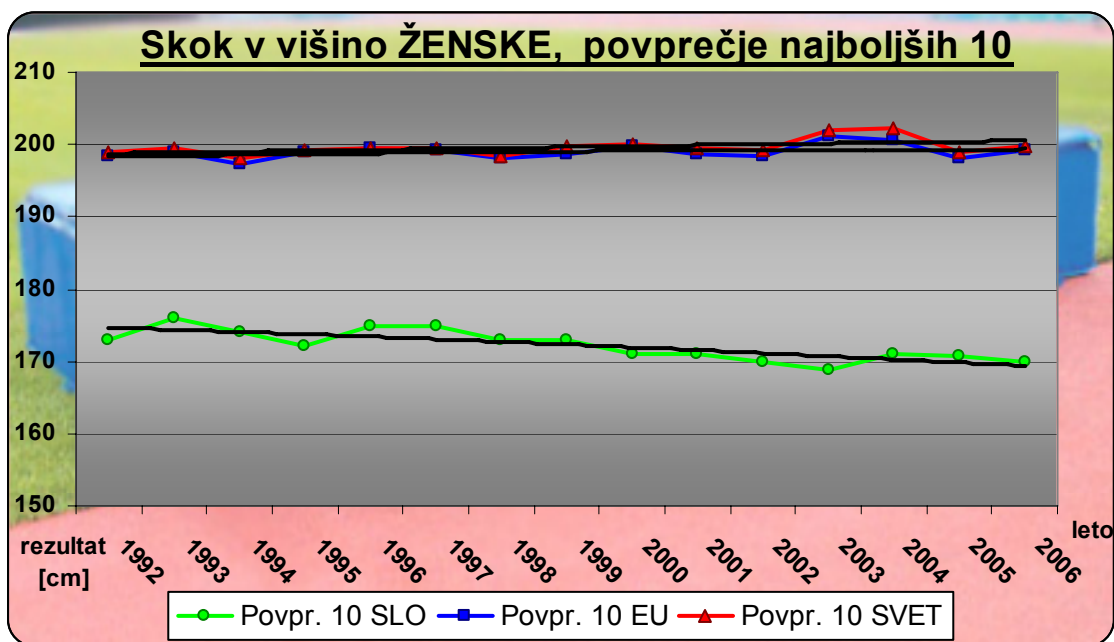
Sicer je smernica razvoja rezultata povp. 10 nekoliko negativna tudi v evropskem in svetovnem merilu, vendar ne toliko kot v slovenskem merilu. To pomeni, da se razlika med kakovostjo slovenskega in svetovnega skoka v višino počasi, a vztrajno povečuje. Svetovnemu vrhu smo bili najbližje leta 1992 in 1996, ko je bil slovenski rezultat povp. 10 od svetovnega rezultata slabši za 11,6 % (26 cm). Če pa primerjamo najboljši rezultat, pa slovenski skakalec še nikoli ni bil tako blizu svetovnemu vrhu kot prav v zadnji sezoni 2006 (glej Priloga 23 na strani 93), ko je za najboljšim svetovnim rezultatom zaostajal zgolj za slabe 3 % (7 cm).

Skok ob palici za moške je ena redkih tehničnih disciplin, ki se opazno približuje svetovnemu povprečju (glej Graf 24). Od leta 1992, ko je rezultat povp. 10 za svetovnim zaostajal za 25,8 %, pa do leta 2006, ko je zaostajal le še za 16,6 %, je slovenski moški skok ob palici precej napredoval. V tem času je bilo edino obdobje negativne smeri razvoja slovenskih rezultatov v letih od 1998 do 2000, nato pa je smer razvoja spet dobila pozitiven predznak. Kljub temu ostaja še veliko prostora za izboljšanje. Temu v prid govori tudi dejstvo, da je povp. 10 na svetovni ravni v preteklih 15 letih nekoliko nazadovalo. To je omogočilo, da se je razlika med slovenskim in svetovnim vrhom še bolj zmanjšala.

Graf 24: Skok ob palici za moške, povprečje najboljših 10.

Gibanje rezultata pri skoku v višino za ženske je skozi celotno opazovano obdobje v slovenskem merilu negativno (glej Graf 25). Pozitivno izstopa samo leto 1994, vendar le po najboljšem doseženem rezultatu, ki je bil tudi najboljši rezultat sezone na svetu in je **Britti Bilač** prinesel naslov evropske prvakinja. Kljub temu ta rezultat ni bistveno vplival na rezultat povp. 10, ki še vedno nezadržno pada. Ker se v evropskem in svetovnem merilu rezultat zelo počasi, a opazno izboljšuje, to pomeni še hitrejšo večanje razlike med slovenskim in svetovnim ženskim skokom v višino, ki se je v obdobju 15 let povečala s 13,1 % na 15 %.

Graf 25: Skok v višino za ženske, povprečje najboljših 10.

Pri ženskem skoku v višino velja omeniti še razliko med evropskim in svetovnim vrhom, ki je zelo majhna. To pomeni, da velika večina najboljših 10 skakalk v višino prihaja iz Evrope (8 od 10 v sezoni 2006). S tem ta disciplina sodi med tiste, kjer evropske atletinje najbolj prevladujejo. To sicer velja tudi za večji del sklopa tehničnih disciplin v atletiki.

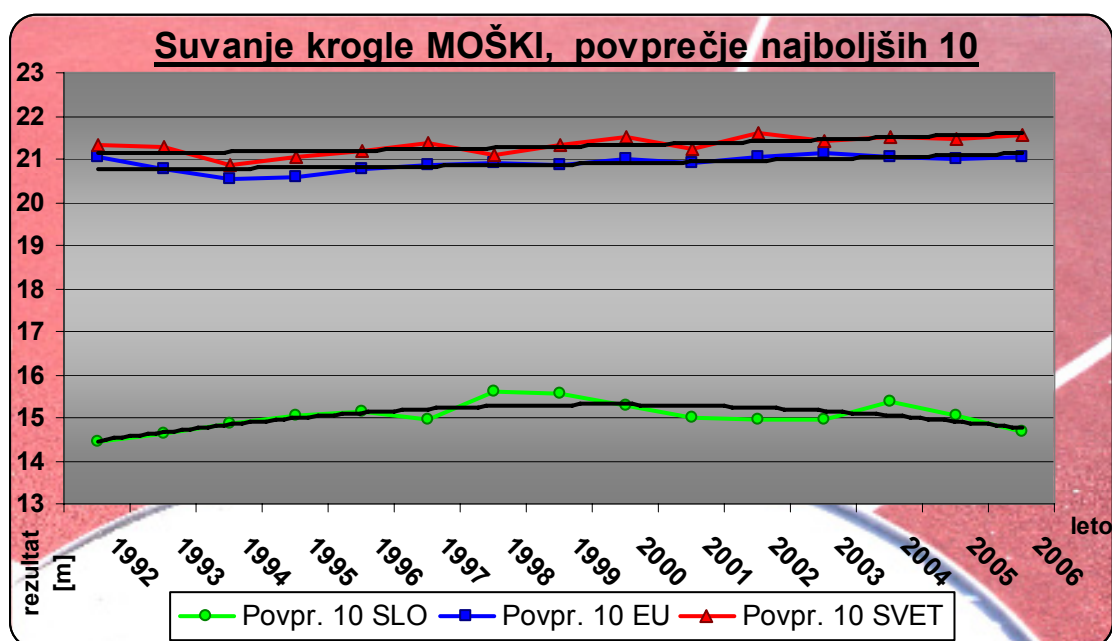
V skoku ob palici za ženske smo imeli v Sloveniji šele zadnjih pet let dovolj tekmovalk za izračun povprečja najboljših desetih rezultatov, kar pa je premalo za kakovostno analizo. Kljub temu lahko približno ocenimo razvoj discipline. V zadnjih petih letih se je razlika med širšim svetovnim vrhom in slovenskim povp. 10 zmanjšala za 2 %, vendar je razlika še vedno precej velika (26 % oz. 123 cm). Tako velika razlika je verjetno zaradi premajhne konkurence v tej disciplini v Sloveniji, saj ta razmeroma mlada disciplina med slovenskimi atletinjami še ni dovolj razširjena.

Lahko pa smo nekoliko bolj optimistični, če opazujemo najboljši doseženi rezultat. Najboljši slovenski rezultat je v primerjavi z evropskim in svetovnim do leta 2000 nekoliko hitreje napredoval, izboljševanje najboljšega rezultata na vseh treh ravneh je precej hitro, saj gre za razmeroma mlado disciplino (glej Priloga 24 na strani 94). Razlog za optimizem so tudi odlični rezultati mladih tekmovalk, čigar čas še prihaja. Predvsem **Tina Šutej** je z 2. mestom na svetovnem mladinskem prvenstvu v Pekingu leta 2006 nakazala, da se slovenski atletiki v tej disciplini obetajo še dobri rezultati. Taki posamični odlični rezultati so sicer zelo vzpodbudni, vendar sami po sebi nimajo občutnejšega vpliva, da bi se raven celotne

discipline izboljšala. Za kaj takega je potrebna tudi razširjenost discipline in širša konkurenca, kar se v zadnjih letih nekoliko izboljšuje.

5.1.3 METI

Pri vseh metalskih disciplinah lahko opazimo visok delež evropskih atletov med najboljšimi desetimi na svetu. Smernice razvoja povp. 10 večine moških metalskih disciplin v svetu so pozitivne, razen pri metu kopja, kjer je smernica zadnjih nekaj let negativna. Obratno je smernica razvoja povp. 10 pri ženskah skoraj v vseh metalskih disciplinah negativna v svetovnem merilu, razen pri metu kladiva, kjer je pozitivna.

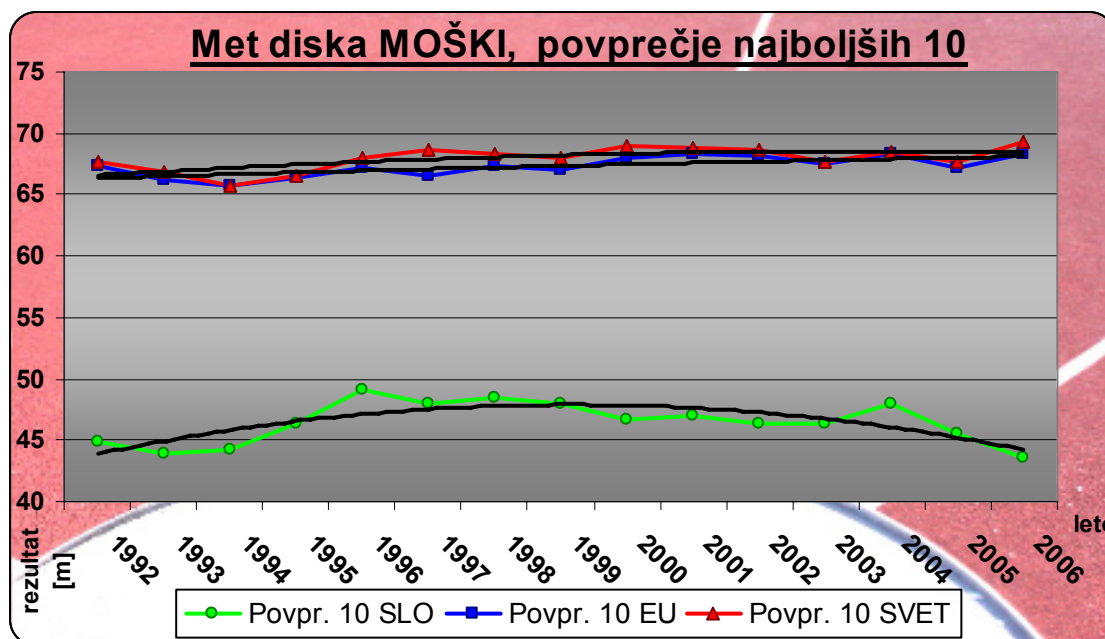

Graf 26: Suvanje krogle za moške, povprečje najboljših 10.

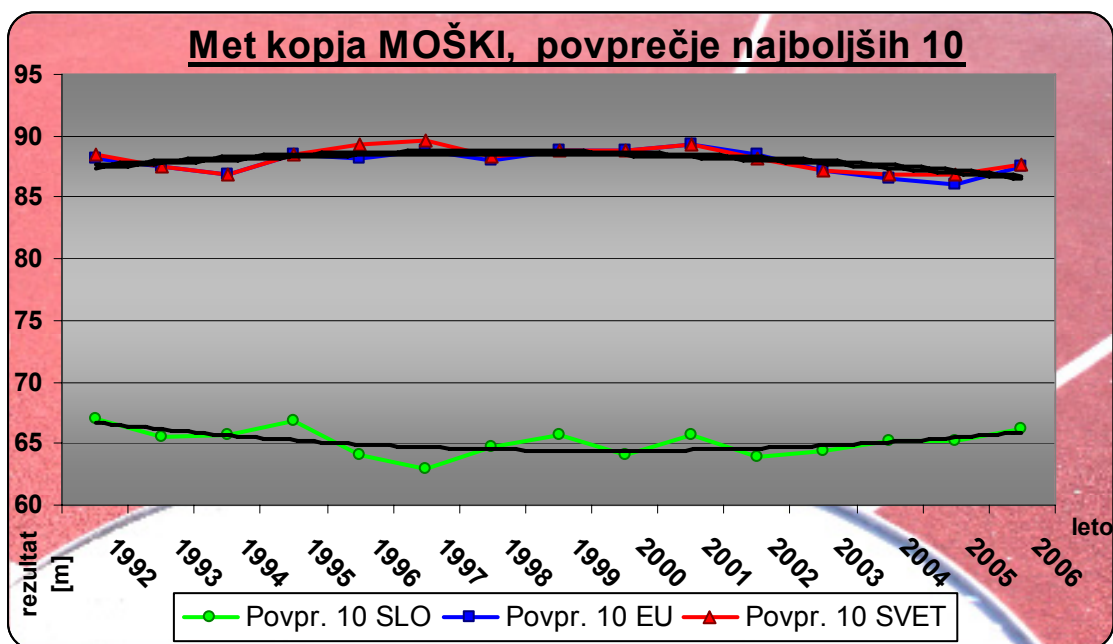
Rezultat povp. 10 v disciplini suvanje krogle za moške se je v Sloveniji do leta 1999 naprej izboljševal (glej Graf 26). Po tem letu se je začel padec rezultatov, ki z izjemo olimpijskega leta 2004 traja še danes. Kot sem že omenil, se na svetovni ravni rezultati v tej disciplini nenehno izboljšujejo. Kljub padcu rezultata povp. 10 v zadnjih nekaj letih se je slovenskemu suvanju krogle glede na začetno stanje uspelo nekoliko približati svetovnemu vrhu. Zaostanek se je od leta 1992, ko je bil rezultat povp. 10 v Sloveniji za 32,4 % slabši od povp. 10 na svetu, zmanjšal, a le za 0,4 %. Najmanjši zaostanek je bil leta 1998, ko je slovenski rezultat za svetovnim zaostajal za 26,1 %. Ta zaostanek moramo ob primerjavi z zaostankom ostalih disciplin seveda obravnavati pogojno zaradi že nekajkrat omenjenih razlogov

specifičnosti teh disciplin z vidika antropometričnih in še nekaterih drugih zahtev. Precej bolj vzpodbuden je podatek o najboljšem slovenskem rezultatu, ki ga trdno drži Miroslav Vodovnik, saj je leta 2006 za najboljšim rezultatom na svetu zaostajal le še za 7,5 % (80,3 cm). En takšen vrhunski rezultat pa je premalo za izboljšanje kakovosti celotne discipline v Sloveniji, saj je drugi najboljši za Vodovnikovim rezultatom v letu 2006 zaostajal za več kot 5 metrov.

Pri disciplini met diska za moške je gibanje rezultata povp. 10 zelo podobno gibanju rezultatov pri disciplini suvanje krogle za moške, le da se je pri metu diska rezultat izboljševal do leta 1996, nato pa je počasi postajal rahlo slabši (glej Graf 27). Med tem obdobjem poslabševanja rezultata enako kot pri suvanju krogle izstopa sezona 2004, ko je gibanje po dolgem času spet pozitivno, nato pa se nadaljuje padanje rezultata. Kljub temu, da je začetno obdobje do leta 1996 v tej disciplini kazalo napredek, so rezultati doseženi v sezoni 2006 pod povprečjem tistih iz sezone 1992. Ob upoštevanju dejstva, da se rezultati v svetovnem merilu ves čas izboljšujejo, lahko ugotovimo, da se je razlika med slovenskim in svetovnim vrhom od začetka do konca opazovanega obdobja povečala s 33,7 % na 37,1 %.

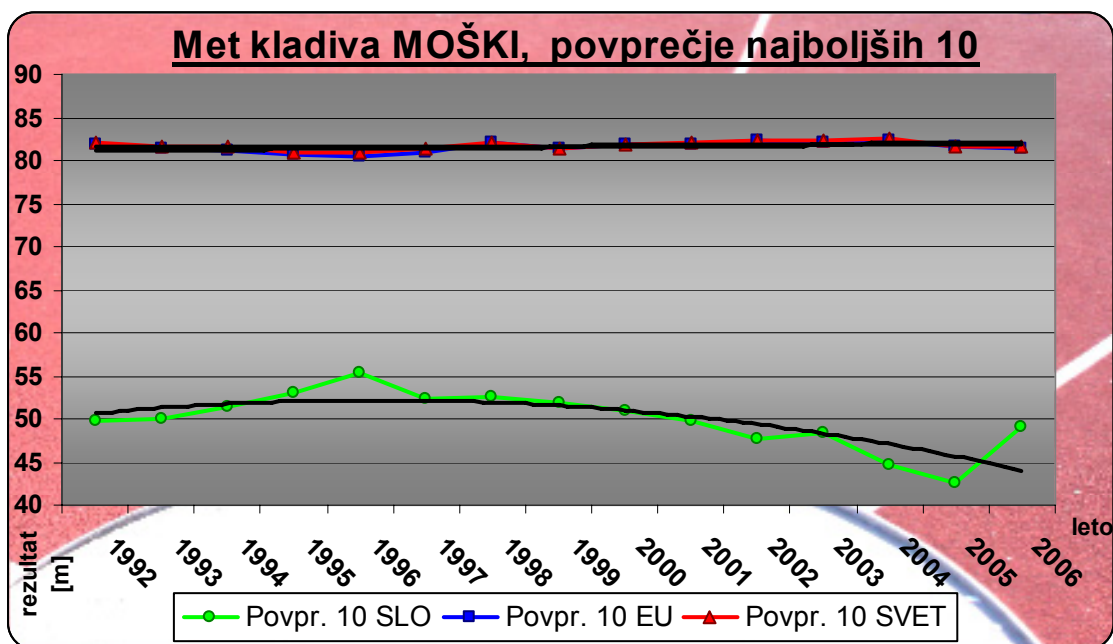
Graf 27: Met diska za moške, povprečje najboljših 10.

Graf 28: Met kopja za moške, povprečje najboljših 10.

Pri metu kopja za moške lahko opazimo zrcalno obliko krivulje, ki prikazuje gibanje rezultatov povp. 10 v slovenskem merilu, glede na obliko krivulje pri suvanju krogle in meta diska. Rezultat je namreč do leta 1997 vztrajno nazadoval, potem pa je začel napredovati in tudi v zadnjih letih ima sprememba rezultatov v Sloveniji pozitiven predznak. Obratno so rezultati v svetovnem merilu do leta 1997 napredovali, nato pa so začeli nazadovati. To pomeni, da je bila razlika med slovenskim in svetovnim vrhom največja leta 1997 (29,7 %), najmanjša pa leta 1992 in 2006 (24,2 % oz. 24,6 %).

Zelo podobno kot pri suvanju krogle in pri metu diska so tudi pri metu kladiva za moške v Sloveniji rezultati do leta 1996 napredovali, nato pa se začne hiter padec rezultatov z izjemo zadnjega leta 2006, ko je rezultat spet napredoval. Glede na to, da se v svetovnem merilu rezultati skozi vsa ta leta skoraj niso spremenili, je tudi stanje slovenskega meta kladiva leta 2006 skoraj enako kot pred 15 leti. Takrat je rezultat povp. 10 za svetovnim rezultatom zaostajal za 39,5 %, leta 2006 pa za 39,9 %, kar pomeni rahlo nazadovanje, če gledamo celotno obdobje 15 let.

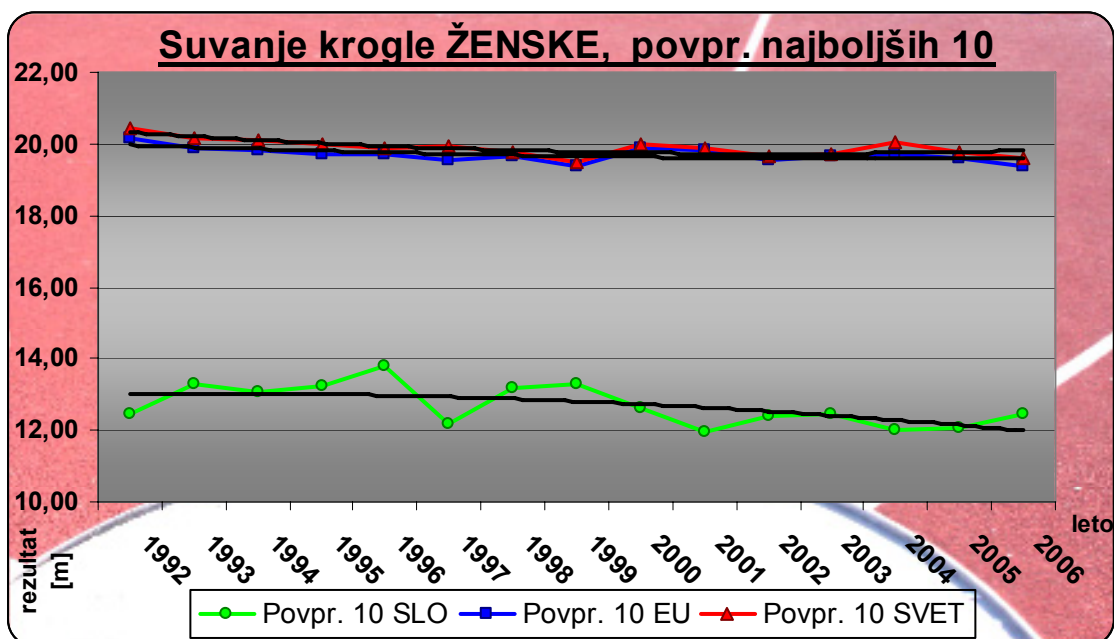

Graf 29: Met kladiva za moške, povprečje najboljših 10.

Kljub temu, da ti rezultati niso najbolj spodbudni, lahko pri disciplini met kladiva za moške najdemo razlog za optimizem. V tej disciplini namreč za Slovenijo tekmuje **Primož Kozmus**, ki je slovenski atletiki priboril eno največjih kolajn na svetovnih prvenstvih na prostem do sedaj, to je srebro na svetovnem prvenstvu v Osaki leta 2007. Ker pa to leto še ni zajeto v tem diplomskem delu in ker se široki pozitivni učinki tako velikega uspeha pokažejo šele v nekaj letih, lahko pričakujemo, da se bo ta disciplina pri nas v pozitivni smeri razvijala še naprej.

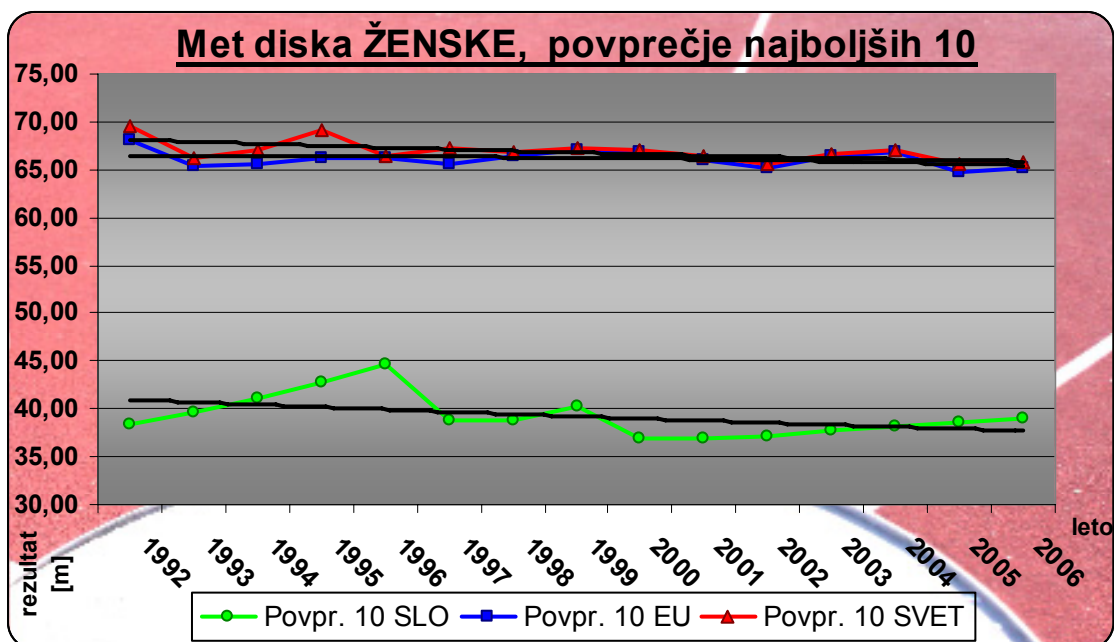
Pri suvanju krogle za ženske se tako v slovenskem merilu kot v svetovnem merilu kaže negativna smer razvoja povp. 10 (glej Graf 30). Podobno kot pri nekaterih moških metalških disciplinah tudi pri suvanju krogle za ženske v pozitivnem smislu izstopa leto 1996. Čeprav so bile takrat olimpijske igre, ni mogoče sklepati, zakaj je tako, saj se podoben pojav ni pokazal v drugih olimpijskih sezonah.

Če pogledamo celo obdobje 15 let, se je razlika med slovenskim in svetovnim vrhom zmanjšala. Leta 1992 je slovenski rezultat povp. 10 zaostajal za svetovnim za 39,1 %, leta 2006 pa za 36,5 %. Razlika se je zmanjšala predvsem na račun zadnjih dveh let, ko je rezultat v svetovnem merilu padel, v slovenskem pa rasel.

Graf 30: Suvanje krogle za ženske, povprečje najboljših 10.

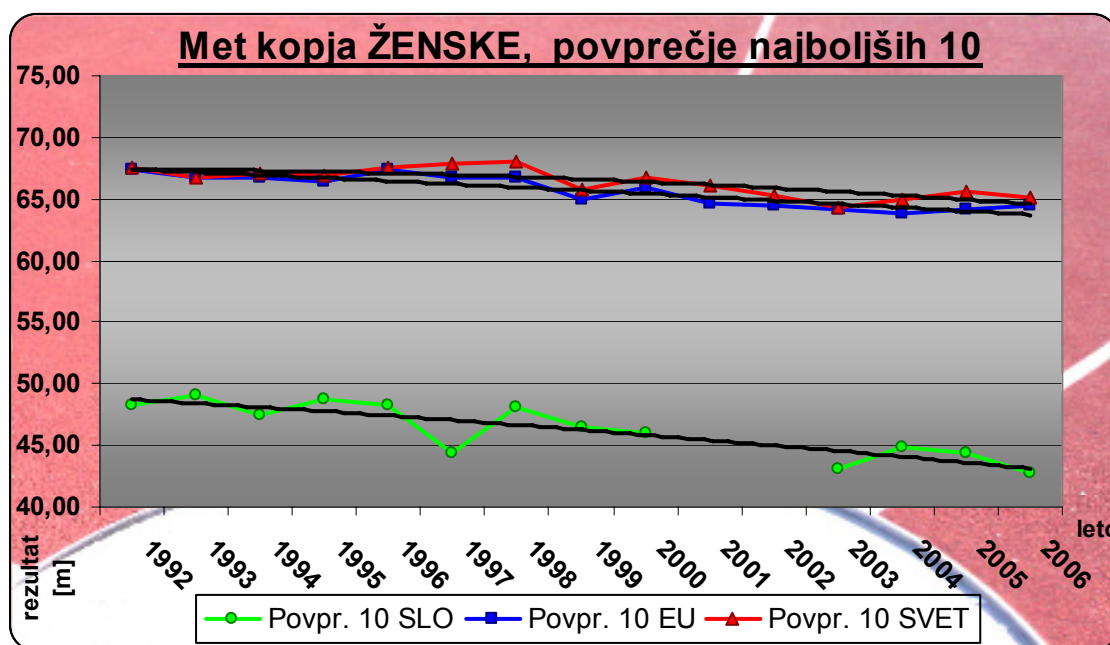
Gibanje rezultatov v disciplini met diska za ženske je zelo podobno gibanju rezultatov discipline suvanje krogle za ženske. Smernica razvoja rezultatov je negativna tako v svetovnem kot v slovenskem merilu, pozitivno pa v Sloveniji izstopa leto 1996 (glej Graf 31), ko je bil zaostanek za svetovnim vrhom najmanjši do sedaj, in sicer 32,8 %.

Graf 31: Met diska za ženske, povprečje najboljših 10.

Kljub temu, da je smernica razvoja rezultatov v slovenskem merilu nekoliko negativna, se predvsem v obdobju zadnjih šest let kaže pozitiven premik. Razlika do svetovnega vrha se je zmanjšala s 44,7 % leta 1992 na 40,7 % leta 2006, vendar je ta razlika še vedno zelo velika, mnogo večja kot pri isti disciplini za moške.

Pri metu kopja za ženske so podobno kot pri prejšnjih dveh disciplinah ženskih metov smernice razvoja rezultatov v svetovnem in evropskem merilu negativne (glej Graf 32). Še bolj so te smernice negativne v slovenskem merilu, kar povečuje razliko med slovenskim in svetovnim rezultatom povp. 10. Leta 2001 in 2002 je konkurenca v Sloveniji upadla celo toliko, da ni bilo desetih atletinj, ki bi nastopile v tej disciplini. Od leta 1992 do leta 2006 se je tako razlika med svetovnim in slovenskim vrhom povečala z 28,6 % na 34,3 %.

Graf 32: Met kopja za ženske, povprečje najboljših 10.

Nekoliko drugačno sliko kot pri ostalih ženskih metih lahko vidimo pri metu kladiva za ženske, kjer so smernice za zadnjih nekaj let pozitivne, vendar je opazno pomanjkanje konkurence. V Sloveniji smo imeli vsaj 10 tekmovalk v tej disciplini leta 1998 in zadnja štiri leta. Kljub temu, da je to obdobje prekratko za kakovostno primerjavo, se je v tem obdobju zaostanek za svetovnim rezultatom povp. 10 zmanjšal za skoraj 5 % in sicer na 40,2 %. Najboljši slovenski rezultat se je precej približal najboljšemu svetovnemu rezultatu, ki prav tako napreduje (glej Priloga 25 na strani 94). Te smernice najboljšega rezultata so logične, saj gre za razmeroma mlado disciplino, ki se še razvija, zato je tak razvoj rezultatov razumljiv.

5.1.4 MNOGOBOJA

Pri moškem deseteroboju in ženskem sedmeroboju v Sloveniji v preteklih letih z izjemo nekaterih let nismo imeli desetih tekmovalcev oz. tekmovalk, zato sem zgolj pregledal rezultate v posameznih letih. Dejstvo je, da sta to zelo »evropski« disciplini, saj ima najboljši rezultat sezone v večini primerov evropski atlet oz. evropska atletinja. To velja pri ženskah še bolj kot pri moških.

Pri moškem deseteroboju se je najboljši rezultat v slovenskem merilu relativno izboljšal in se predvsem v zadnjih štirih letih začel hitro približevati svetovnemu rezultatu, ki je v tem obdobju štirih let nazadoval (glej Priloga 26 na strani 94). S tem se je razlika med najboljšim svetovnim in najboljšim slovenskim rezultatom zmanjšala, ta rezultat iz leta 2006 pa velja tudi za nov državni rekord (7698 točk). Glede na to, da ga je dosegel za to disciplino razmeroma mladi **Damjan Sitar**, se lahko v tej disciplini nadejamo še kakšnih uspehov. Seveda le ob dejstvu, da bi morali biti za izboljšanje kakovosti te discipline množičnost in s tem konkurenca precej večji kot sedaj.

Pri ženskah lahko vidimo ravno obratno smer razvoja najboljšega rezultata kot pri moških, saj v slovenskem merilu najboljši rezultat pada, v svetovnem pa počasi raste (glej Priloga 27 na strani 95). S tem se razlika med slovenskim in svetovnim najboljšim rezultatom povečuje.

Pri deseteroboju za moške in sedmeroboju za ženske je opazno pomanjkanje zanimanja za ti disciplini pri nas, kar pomeni tudi slabšo konkurenco. Ravno širša konkurenca pa je velikokrat gonilo razvoja posamezne konkurence, zato bi bilo treba več pozornosti na tem področju nameniti tistim disciplinam, ki so množično najmanj zastopane.

ZAKLJUČEK

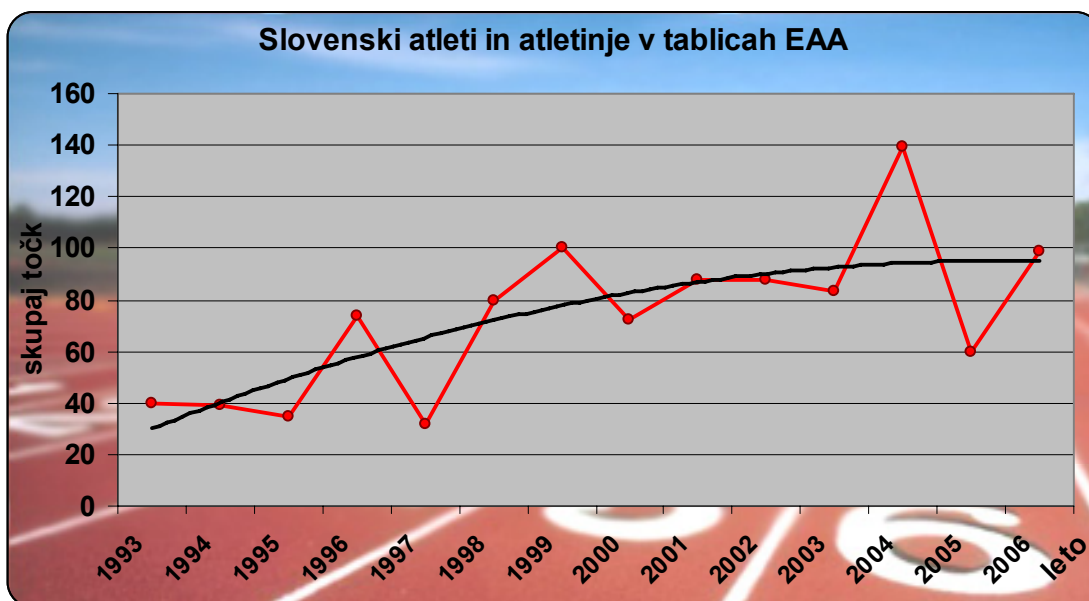
Ob zaključku poglavja o kakovosti posameznih atletske disciplin in njihovih smernicah razvoja naj še enkrat povzamem, katere so tiste discipline, ki so obdobju 15 let po slovenski osamosvojitvi najbolj napredovale. To so bile vsekakor šprinterske discipline pri moških in ženskah. Precej je napredoval tudi ženski tek na 800 m, med disciplinami za moške je najbolj napredoval skok ob palici za moške (za 9 %), polmaraton za ženske pa je disciplina ženskega dela atletike, kjer se je zaostanek za širšim svetovnim vrhom najbolj zmanjšal in to kar za 14,7 %. Pri polmaratonu za ženske se zelo verjetno kažejo pozitivni učinki vse večjega zanimanja tudi rekreativnih športnikov za tovrstna tekmovanja.

Pri nekaterih disciplinah se v tem obdobju kažejo negativne smernice razvoja rezultatov. Seveda je treba ob tem upoštevati začetno stanje teh disciplin, torej kolikšen je bil zaostanek za svetovnim povp. 10 leta 1992. Dejstvo je namreč, da se disciplina ne more nenehno razvijati v pozitivno smer, ampak da se rezultati pri bolj ali manj že uveljavljenih disciplinah po navadi gibljejo po krivulji, podobni sinusni. Vsakemu obdobju napredovanja torej sledi obdobje nazadovanja, pozorni pa moramo biti predvsem tam, kjer to obdobje nazadovanja glede na izkušnje traja predolgo. Pri moških disciplinah morali biti pozorni predvsem na teke na dolge proge, kjer beležimo največje padanje rezultatov, zato velja v prihodnosti posvetiti precej pozornosti smernicam pri teh disciplinah, ob nadaljevanju takšnega gibanja pa tudi ustrezno ukrepati. Pri ženskah ni tako negativnih smernic razvoja kot pri moških, vendar je tudi začetna raven zaostanka za svetovnim povprečjem večja kot pri moških, to pa je verjetno tudi posledica pomanjkanja konkurence in zanimanja pri nekaterih disciplinah, ki je pri ženskah mnogo bolj izraženo kot pri moških.

5.2 UVRŠČANJE SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA TABLICE EVROPSKE ATLETSKE ZVEZE (EAA) IN MEDNARODNE ATLETSKE ZVEZE (IAAF).

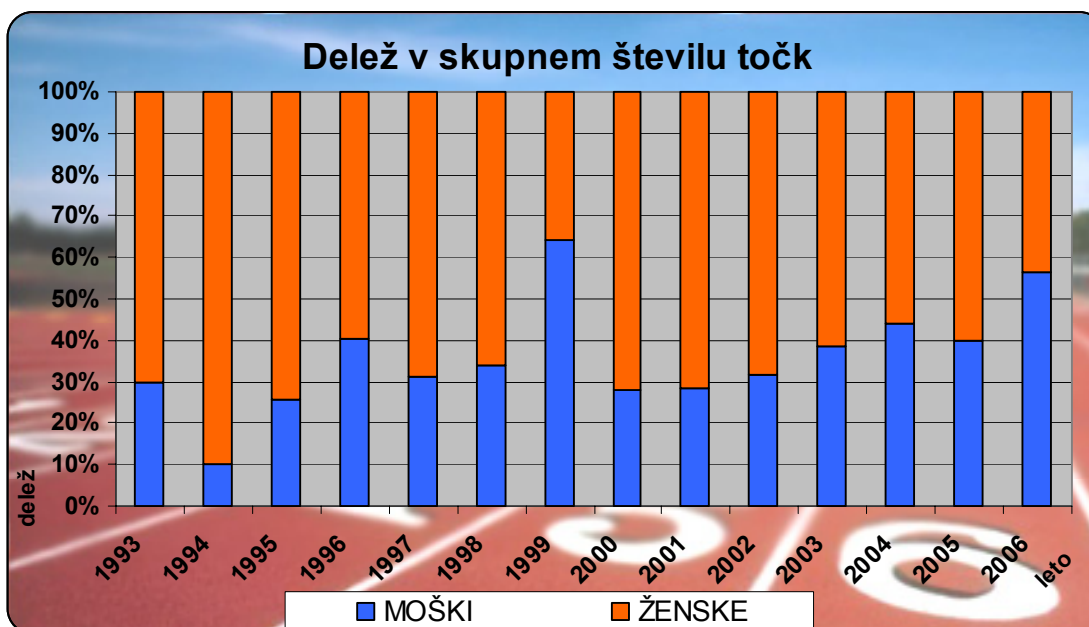
5.2.1 UVRŠČANJE SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA TABLICE EVROPSKE ATLETSKE ZVEZE (EAA)

Te podatke sem obdelal za obdobje od leta 1993 do leta 2006, ker literatura za leto 1992 ni bila dosegljiva. Po merilih, opisanih že v poglavju Metode dela, sem pregledal vse tablice za omenjena leta in dodelil točke za vse uvrstitve do 100. mesta. Že prvi pogled na rezultate tega točkovanja priča o stalnem izboljševanju stanja, saj so slovenski atleti in atletinje skoraj neprestano dosegali višje uvrstitve in več uvrstitev na tablicah, kar kaže na kakovosten napredek slovenske atletike (glej Graf 33). S tega vidika je bilo do sedaj najuspešnejše olimpijsko leto 2004.

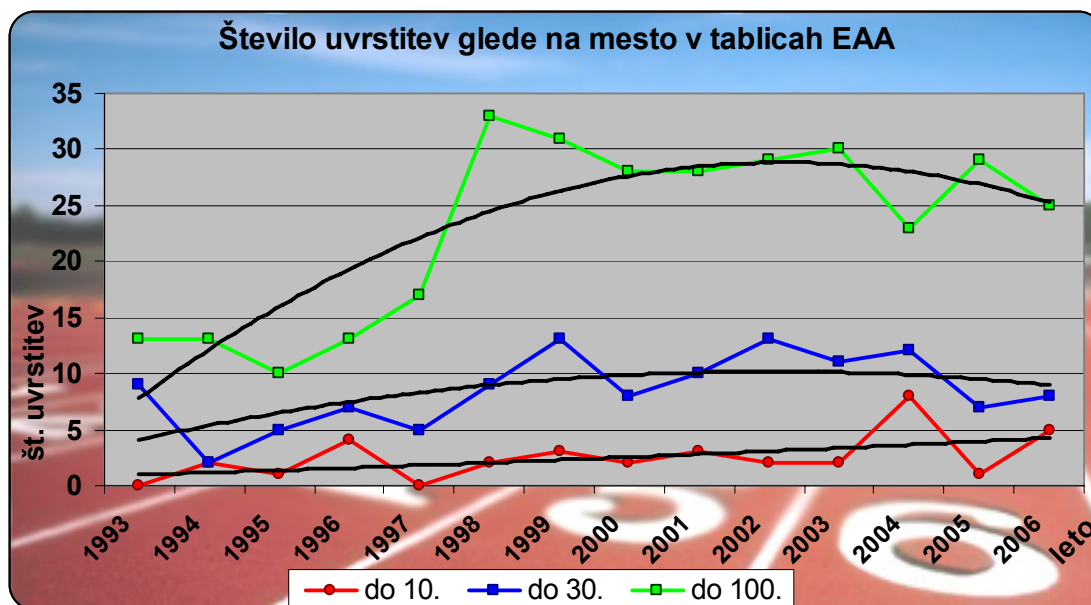
Graf 33: Skupno število točk slovenskih atletov in atletinj v tablicah EAA.

Delež uvrstitev slovenskih atletov in atletinj v skupnem številu točk prisotnosti v tablicah EAA se je v preteklih 15 letih spreminjal. Največji delež k seštevku so atletinje prispevale leta 1994, atleti pa leta 1999 (glej Graf 34). V glavnem pa so večino let, razen 1999 in 2006, več kot polovico točk k skupnemu seštevku prispevale atletinje, kar priča o njihovem boljšem položaju v evropski atletiki v preteklosti.

Graf 34: Delež, ki so ga prispevali atleti in atletinje v skupno število točk.

Kljub boljšemu položaju atletinj v preteklosti, pa so se jim v zadnjih letih atleti zelo približali in se v deležu točk, ki jih prispevajo v skupno število točk, z atletinjami izenačili. Predvsem po letu 2004, ko so rezultati po olimpijski sezoni padli, se je položaj atletov v tablicah EAA hitreje približal dobremu rezultatu iz leta 2004, kot pri atletinjah (glej Priloga 28 na strani 95), ki se še dve leti po olimpijski sezoni niso uspele približati uvrstitvam v tablice EAA iz sezone 2004 (glej Priloga 29 na strani 95).

Graf 35: Število uvrstitev atletov in atletinj glede na mesto v tablicah.

Število uvrstitev slovenskih atletov in atletinj na evropske tablice do 10., 30. in 100. mesta se je povečevalo praktično v vseh treh skupinah (glej Graf 35). Uvrstitve do 100. mesta so se do leta 1998 najbolj množile, ko jih je bilo največ, nato pa je začelo njihovo število počasi upadati. Uvrstitve do 30. mesta so se množile bolj počasi in z nihanji. Prav tako se je počasi povečevalo število uvrstitev med 10 najboljših rezultatov sezone v Evropi in je bilo največje leta 2004, ko smo imeli kar 8 uvrstitev med najboljše (enkrat Čeplakova in Buč, dvakrat Javornikova, Otteyeva in Osovnikar). S tega vidika je vzpodbudno tudi leto 2006, ko so slovenski atleti in atletinje dosegli 5 uvrstitev med najboljših 10 rezultatov v Evropi in s tem nakazali možno smer razvoja slovenske atletike, ki pomeni izboljševanje položaja v evropski atletiki.

5.2.2 UVRŠČANJE SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA TABLICE MEDNARODNE ATLETSKE ZVEZE (IAAF)

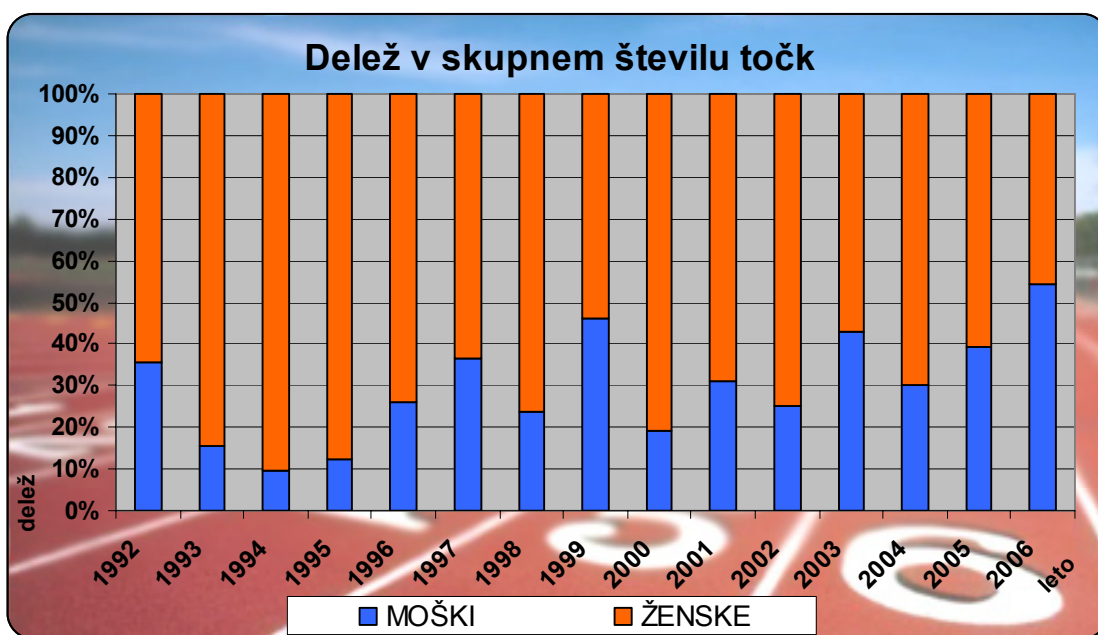
Podobno kot v evropskem so se tudi v svetovnem merilu slovenski atleti in atletinje vedno pogosteje pojavljali na tablicah in v njih dosegali višja mesta. Najuspešnejše je bilo leto 2004, nato pa je sledil precejšen padec prisotnosti v tablicah IAAF (glej Graf 36). Ta padec števila uvrstitev je delno razumljiv, saj je bila sezona 2004 olimpijska, po njej pa je sledilo obdobje slabših rezultatov. Ker v slovenski atletiki nimamo tako velike baze tekmovalcev kot na svetovni ravni, rezultati po olimpijskih sezonah toliko bolj nazadujejo, vendar to ne pojasnjuje popolnoma, zakaj je ta padec rezultatov toliko večji pri slovenskih atletih in atletinjah. Zakaj se je takšen pojav zgodil samo v sezoni 2004–2005, ne pa tudi v drugih olimpijskih sezonah, iz teh podatkov tudi ni mogoče sklepati.

Če opazujemo gibanje točk posebej za atlete in posebej za atletinje, opazimo, da se je pri ženskah ta rezultat do leta 2004 izboljševal, nato pa zelo hitro padel (glej Priloga 31 na strani 96). Tudi pri moških se je ta rezultat skozi opazovano obdobje z izjemo zadnjih dveh let izboljševal, vendar se je po slabšem letu 2005 prej vrnil na stanje iz leta 2004 kot pri atletinjah (glej Priloga 30 na strani 96).

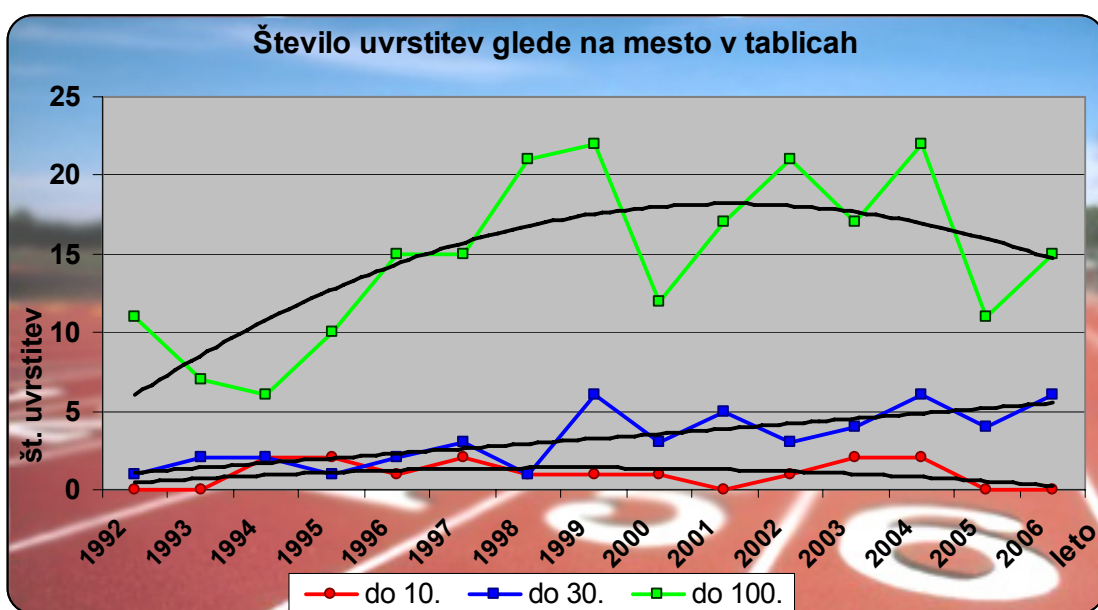

Graf 36: Skupno število točk slovenskih atletov in atletinj v tablicah IAAF.

Na podlagi omenjenih dejstev vidimo, kako se je spreminjal tudi delež, ki so ga k skupnemu seštevku točk prispevali atleti in atletinje. V začetnem obdobju so močno prevladovali atletinje, postopoma pa so se tudi atleti z njimi izenačili (glej Graf 37). Boljši položaj atletinj na tablicah IAAF se vidi tudi po številu mest med najboljših 10, saj smo imeli vsaj eno slovensko atletinjo med prvih 10 na svetu kar devetkrat v petnajstih letih, atleta pa samo trikrat (glej Priloga 32 na strani 96). Največji delež so atletinje prispevale leta 1994, leta 2006 pa so atleti prvič prispevali več točk k skupnemu seštevku kot atletinje.

Graf 37: Delež, ki so ga prispevali atletinje in atleti v skupno število točk.

Graf 38: Število uvrstitev slovenskih atletov in atletinj glede na mesto v tablicah IAAF.

Največ slovenskih atletov in atletinj med 30. in 100. mestom na tablicah IAAF je bilo v letih 1999 in 2004, med 10. in 30. mestom v letih 1999, 2004 in 2006, med prvih 10 rezultatov na svetu pa sta bila do sedaj največ dva atleta oz. atletinji, in sicer v letih 1994, 1995, 1997, 2003 in 2004 (glej Graf 38).

ZAKLJUČEK

Ob koncu tega poglavja naj poudarim, da sta si bili smernici uvrščanja slovenskih atletov in atletinj na tablice EAA in na tablice IAAF v teh 15 letih zelo podobni. Od leta 1992 do leta 2004 je opaziti zelo pozitivno smer gibanja števila uvrstitev na tablice, po letu 2005 pa znaten padec. Kljub temu padcu je ta kazalnik pokazal veliko izboljšanje kakovosti slovenske atletike, saj se je število uvrstitev slovenskih atletov in atletinj glede na leto 1992 v teh 15 letih več kot podvojilo, to pa nedvomno kaže, da je ta kriterij pokazal na izboljšanje uspešnosti slovenske atletike v tem obdobju.

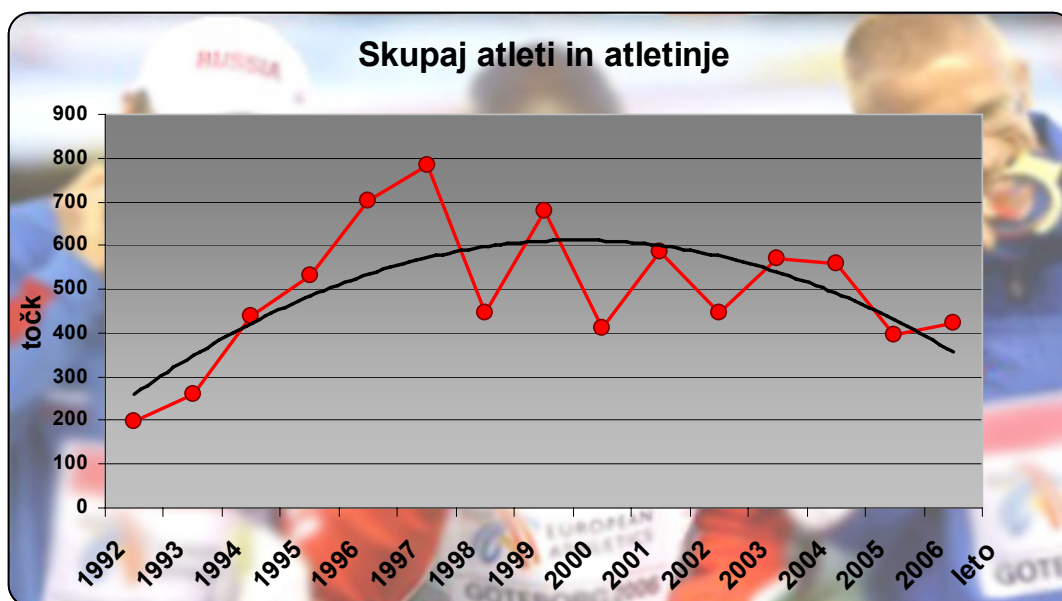
5.3 OCENA USPEŠNOSTI SLOVENSКИH ATLETOV IN ATLETINJ NA VELIKIH TEKMOVANJIH

Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih sem ugotavljal s pomočjo koeficienta za rezultate, dosežene na evropskih prvenstvih, nasproti rezultatom, doseženim na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah. Za določitev koeficienta sem izračunal delež evropskih atletov med 8 najboljših na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah od leta 1992 do 2006. Ti deleži so prikazani v Tabeli 2 in predstavljajo delež evropskih atletov in atletinj med osmericami najboljših s svetovnih prvenstev in olimpijskih iger za vsako disciplino in vrsto tekmovanja posebej. Tako sem izdelal kriterij, s katerim lahko med sabo primerjamo posamezna leta z vidika tekmovalne uspešnosti slovenskih atletov in atletinj ter je bolj podrobno opisan v poglavju Metode dela.

V skupno število točk sem vključil vse uvrstitve slovenskih atletov in atletinj na svetovnih in evropskih prvenstvih na prostem in v dvorani, na vseh svetovnih in evropskih mladinskih prvenstvih, ter vseh evropskih prvenstvih mlajših članov (U 23) od 1992 do 2006.

Na podlagi opisanega točkovanja sem izračunal število točk za vsako leto posebej in ugotovil, da so slovenski atleti in atletinje do leta 1997 zelo napredovali, nato pa se je začelo

obdobje padca uspešnosti (glej Graf 39). Leta 1997 ni bilo zares vrhunskih uvrstitev na velikih tekmovanjih oz. medalj za slovenske atlete, vendar so k seštevku točk za leto 1997 največ prispevali rezultati, doseženi na evropskem prvenstvu za mladince, kjer so mladi slovenski atleti in atletinje dosegli 13 uvrstitev med prvih 10 in še 21 uvrstitev med prvih 30. Iz te generacije izhaja tudi veliko vrhunskih atletov in atletinj, kot so **Primož Kozmus**, **Matic Osovnikar**, **Boštjan Buč**, **Rožle Prezelj**, **Sonja Roman**, **Tina Čarman**, **Urša Beti** in drugi.

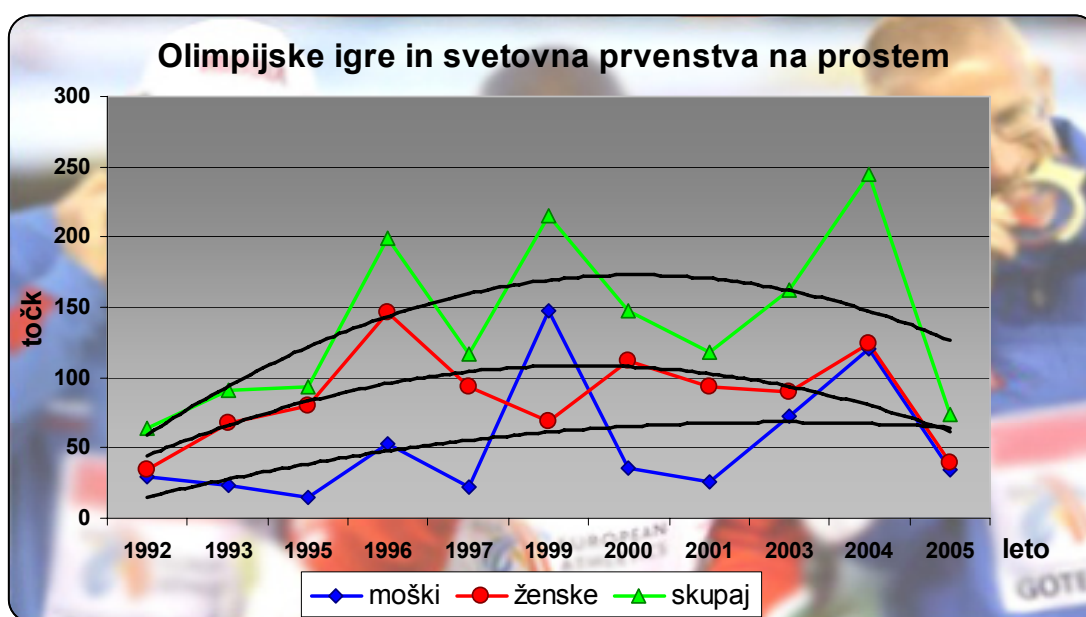

Graf 39: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na svetovnih in evropskih prvenstvih (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Če pogledamo uspešnost na velikih tekmovanjih za atlete in atletinje posebej, ugotovimo, da je bilo za atlete najuspešnejše leto 1999 (glej Priloga 33 na strani 97), kjer je najbolj izstopalo tretje mesto **Gregorja Cankarja** na SP in njegovo četrto mesto na dvoranskem SP. Pri atletinjah je bilo najuspešnejše leto 1997 (glej Priloga 34 na strani 97), kjer je najbolj izstopalo drugo mesto **Anje Valant** na EP za mlajše člane in četrto mesto **Brigite Bukovec** na SP.

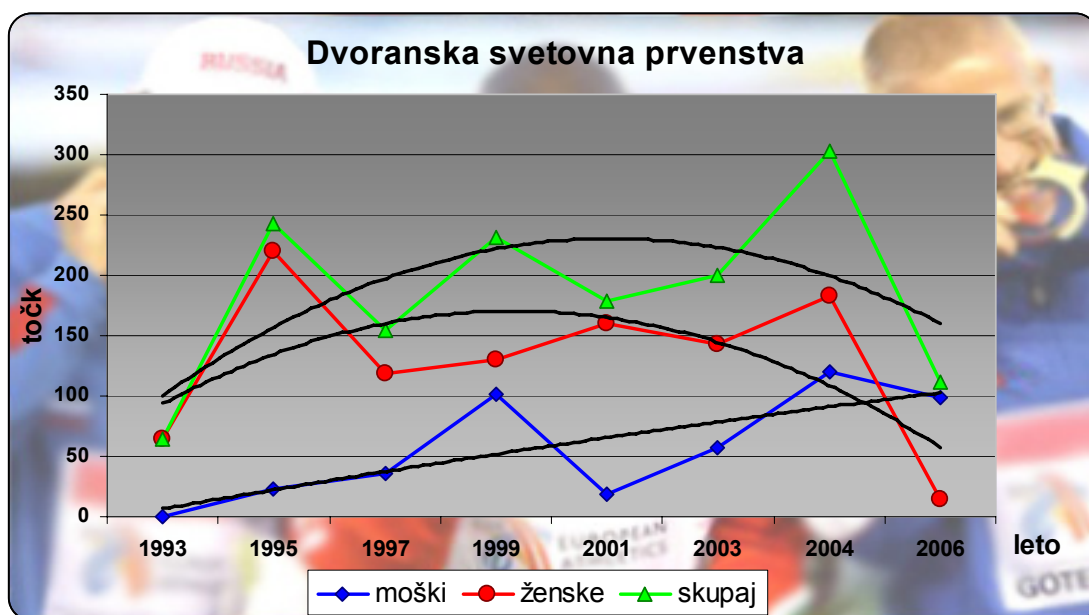
Omenjena dejstva so me spodbudila še k ločeni primerjavi posameznih prvenstev. Podobno kot v prejšnjih poglavjih sem za lažjo interpretacijo rezultatov krivulje na grafih opremil s polinomsko funkcijo drugega reda, ki nakazuje smer gibanja rezultatov.

Skupaj sem primerjal olimpijske igre in svetovna prvenstva. Po točkovanju so bile v tej skupini do sedaj najuspešnejše olimpijske igre leta 2004, kjer sta najbolj izstopala **Jolanda Čeplak** z bronasto kolajno v teku na 800 m in **Primož Kozmus** s šestim mestom v metu kladiva (glej Graf 40). Z izjemo leta 1999, ko so bili atleti uspešnejši, ter let 1992, 2004 in 2005, ko so bili atleti in atletinje po uspešnosti skoraj izenačeni, so se na OI in SP slovenske atletinje odrezale bolje od slovenskih atletov. Zanimiv je tudi padec uspešnosti na SP, ki sledi olimpijski sezoni, z izjemo leta 1993, ko je bil uspeh na SP boljši kot leto prej na OI. Takšno gibanje rezultatov, kjer so rezultati po olimpijski sezoni nekoliko slabši, je povsem v skladu s ciklizacijo, ki ima za makrocikel štiriletno olimpijsko obdobje.

Graf 40: Uspešnost slovenskih atletov in atletinje na OI in SP (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

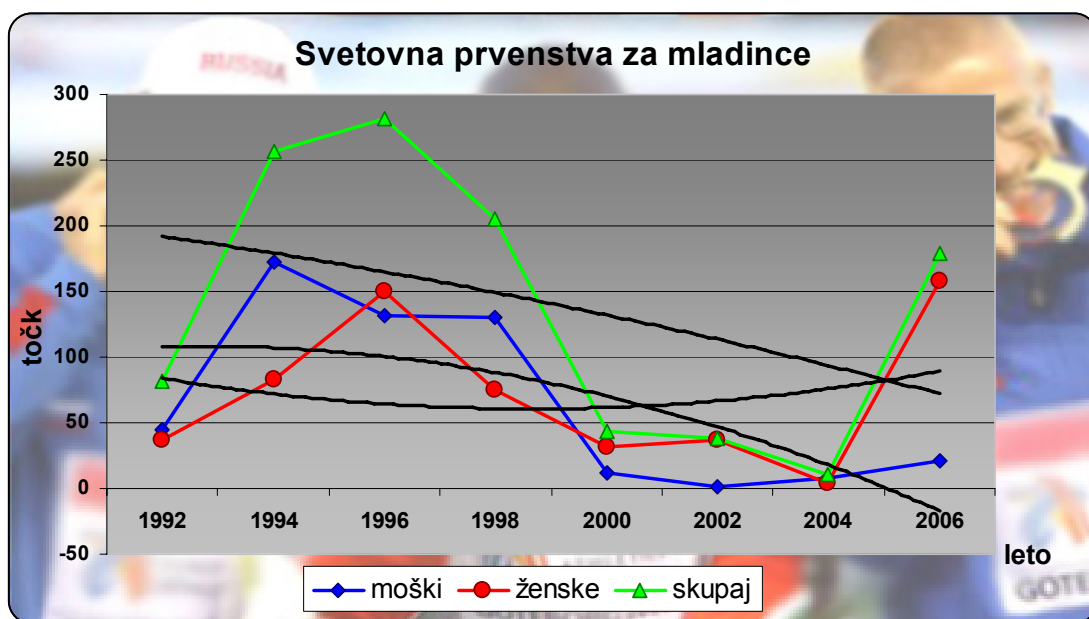
Zelo podobno gibanje uspešnosti lahko opazujemo pri svetovnih dvoranskih prvenstvih, kjer je bilo prav tako najuspešnejše leto 2004 (glej Graf 41), k seštevku točk pa je največ prispevala **Jolanda Čeplako** z drugim mestom v teku na 800 m, svoje pa je dodal še **Matic Osovnikar** s petim mestom v teku na 60 m. Na svetovnih dvoranskih prvenstvih so se v preteklosti vedno bolje odrezale atletinje, razen na zadnjem svetovnem dvoranskem prvenstvu leta 2006 v Moskvi, ko so atleti dosegli občutno boljši skupni rezultat kot atletinje, saj je bil najboljši slovenski atlet **Matic Osovnikar** s četrtrim mestom v teku na 60 m, edina slovenska atletinja, ki se je uvrstila pa je bila **Sonja Romanov** s sedemnajstim mestom v teku na 1500 m.

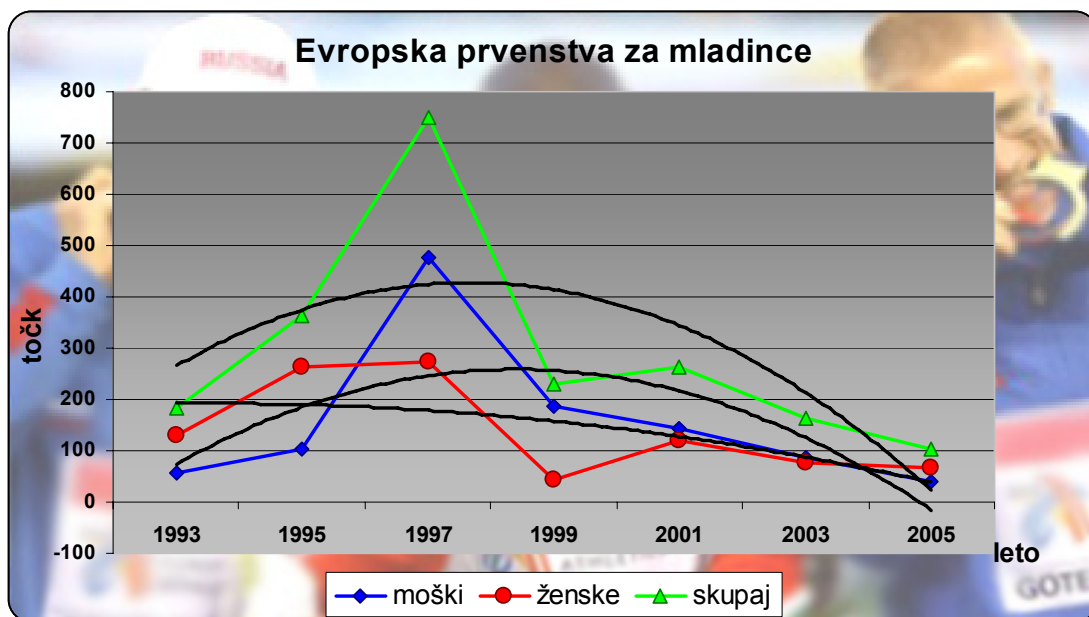
Graf 41: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na dvoranskih SP (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Evropska prvenstva (EP) na prostem in v dvorani so bila za slovenske atlete od leta 1992 naprej vedno uspešnejša, saj se kažejo pozitivne smernice uspešnosti, razen na EP v dvorani leta 1998 in 2005 ter na EP na prostem leta 2006, ko je bila uspešnost nekoliko slabša kot leto prej. Najuspešnejše evropsko prvenstvo na prostem do sedaj je bilo leta 2002 (glej Priloga 35 na strani 97), kjer je najbolj izstopalo prvo mesto **Jolande Čeplak**, najuspešnejši dvoranski evropski prvenstvi pa sta bili leta 1996 in leta 2002 (glej Priloga 36 na strani 98). Leta 1996 so najbolj izstopala 2. mesto **Brigite Bukovec**, 3. mesto **Jerneje Perc**, 4. mesto **Gregorja Cankarja**, 4. in 5. mesto **Alenke Bikar**, leta 2002 pa je najbolj izstopala, enako kot na evropskem prvenstvu na prostem, zmaga **Jolande Čeplak**. Na vseh preteklih evropskih prvenstvih, tako na prostem kot v dvorani, so se bolje odrezale atletinje, kot atleti, vendar so se jim atleti na zadnjih dveh prvenstvih (2005 v dvorani in 2006 na prostem) po uspešnosti povsem približali.

Nekoliko manj vzpodbudni rezultati so se pokazali ob analizi svetovnih mladinskih prvenstev, evropskih mladinskih prvenstev in evropskih prvenstev za mlajše člane. Pri mladinskih evropskih in svetovnih prvenstvih lahko opazimo hiter vzpon uspešnosti do 1998, nato pa prav tako hiter padec do 2004, 2005 na najnižjo točko doslej (glej Graf 42 in Graf 43).

Graf 42: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na SP za mladince (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Graf 43: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na EP za mladince (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Morda je slovenska atletika po uspešnih nastopih mladincev od 1994 do 1998 nekoliko zanemarila ta del tekmovalnega športa in preveč pozornosti usmerila na članske selekcije, ali pa je v tem obdobju preprosto šlo za zelo nadarjeno generacijo, ki je pač prešla v starejše kategorije. To teorijo bi lahko potrdilo tudi dejstvo, da je uspešnost slovenskih atletov na evropskih prvenstvih za mlajše člane od 1999 do 2001 narasla, ko pa so ti atleti presegli

starostno mejo za to kategorijo, je uspešnost po letu 2003 spet padla (glej Priloga 37 na strani 98).

ZAKLJUČEK

Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na velikih tekmovanjih je od 1992 do 1997 zelo napredovala, za tem pa je sledilo obdobje počasnega nazadovanja do 2006. Kljub temu je uspešnost na velikih tekmovanjih kriterij, ki govori o pozitivni spremembi uspešnosti slovenske atletike v teh petnajstih letih, saj so bili atleti in atletinje leta 2006 približno dvakrat uspešnejši kot leta 1992. Če ob tem omenim še svetovno prvenstvo v Osaki leta 2007, ki sicer ni zajeto v tem diplomskem delu, lahko potrdim, da je z vidika tega kazalnika slovenska atletika zelo napredovala, saj je bilo to svetovno prvenstvo za slovensko atletiko najuspešnejše doslej.

Velika tekmovanja so bila torej za slovenske atlete in atletinje relativno vedno uspešnejša, kar je nedvomno kazalnik izboljševanja uspešnosti. Tudi mlada generacija uspešnih atletov nas lahko navdaja z upanjem, SP za mladince leta 2006 je namreč napovedalo spet boljše čase za slovensko mladinsko atletiko. A kljub temu moramo biti previdni, saj lahko nadaljevanje smernic, ki so se kazale med 1999 in 2005, negativno vpliva tudi na kasnejše članske selekcije.

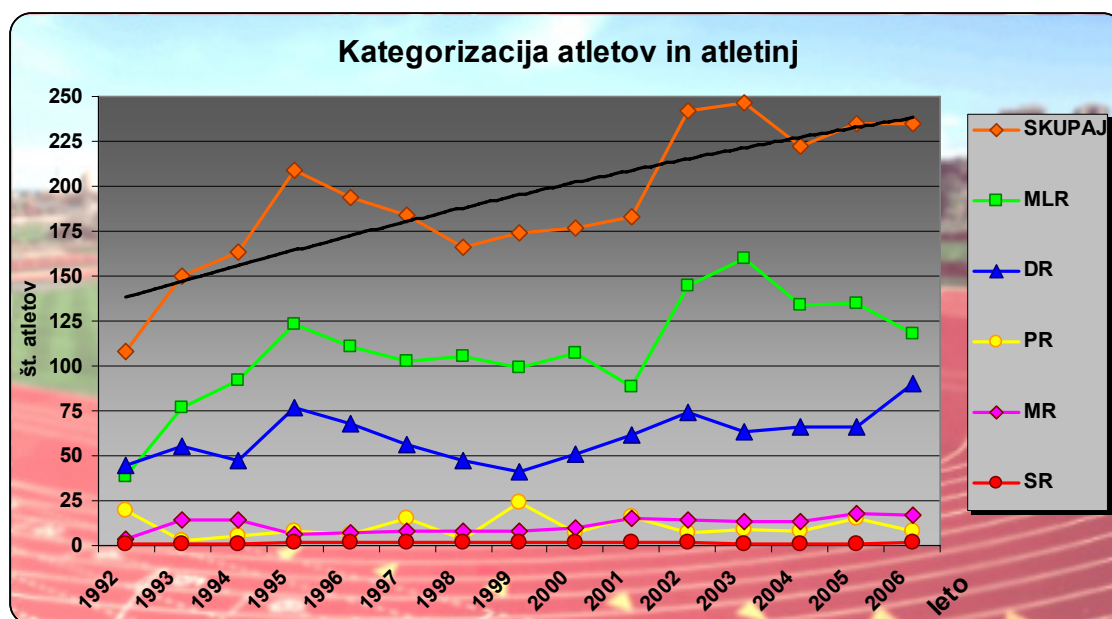
5.4 KATEGORIZACIJA V SLOVENSKI ATLETIKI

Sistem kategorizacije je eden osnovnih mehanizmov države, občin, Olimpijskega komiteja Slovenije, Fundacije za šport in športnih klubov za financiranje slovenskega tekmovalnega in vrhunškega športa. Število kategoriziranih atletov je zelo pomemben dejavnik uspešnosti, saj je od tega števila odvisno, koliko proračunskih sredstev bo vsako leto namenjenih Atletski zvezi Slovenije. Glede na to, da ta sredstva predstavljajo veliko večino vseh sredstev, ki jih ima AZS na voljo za svojo dejavnost, je število kategoriziranih atletov toliko pomembnejše. Kazalniki za doseganje kategorizacije se v zadnjih 15 letih niso bistveno spremenili, kategorizirani športniki pa so uvrščeni v pet kategorij, od katerih ima vsaka svoje kazalnike:

- **MLADINSKI RAZRED (MLR):** kazalnik je uvrstitev na prvo ali drugo mesto na državnem prvenstvu (DP) za mladince ali na Atletskem pokalu Slovenije (APS) za mladince,

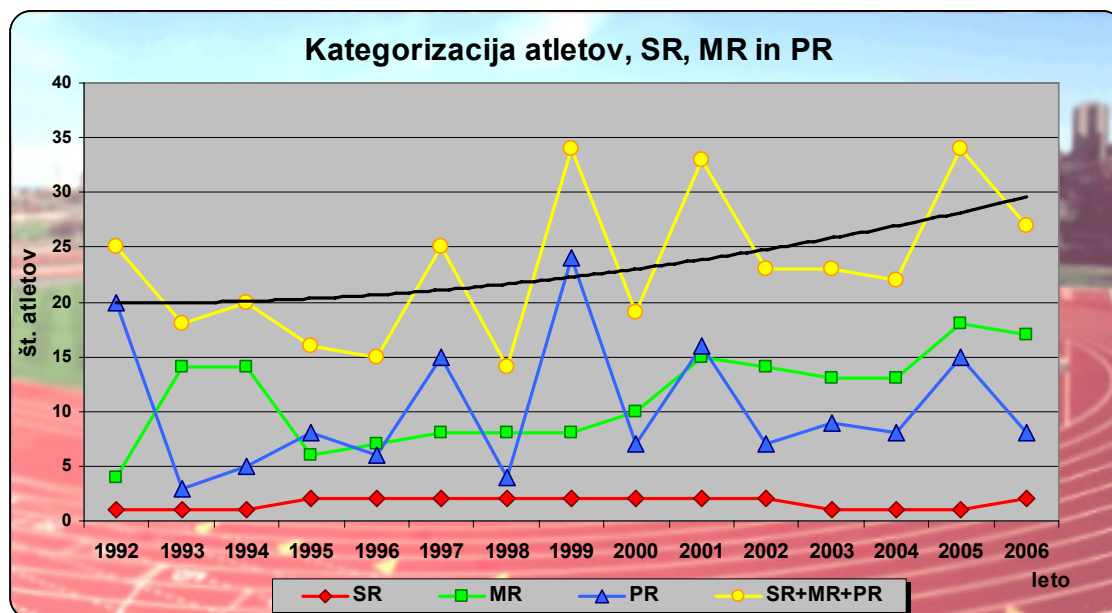
- DRŽAVNI RAZRED (**DR**): kazalnik je zmaga na DP za člane ali na APS za člane,
- PERSPEKTIVNI RAZRED (**PR**): kazalnik je uvrstitev med prvih 8 na EP za mladince, na SP za mladince ali na European youth olimpic days (EYOD),
- MEDNARODNI RAZRED (**MR**): kazalnik je udeležba na EP, SP ali OI,
- SVETOVNI RAZRED (**SR**): kazalnik je osvojena medalja na EP, SP ali OI.

Uporabil sem podatke iz oktobrskih obvestil Olimpijskega komiteja Slovenije (sicer izhajajo dvakrat letno), saj so do tega meseca končana skoraj vsa velika atletska tekmovanja v posameznem letu, ki štejejo za kategorizacijo. Podatki kažejo zelo pozitivne smernice gibanja števila kategoriziranih atletov v Sloveniji. Število kategoriziranih atletov se je od leta 1992 pa do leta 2006 več kot podvojilo, kar je zelo vzpodbudno (glej Graf 44). Najbolj se je povečalo število atletov s kategorizacijo državnega in mladinskega razreda, kar je ob povečanju števila registriranih atletov v Sloveniji razumljivo. Ta razreda sta pomembna predvsem na lokalnih ravneh financiranja vrhunškega športa, hkrati pa odražata velikost baze kakovostnih atletov. Število atletov v mladinskem razredu se je od 1992 do 1995 hitro povečevalo, nato je do 2001 počasi padalo. V naslednjih dveh letih se je število atletov v tem razredu spet povečalo, v obdobju zadnjih treh let pa se spet kažejo negativne smernice. Število atletov v državnem razredu se je gibalo podobno kot število atletov v mladinskem razredu, le da pri državnem razredu ni bilo negativnega gibanja števila atletov v zadnjih nekaj letih, temveč je bilo atletov s kategorijo državnega razreda vedno več.

Graf 44: Kategorizacija atletov in atletinj.

Kategorizacija v SR, MR in PR kaže kakovostni vrh slovenske atletike, saj lahko pogoje za uvrstitev v enega od teh razredov doseže le zares vrhunski atlet svetovnega kova. Kategorizacija na tej ravni je pomembna za financiranje atletike na vseh področjih, od AZS, prek klubov do atletov samih.

Graf 45: Kategorizacija atletov in atletinj, svetovni, mednarodni in perspektivni razred.

Od 1992 do 2006 se je število atletov v teh treh kategorijah znatno povečalo, kar je zelo vzpodbudno (glej Graf 45). Raven svetovnega razreda je zelo težko doseči, saj je osvojitve medalje na enem od velikih tekmovanj vse prej kot lahko delo. Usklajenih mora biti toliko dejavnikov in zagotovljenih toliko pogojev, da je vsaka uvrstitev v to kategorijo spoštovanja vredna. V letih od 1992 do 2006 smo imeli dva oziroma enega atleta s kategorizacijo svetovnega razreda, kar je zadovoljivo, še zdaleč pa ni optimalno, saj število atletov v tem razredu ves čas stagnira in se ne povečuje.

Število atletov v mednarodnem razredu se, razen po padcu leta 1995 in po občasnih obdobjih stagnacije, skoraj neprestano povečuje. Število atletov v tej kategoriji se je od 1992 do 2006 povečalo za več kot štirikrat, kar je zelo vzpodbudno, vendar preboj na višjo raven kategorizacije, torej osvojitve medalje, ni uspel več kot enemu ali dvema atletoma.

V perspektivnem razredu lahko opazimo precejšnje nihanje števila atletov, kar verjetno lahko pripišemo neenakomerni razporeditvi tekmovanj, ki veljajo za vstop v to kategorijo. V

splošnem pogledu pa se število atletov v tej kategoriji ni bistveno povečalo, kar pomeni, da je stagniralo.

ZAKLJUČEK

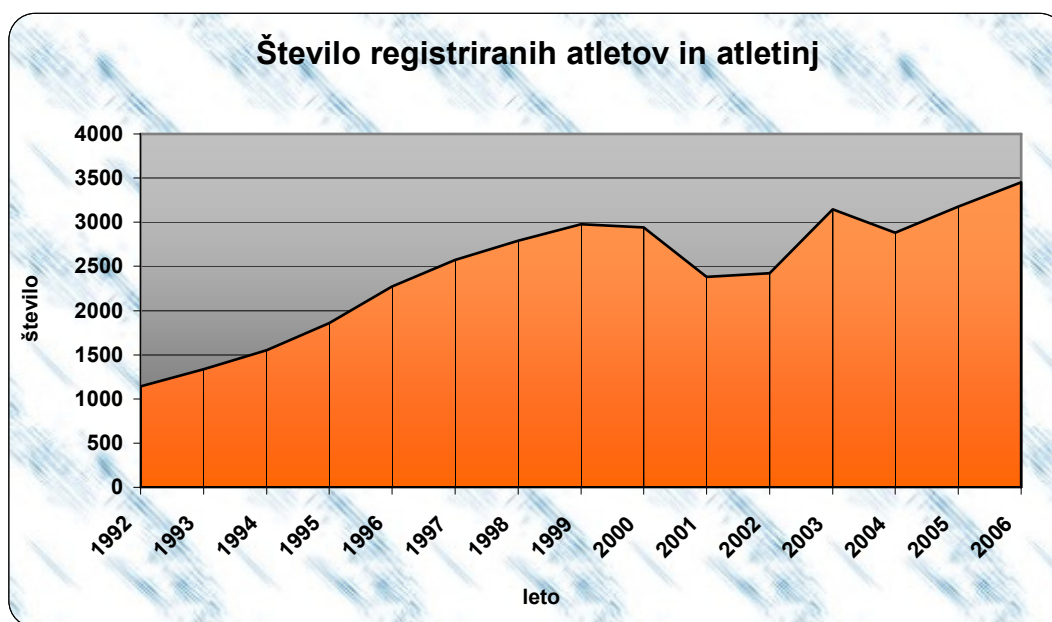
Vseh kategoriziranih atletov je bilo torej od leta 1992 pa do leta 2006 vedno več. Najbolj se je povečalo število atletov v mladinskem in državnem razredu. Tudi mednarodni razred se je nekoliko povečal, perspektivni in svetovni razred pa sta ostala na približno enaki ravni. Skupno število atletov v vseh kategorijah se je povečalo torej predvsem na račun mladinskega, državnega, pa tudi mednarodnega razreda. To nedvomno kaže na izboljševanje uspešnosti slovenske atletike v obravnavanem obdobju, saj je kategorizacija eden od glavnih kazalnikov, ki jih uporabljajo država in razne ustanove za vrednotenje uspešnosti in perspektivnosti posamezne športne discipline. Na tem področju je slovenska atletika nedvomno dosegla velik napredek.

5.5 KADROVSKA SLIKA SLOVENSKE ATLETIKE

5.5.1 ŠTEVILO ATLETOV IN ATLETINJ

Podatki prikazani v tem poglavju, so uradni podatki Atletske zveze Slovenije. V skupno število so zajeti vsi registrirani atleti in atletinje. S pomočjo ankete sem želel ugotoviti točnejše podatke o gibanju števila aktivnih atletov in atletinj, saj podatki o registriranih atletih in atletinjah niso povsem merodajni. Anketa ni bila uspešna zaradi pomanjkanja arhivskih podatkov v slovenskih atletske klubih, kar sem omenil že v poglavju Metode dela.

Podatki o registriranih atletih in atletinjah morda niso najboljše za oceno uspešnosti slovenske atletike, ker nekateri registrirani atleti in atletinje ne trenirajo in ne tekmujejo, torej niso aktivni in s tem nič ne prispevajo k močnejši in širši konkurenci v slovenski atletiki, vendar so takšni atleti in atletinje v manjšini. Kljub temu je gibanje števila registriranih atletov in atletinj dovolj dober kazalnik za oceno uspešnosti slovenske atletike.

Graf 46: Število registriranih atletov in atletinj.

Število atletov in atletinj se je od 1992 do 2006 z izjemo treh let skoraj neprestano povečevalo in se tako povečalo za več kot trikrat (glej Graf 46). Največji prirastek glede na prejšnje leto je bil leta 2003, kar za 23 %, najbolj pa se je število atletov in atletinj zmanjšalo leta 2001 za skoraj enako število odstotkov (glej

Priloga 38 na strani 98). Zakaj je bil padec števila atletov leta 2001 tako velik, iz teh podatkov ni mogoče sklepati. Morda se je število tako zelo zmanjšalo tudi zaradi čiščenja registra tisto leto, saj se je zgodilo, da so bili nekateri atleti registrirani pri AZS še nekaj let po tem, ko niso trenirali več.

Po teh podatkih sodeč, se je v Sloveniji z izjemo nekaterih let število atletov in atletinj nenehno povečevalo. To zagotovo kaže na uspešnost na tem področju, saj lahko posamezna športna panoga le iz široke baze črpa dovolj tistih posameznikov, ki zmorejo in hočejo poseči po najvišjih mestih na evropskih in svetovnih prvenstvih. Ta množičnost je tudi nujna, da se lahko panoga razvija in postaja še uspešnejša. Slovenski atletiki je to vsekakor uspelo.

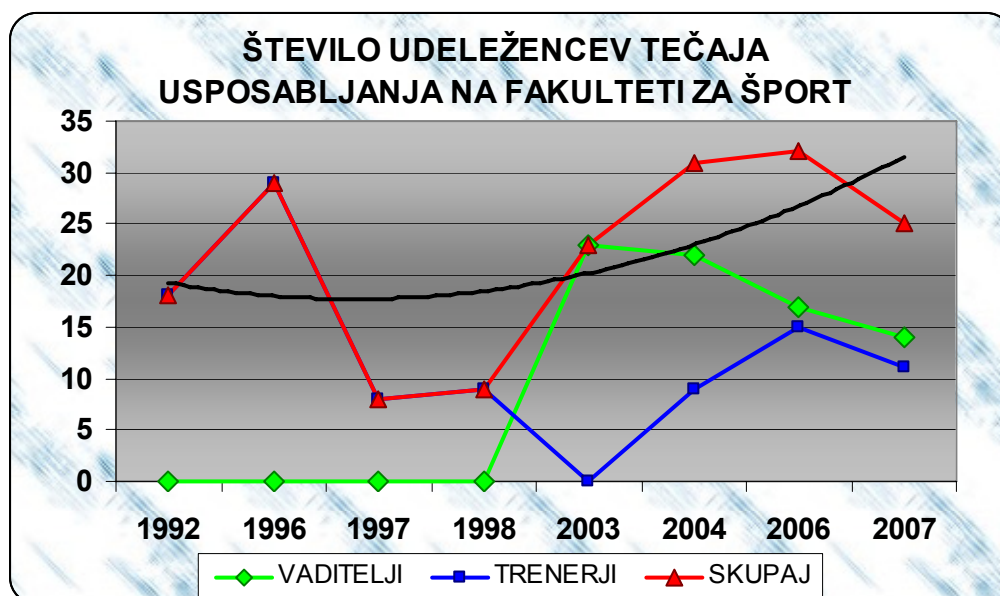
5.5.2 ŠTEVILO ATLETSKIH TRENERJEV IN VADITELJEV ATLETIKE

Število trenerjev in vaditeljev je dober kazalnik uspešnosti slovenske atletike, saj je dobro izobražen in dovolj dostopen strokovni kader osnova za napredek in razvoj posamezne

športne panoge. Ker se je v zadnjih letih povečevalo število atletov, bi se morale povečevati tudi število atletskih trenerjev in vaditeljev atletike, da bi lahko kakovost vadbe ostala na isti ravni.

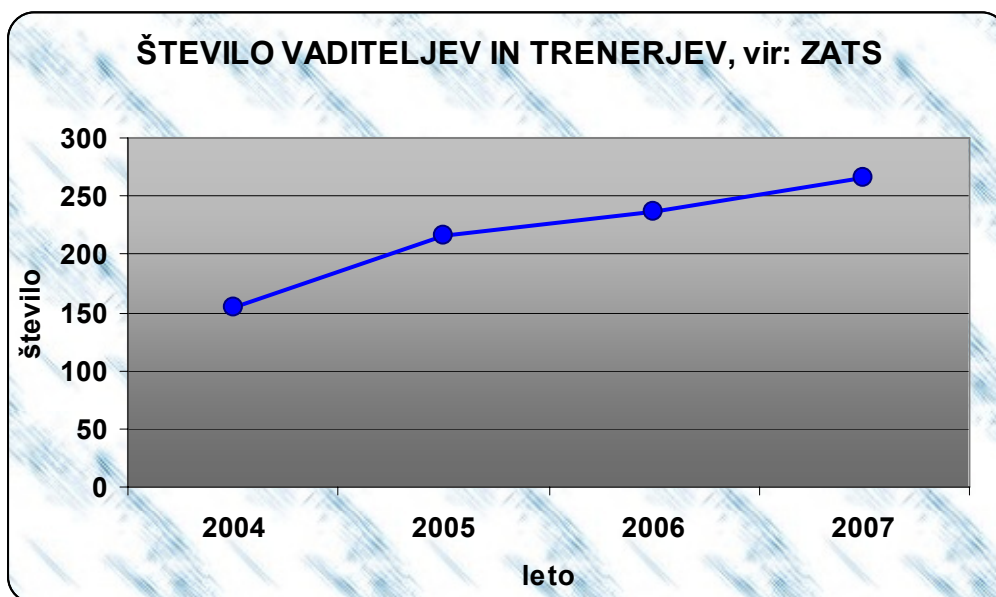
Število aktivnih trenerjev atletike v Sloveniji sem skušal ugotoviti enako kot število atletov in atletinj, in sicer z anketo. Zaradi že opisanih razlogov to ni bilo mogoče, zato sem poiskal druge vire. Na podlagi teh podatkov sem skušal oceniti gibanje števila atletskih trenerjev v Sloveniji.

Tečaji usposabljanja na Fakulteti za šport (FŠ) so se odvijali z neenakomernimi presledki. Od 1992 do 1998 je potekalo izobraževanje samo za pridobitev naziva trener atletike, od 2003 naprej pa še za pridobitev naziva vaditelj atletike. Skupno število na ta način izobraženega novega kadra je bilo največje leta 2006 in se je od leta 1992 znatno povečalo, število novih trenerjev in vaditeljev atletike pa se je praktično izenačilo (glej Graf 47, trendna črta opisuje smer gibanja skupnega števila udeležencev tečaja).

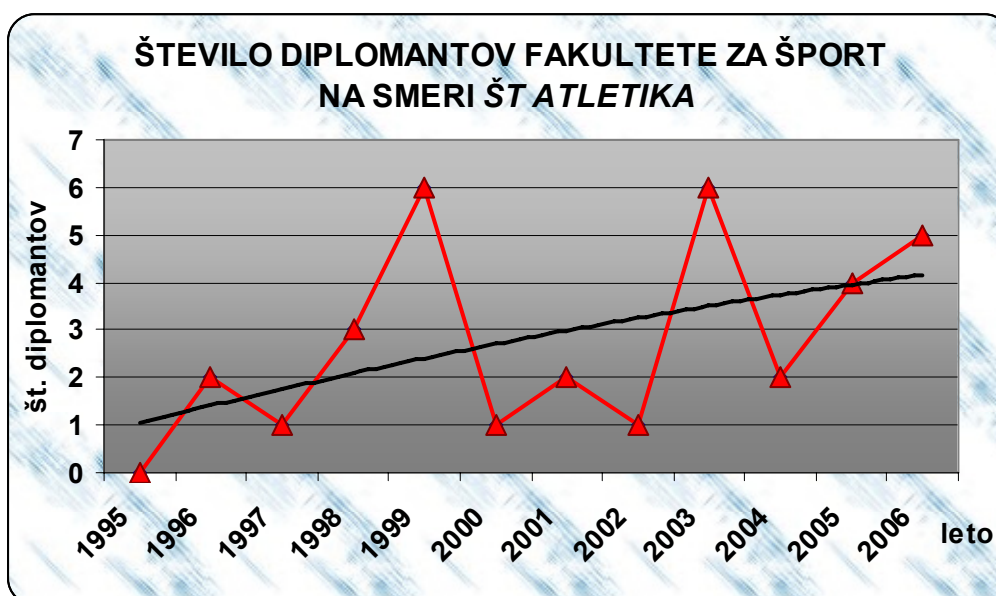
Graf 47: Število novih atletskih trenerjev in vaditeljev atletike, udeležencev tečaja na FŠ.

Podatki, ki sem jih dobil od Združenja atletskih trenerjev Slovenije (ZATS) segajo le do leta 2004, vendar se v tem kratkem obdobju kaže pozitivno gibanje števila atletskih trenerjev in vaditeljev atletike (glej Graf 48). Povečevanje števila aktivnega kadra je bilo v tem obdobju od 2004 do 2007 skoraj premočrtno, kar je dober kazalnik razvoja panoge.

Graf 48: Število atletskih trenerjev in vaditeljev atletike, vir: ZATS

Podatki o diplomantih Fakultete za šport (FŠ) segajo v leto 1995, ko se je na tej fakulteti začel izvajati program športno treniranje (ŠT), kamor sodi tudi smer atletika. Število novih trenerjev atletike z diplomom FŠ se je od leta 1995 do leta 2006 močno povečalo (glej Graf 49). Najuspešnejši leti sta bili leti 1999 in 2003, ko je na tej smeri diplomiralo 6 študentov, vendar se je število novih diplomantov do leta 2006 relativno povečalo, kar na grafu kaže trendna črta, ki nakazuje smer gibanja števila novih diplomantov.

Graf 49: Število diplomantov Fakultete za šport na smeri ŠT, Atletika.

Vsi trije opisani viri podatkov o gibanju števila trenerjev in vaditeljev kažejo pozitivne smernice, kar je vsekakor vzpodbudno. Hkrati je takšno gibanje števila trenerjev in vaditeljev potrebno za razvoj atletike, saj lahko le ustrezno usposobljen in dovolj dostopen kader poskrbi za pogoje, ki prinašajo dobre rezultate.

V zadnjih štirih letih lahko po podatkih Združenja atletskih trenerjev Slovenije spremljamo nenehno povečevanje števila atletskih trenerjev in vaditeljev. To število je torej nedvomno kazalnik, po katerem je slovenska atletika v obdobju od 1992 do 2006 napredovala, saj so ravno vaditelji in trenerji tisti, ki neposredno skrbijo za razvoj panoge, s tem ko privzgamajo mladim ljubezen do športa, še posebej do kraljice športa atletike, in s tem ko skrbijo, da posamezniki, ki imajo potencial, tega razvijejo, s tem pa postanejo najboljši ambasadorji Slovenije v svetu.

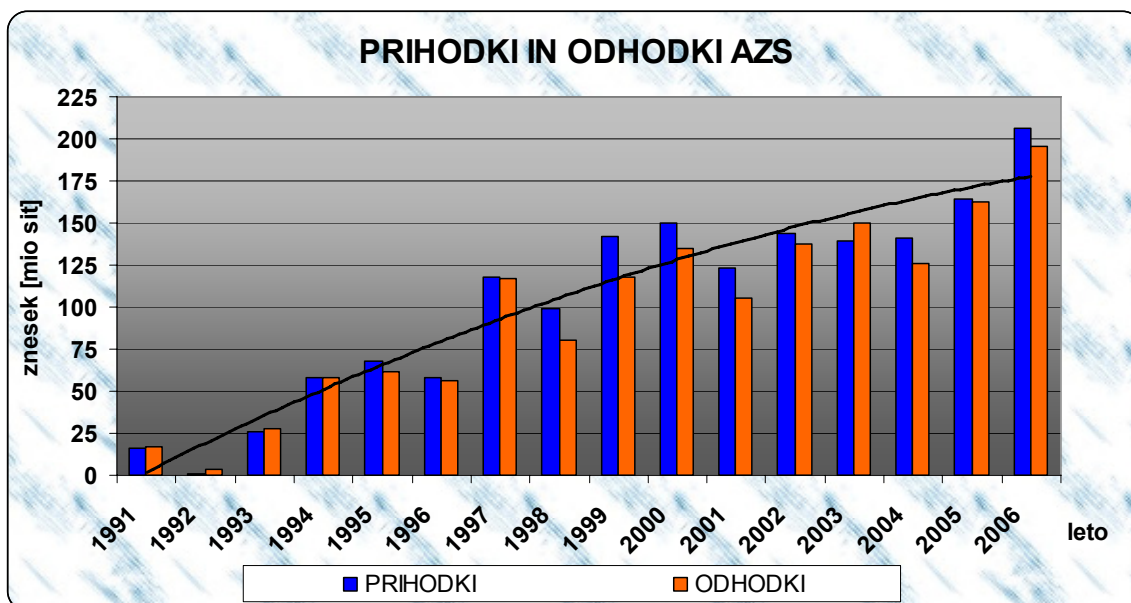
ZAKLJUČEK

Kadrovska slika slovenske atletike je tako od leta 1992 vedno boljša. Napredek je viden v množičnosti registriranih atletov in atletinj in v številu trenerjev in vaditeljev atletike. S tem ima slovenska atletika dobro osnovo za nadaljnji razvoj.

5.7 FINANČNA SLIKA SLOVENSKE ATLETIKE

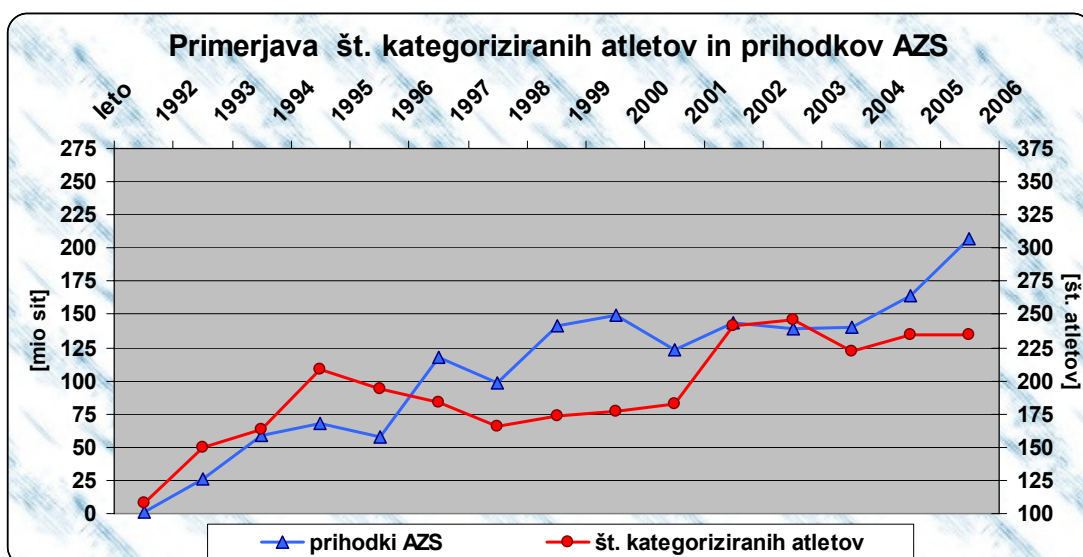
Od osamosvojitve leta 1991 so se morale številne športne zveze na novo organizirati, se privaditi na drugačne načine financiranja in začeti iskati svoje mesto v množici evropskih in svetovnih športnih narodov. Za vsako športno zvezo je višina prihodkov življenjskega pomena, saj brez ustreznih pogojev, ki zahtevajo določena denarna sredstva, ni mogoče voditi kakovostnega programa tekmovalnega športa, hkrati pa skrbeti za razvoj panoge v slovenskem prostoru.

Za AZS je bilo z vidika prihodkov najbolj negativno leto 1992, ko prihodkov skorajda ni bilo, od takrat naprej pa so bili prihodki in odhodki AZS skoraj vsako leto vedno višji (glej Graf 50, črna krivulja nakazuje povprečno smer gibanja prihodkov). Kot sem že omenil v poglavju o kategorizaciji, se je število kategoriziranih atletov ves čas povečevalo, zato je logično, da so bili tudi prihodki AZS vedno višji. Prihodki so tako bili leta 2006 skoraj trinajstkrat višji kot leta 1991 in skoraj tristokrat višji kot leta 1992, ki je bilo z vidika višine prihodkov zares neuspešno.

Graf 50: Finančno stanje Atletske zveze Slovenije (podatki so še v slovenskih tolarjih).

Največji prirastek prihodkov glede na prejšnje leto je bil leta 1997 (59 milijonov slovenskih tolarjev), največji padec pa leta 2001, ko so bili prihodki slabih 27 milijonov slovenskih tolarjev nižji kot leto prej. Leto 2006 je bilo s tega vidika drugo najuspešnejše doslej, ko so bili prihodki AZS za 42 milijonov slovenskih tolarjev večji kot leto prej, to pa je vsekakor zelo vzpodbudno.

Graf 51: Primerjava števila kategoriziranih atletov in prihodkov AZS (podatki so še v slovenskih tolarjih).

Ker gre pri kategorizaciji atletov in višini prihodkov AZS za precejšnjo vzročno povezanost, sem primerjal še gibanje števila kategoriziranih atletov in višine prihodkov AZS (glej Graf 51). Gibanje obeh spremenljivk je dokaj skladno in v obeh primerih pozitivno, v zadnjem obdobju pa rast prihodkov napreduje nekoliko hitreje kot število kategoriziranih atletov. Morda je to do določene mere posledica učinkov inflacije, lahko pa tudi boljše sposobnosti AZS pridobivati sredstva še iz drugih virov, ki niso neposredno vezani na število kategoriziranih atletov, ampak na spretnost tržnikov pri AZS. To so zgolj domneve in bi jih lahko potrdil le z bolj razširjenim zbiranjem podatkov in s še bolj poglobljeno analizo.

ZAKLJUČEK

Kazalnik finančnega potenciala AZS je v teh 15 letih pokazal skoraj nepretrgano in zelo pozitivno smer razvoja. S tem je povezanih veliko pogojev, ki morajo biti zagotovljeni za uspešno vodenje programa posamezne športne panoge. Iz tega vidika lahko tudi sklepamo, da so bila področja, ki so neposredno vezana na finančne zmožnosti AZS vedno bolj preskrbljena.

6. RAZPRAVA

V današnji družbi postaja dejavnost športnih panog vse bolj tržno naravnana. To pomeni, da se mora vsaka panoga boriti za svoj položaj v množici že uveljavljenih panog in tistih, ki se še uveljavljajo. To predstavlja velik pritisk za vodstvo AZS, za klube, za trenerje in tudi za atlete. V teh petnajstih letih je slovenska atletika prehodila zelo razgibano in na številnih področjih tudi uspešno pot. Slovenski atleti in atletinje so dosegali odmevne rezultate, ki so tudi v očeh javnosti zelo zaznamovali preteklo obdobje slovenskega športa.

V diplomskem delu sem prikazal in opisal mnogo kazalnikov za oceno uspešnosti slovenske atletike od 1992 do 2006. Ker je uspešnost širok pojem in v veliko primerih stvar interpretacije, sem skušal uspešnost slovenske atletike orisati s preučitvijo določenih kazalnikov, ki govorijo o razvoju atletike in so hkrati nedvoumni.

Ob tem moram omeniti še, da nekaterih kazalnikov ni bilo mogoče izračunati neposredno (število atletov, trenerjev, nekatere discipline, kjer je premalo tekmovalcev), zato je skupna ocena uspešnosti pogojno veljavna, saj velja bolj za področja kjer so dobljeni podatki neposredni in popolni, ter manj za tista področja, kjer ni bilo mogoče zbrati vseh podatkov.

V delu sem izpolnil večino ciljev, ki sem si jih zadal. Uspelo mi ni edino pri izvedbi ankete pri slovenskih atletskih klubih, saj pri večini teh klubov ne hranijo podatkov o številu aktivnih atletov in trenerjev od 1992 naprej, temveč le za nekaj nedavnih let.

V diplomskem delu sem torej ugotovil, na katerih področjih je slovenska atletika v preteklih 15 letih napredovala. Na podlagi tega bi lahko ob podrobnejši raziskavi, ugotovili kaj natančno in v koliki meri je privedlo do uspeha. Ob morebitnem padcu uspešnosti na teh področjih v bodoče bi lažje ugotavljali, kaj je bilo narobe, in pomanjkljivosti odpravili. Na nekaterih področjih je slovenska atletika v tem obdobju nazadovala. Predvsem tem negativno izstopajočim področjem bi morala stroka ob nadaljevanju takšnega gibanja v bodoče posvetiti več pozornosti in energije ter ugotoviti kateri, so tisti pogoji, ki bi omogočali izboljšanje rezultatov.

Kazalnik kakovosti posameznih atletskih disciplin je pokazal, da se nekatere discipline približujejo evropskemu in svetovnemu vrhu, nekatere pa od njih oddaljujejo. Tudi odstotek zaostanka je za različne discipline zelo različen, od 8 % pri moških šprintih pa do 33 % pri

moških metih. Zelo podobno je pri ženskah najmanjši zaostanek za svetovno elito pri šprintih, in sicer 9 %, največji pa pri metih 33 %. Da bi točno ocenil, koliko je ta zaostanek merodajna vrednost in koliko dejansko odraža kakovost posamezne atletske discipline, bi moral narediti bolj poglobljene analize. Kot sem že nekajkrat omenil, gre tu predvsem za specifične zahteve posamezne discipline, ki so pri metih mnogo bolj natančno določene in predstavljajo večji omejitveni dejavnik kot pri npr. tekih. Zaradi tega je pri metih manjša konkurenca kot pri nekaterih drugih disciplinah, saj je mnogo manj potencialnih vrhunskih metalcev v populaciji kot potencialnih vrhunskih tekačev.

Med posameznimi disciplinami so se skozi opazovano obdobje pozitivne smernice razvoja rezultatov pokazale predvsem pri vseh šprinterskih disciplinah za moške in za ženske. Tudi teki z ovirami, razen tek na 400 m z ovirami za moške, so v tem preteklem obdobju napredovali.

Discipline, kjer lahko opazimo pozitivno dinamiko rezultata, so še tek na 800 m za ženske, polmaraton za ženske, met diska in suvanje krogle za ženske, skok v daljino za ženske in za moške, tek na 3000 m z zaprekami za moške in skok ob palici za moške.

Pri večini ostalih disciplin se kažejo negativne smernice razvoja rezultatov povprečja najboljših 10 v sezoni, ali pa se rezultati od leta 1992 do leta 2006 niso bistveno spremenili, torej niso napredovali. To so predvsem discipline iz sklopa teka na srednje in dolge proge ter tehnične discipline (razen disciplin, omenjenih v prejšnjem odstavku). Pri nekaterih disciplinah se kaže še drug problem, saj ni bilo mogoče ugotoviti smernic razvoja povprečja najboljših 10 rezultatov v sezoni, ker preprosto ni bilo dovolj atletov ali atletinj, ki bi nastopili v teh disciplinah. Zato ne moremo govoriti o splošnem napredku discipline, čeprav se najboljši rezultat sezone v Sloveniji pri nekaterih disciplinah neprestano izboljšuje. Dejstvo, da nekatere discipline ne pritegnejo dovolj zanimanja, je vsekakor vredno večje pozornosti in razmisleka.

Tek na dolge proge za moške je v obdobju od 1992 do 2006 kljub dobremu začetnemu položaju najbolj strmo nazadoval. Ta zaostanek je še vedno manjši, kot pri nekaterih drugih disciplinah, a je bilo nazadovanje v teh disciplinah vendarle največje. To dejstvo nakazuje smiselnost podrobnejše analize stanja, saj je kljub zagotovljenim pogojem za delo in razvoj, kljub povečanemu zanimanju za te discipline predvsem med rekreativci, opaziti slabšanje rezultatov.

Kriterij uvrščanja slovenskih atletov in atletinj v tablicah EAA in IAAF je kazal vedno boljše rezultate. Slovenski atleti in atletinje so dosegali vedno več uvrstitev med prvih 100 v sezoni in tudi vedno boljši položaj na lestvici. Sprva so atletinje dosegale več uvrstitev na tablice EAA in IAAF kot atleti, kasneje pa so jih atleti dohiteli in se v zadnjih letih z atletinjami povsem izenačili.

Uspešnost na velikih tekmovanjih je podobno kot nekatere discipline dosegla svoj vrhunec okoli leta 1997. Po tem letu se je začelo počasno gibanje navzdol, vendar na račun manjšega števila dobrih uvrstitev mladincev, ki so na evropskem prvenstvu za mladince leta 1997 kot ekipa dosegli zelo dobre rezultate. Če pa primerjamo svetovna prvenstva na prostem, olimpijske igre in svetovna dvoranska prvenstva ločeno, potem ugotovimo, da so bili slovenski atleti in atletinje skoraj vsako leto bolj uspešni. Najuspešnejše olimpijske igre do sedaj so bile tiste iz leta 2004, istega leta pa je bilo tudi najuspešnejše svetovno dvoransko prvenstvo. Omeniti moram še zadnje svetovno prvenstvo leta 2007 v Osaki, ki sicer ni zajeto v tem diplomskem delu, a je za Slovenijo po uspešnosti nedvomno med najuspešnejšimi tekmovanji najvišjega ranga doslej.

Po tej strani je torej uspešnost na velikih tekmovanjih kazalnik uspešnosti slovenske atletike, ki je napredoval. Po drugi strani pa so mladinci in mladinke po letu 1997 na tekmovalnem področju dosegali vedno slabše rezultate. Če se te smernice v kratkem ne bodo začele gibati v pozitivno smer, ali vsaj ustavile gibanje navzdol, bo treba poiskati rešitev za nastalo situacijo, saj lahko takšno stanje privede do kasnejše »generacijske luknje«, ki bi negativno vplivala na celotno slovensko atletiko, na njen ugled in na njeno prihodnost. Boljše je bilo svetovno prvenstvo za mladince leta 2006 v Pekingu, kjer so mladi slovenski atleti in atletinje spet po dolgem času dosegli zelo dobre rezultate. Če se bodo takšne smernice nastopov mladih atletov in atletinj z leta 2006 nadaljevale se nam ni treba bati za prihodnost slovenske atletike.

Kategorizacija športnikov je zelo zanesljiv kazalnik uspešnosti posamezne športne panoge, saj ga nenazadnje država in druge organizacije uporabljajo za vrednotenje panog, s tem pa je pogojeno tudi financiranje. Od 1992 do 2006 se je število kategoriziranih atletov večalo. Najbolj se je povečalo število atletov s kategorijo državnega ali mladinskega razreda, pa tudi mednarodnega razreda, manj pa svetovnega in perspektivnega razreda. Predvsem pri perspektivnem razredu, kamor se uvrščajo mladi atleti in atletinje, gre za podoben problem,

kot sem ga že omenil v prejšnjem odstavku. Čeprav se je število atletov v mladinskem razredu od 1992 do 2006 zelo povečalo, pa rezultati zadnjih treh let opozarjajo, da ne smemo zanemariti mladinske atletike, saj lahko to močno vpliva na celotno kakovost slovenske atletike.

Kategorizacija atletov in atletinj je torej od 1992 do 2006 znatno napredovala, toda manjka še povečanje števila atletov in atletinj v svetovnem razredu. Vsi kazalci široke kakovostne baze slovenske atletike so pozitivni, torej bi za povečanje števila atletov in atletinj v samem svetovnem vrhu morali izboljšati predvsem izkoristek te široke baze. Truditi bi se morali pomagati čim več perspektivnim mladim atletom do kategorije svetovnega razreda. Tisti atlet ali tista atletinja, ki to zmore, je nedvomno nekaj posebnega, zato si zasluži vso podporo in pomoč, ki mu jo lahko številne pristojne inštitucije nudijo. Če bo za te športnike zares dobro poskrbljeno, bodo nedvomno tudi drugi, ki imajo potencial doseči to raven sposobnosti, imeli večjo motivacijo za izredne napore, odrekovanja in požrtvovalnost, nenazadnje pa tudi tveganja, ki jih takšen uspeh nedvomno zahteva.

Tudi število registriranih atletov kot kazalnik uspešnosti se je znatno povečalo, prav tako število trenerjev in vaditeljev atletike. To je za slovensko atletiko zelo dobro, saj lahko le iz široke baze, ki ima tudi dovolj strokovne podpore in učinkovitega vodenja, pričakujemo nove vrhunske atlete in atletinje, ki bodo dodali svoj delež k uspešnosti slovenske atletike. Kot kazalnik uspešnosti takšno povečanje množičnosti pove, da je bilo na tem področju opravljeno dobro delo, kar se vidi tudi na tekmovalnem področju opisanem v prejšnjih poglavjih.

Tudi finančni stanje še nikoli doslej nis bilo tako dobro, pa tudi iz leta v leto je boljše. Finančno stanje je vsekakor pomemben kazalnik uspešnosti, saj je v današnji družbi veliko dejavnikov, povezanih z denarjem, brez katerega preprosto ni mogoče zagotoviti potrebnih pogojev za uspešen razvoj posamezne panoge. Ti materialni pogoji so v veliki meri osnova za kakovostno izvedbo programa treniranja, opremljanja atletov, skrbi za njihovo zdravje in drugih dejavnikov, ki vsi skupaj in vsak posebej vplivajo na uspeh posameznega atleta. V kolikšni meri so bili ti pogoji zagotovljeni zgolj iz podatkov o prihodkih in odhodkih AZS, ni mogoče sklepati, a daje slutiti, da je bila slovenska atletika na tem področju v teh 15 letih nedvomno zelo uspešna.

7. SKLEP

Kazalniki uspešnosti uvrščanje na tablice EAA in IAAF, uspešnost na velikih tekmovanjih, uspešnost v pridobivanju kategorije, množičnost števila atletov, kadrovski potencial in finančna podlaga nedvomno kažejo pozitivne smernice razvoja in govorijo v prid izboljšanju uspešnosti slovenske atletike v obdobju od 1992 do 2006. Tudi kazalnik smernic razvoja posameznih atletske disciplin je za določene discipline pozitiven, za nekatere pa negativen. Posvetiti bi se morali predvsem tistim disciplinam, katerih kakovost je v Sloveniji v tem obdobju občutno padla, kljub temu, da so vsi v diplomskem delu proučeni pogoji za izboljšanje kakovosti nakazali pozitivno rast. Pri tem mislim predvsem na teke na dolge proge za moške in pomanjkanje konkurence pri nekaterih disciplinah za ženske. Obstaja tudi možnost, da na te discipline vplivajo nekateri dejavniki, ki v tem diplomskem delu niso bili proučevani, in dejstvo, da so se discipline v preteklosti gibale po določenih vzorcih. Vsakemu obdobju napredovanja rezultatov je sledilo obdobje nazadovanja rezultatov in obratno. To domnevo bi lahko proučili le v kakšni širši raziskavi ali obsežnejšem delu.

Izhodišča za razvoj in dvig slovenske atletike na še višjo raven so torej v splošnem zelo dobra. Tudi v uvodnem delu diplomskega dela sem že opisal, zakaj je pomembno, da se skušajo vse ali pa čim več disciplin dvigniti na višjo raven v primerjavi z evropskimi in s svetovnimi povprečji najboljših 10 rezultatov. Nekaterim sklopom disciplin in nekaterim posameznim disciplinam je v obdobju obravnavanih petnajstih letih to uspelo, nekaterim pa ne.

Kot sem ugotovil, se je uspešnost slovenske atletike v letih od 1992 do 2006 izboljšala. Tudi njena slika in ugled v javnosti sta se predvsem na račun izjemnih uspehov na SP v Osaki 2007 precej izboljšala. Kljub temu pa obstajajo tudi področja, kjer smernice niso bile pozitivne, kjer obstaja še veliko prostora za izboljšave. Vse to lahko predstavlja veliko motivacijo za atlete, trenerje, funkcionarje, sponzorje in druge, da se tem področjem še bolj posvetijo in s tem dvignejo slovensko atletiko na še višjo raven, ki si jo nedvomno zasluži in tudi zmore.

8. VIRI

Association of track and field statisticians (1993). *Athletics: the international track and field annual – 1993*. London: Harmsworth Active.

Association of track and field statisticians (1994). *Athletics: the international track and field annual – 1994*. London: Harmsworth Active.

Association of track and field statisticians (1995). *Athletics: the international track and field annual – 1995*. Surrey: SportBooks Ltd.

Association of track and field statisticians (1996). *Athletics: the international track and field annual – 1996*. Surrey: SportBooks Ltd.

Association of track and field statisticians (1997). *Athletics: the international track and field annual – 1997*. Surrey: SportBooks Ltd.

Association of track and field statisticians (1998). *Athletics: the international track and field annual – 1998*. Surrey: SportBooks Ltd.

Atletaska zveza Slovenije (1993). *Slovenski atletski almanah 1992*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (1994). *Slovenski atletski almanah 1993*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (1995). *Slovenski atletski letopis 1994*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (1996). *Slovenski atletski letopis 1995*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (1997). *Slovenski atletski letopis 1996*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (1998). *Slovenski atletski letopis 1997*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (1999). *Slovenski atletski letopis 1998*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (2000). *Slovenski atletski letopis 1999*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (2001). *Slovenski atletski letopis 2000*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (2002). *Slovenski atletski letopis 2001*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (2003). *Slovenski atletski letopis 2002*. Ljubljana: AZS.

Atletaska zveza Slovenije (2004). *Slovenski atletski letopis 2003*. Ljubljana: AZS.

EAA (1995). *European athletics yearbook 1994–1995*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (1996). *European athletics yearbook 1995–1996*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (1997). *European athletics yearbook 1996–1997*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (1999). *European athletics yearbook 1998–1999*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (2000). *European athletics yearbook 1999–2000*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (2001). *European athletics yearbook 2000–2001*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (2002). *European athletics yearbook 2001–2002*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA (2004). *European athletics yearbook 2003–2004*. Darmstadt: Justus von Liebig Verlag.

EAA. *European athletics yearbook 2006–2007*. Lausanne, Švica: EAA.

Pavlin, T. (2005). Atletika – od telovadbe do športa, od psevdootletike do lahke atletike. *Atletika*. 43/44. 22–25.

Račič, M. in sod. (1970). *Slovenska atletika 1945–1970*. Ljubljana: AZS.

Račič, M. in sod. (1981). *Slovenska atletika 1970–1980*. Ljubljana: AZS.

Račič, M. in sod. (1992). *Slovenska atletika 1981–1992*. Ljubljana: AZS.

Račič, M. in sod. (2006). *85 let slovenske atletike*. Ljubljana: AZS.

Kurelić, N. (1954): *Atletika*. Beograd: Sportska knjiga.

Stepišnik, D. (1968): *Oris zgodovine telesne kulture na Slovenskem*. Ljubljana: DZS.

Šugman, R. (1997): *Zgodovina svetovnega in slovenskega športa*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

INTERNET:

7th IAAF World Championships in Athletics - Home Page (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz <http://www2.iaaf.org/sevilla99/index.asp>.

8th IAAF World Championships in Athletics Edmonton 2001 the Official Web Site (14. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz <http://www2.iaaf.org/WCH01/index.asp>

8th IAAF World Indoor Championships in Athletics Lisbon 2001 the Official Web Site (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz <http://www2.iaaf.org/WIC01/index.asp>.

1992 European Top 10 (4. 10. 2007). Lausanne, Švica: EAA. Pridobljeno 4. 10. 2007 iz <http://www.tilastopaja.org/db/fulltoptbeuro.php?Season=1992&Ind=0&All=0&top=10>

2004 European List (20. 3. 2007). Lausanne, Švica: EAA. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz http://www.tilastopaja.org/static_html/staticlists/euro30top04.htm

2005 European Top 30 (20. 3. 2007). Lausanne, Švica: EAA. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz http://www.tilastopaja.org/static_html/staticlists/euro30top05.htm

2006 European Top 30 (20. 3. 2007). Lausanne, Švica: EAA. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz http://www.tilastopaja.org/static_html/staticlists/euro30top06.htm

2007 European Top 30 (24. 1. 2008). Lausanne, Švica: EAA. Pridobljeno 24.1.2008 iz http://www.tilastopaja.org/static_html/staticlists/euro30top07.htm

en_report_658.pdf (24. 5. 2007). OFFICIAL WEBSITE OF THE OLYMPIC MOVEMENT. Pridobljeno 24. 5. 2007 iz http://multimedia.olympic.org/pdf/en_report_658.pdf.

European Athletics – Home (20. 3. 2007). Lausanne, Švica: EAA. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz <http://www.european-athletics.org/>.

Greek Art: Discobolos (20. 3. 2007). www.artchive.com. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz <http://www.artchive.com/artchive/G/greek/discobolos.jpg.html>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE – SPORTS. OFFICIAL WEBSITE OF THE OLYMPIC MOVEMENT. Pridobljeno 4. 7. 2007 iz http://www.olympic.org/uk/sports/programme/disciplines_uk.asp?DiscCode=AT.

Matic Osovnikar: Za atletiko me je navdušil oče: (23. 4. 2007). Ljubljana, Slovenija: www.planet.si. Pridobljeno 23. 4. 2007 iz <http://www.planet.si/portal/site/planet/menuitem.05f3726b6d2672a5a367549301c038a0/?opts=cyFuKAAAAAJgAAAAUAAAAAMgAAQAAAAIAAAAC&newsId=7063532>.

Tab_zun_12_12_2007.pdf (12.12.2007). Ljubljana: AZS. Pridobljeno 24.1.2008 iz http://www.atletska-zveza.si/files/tablice/Tab_zun_12_12_2007.pdf.

Tab_zun_31_12_2006.pdf (31. 12. 2006). Ljubljana: AZS. Pridobljeno 20.3.2007 iz http://www.atletska-zveza.si/files/tablice/Tab_zun_31_12_2006.pdf.

Tab_zun_21_11_2005-1.pdf (21. 11. 2005). Ljubljana: AZS. Pridobljeno 20.3.2007 iz http://www.atletska-zveza.si/files/tablice/Tab_zun_21_11_2005-1.pdf.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 <http://www.iaaf.org/statistics/toplists/archive/inout=out/category=s/season=1998/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 <http://www.iaaf.org/statistics/toplists/archive/inout=out/category=s/season=1999/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/archive/inout=out/category=s/season=2000/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/archive/inout=out/category=s/season=2001/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/inout=O/ageGroup=N/season=2002/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/inout=O/ageGroup=N/season=2003/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/inout=O/ageGroup=N/season=2004/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/inout=O/ageGroup=N/season=2005/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/inout=O/ageGroup=N/season=2006/index.html>.

IAAF Athletics Coverage - Sydney 2000 (14. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 14. 4. 2007 iz <http://www2.iaaf.org/OLY00/index.asp>.

IAAF International Association of Athletics Federations - Athens Olympic Games 2004 (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/OLY04/index.html>.

[IAAF - Athens 97 World Wide Web Site] (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz <http://www2.iaaf.org/athens97/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Championships in Athletics 2003 (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/WCH03/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Championships 2005 (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz

<http://www.iaaf.org/WCH05/index.html>.

IAAF - World Indoor Championships 1997 (15. 4. 2007). Monaco: IAAF.

Pridobljeno s svetovnega spleta dne 15. 4. 2007 iz
<http://www2.iaaf.org/WIC97/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Indoor Championships 2003 (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz
<http://www.iaaf.org/WIC03/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Indoor Championships 2004 (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz
<http://www.iaaf.org/WIC04/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Indoor Championships 2006 (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz
<http://www.iaaf.org/WIC06/index.html>.

Home Page (24. 5. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 24. 5. 2007 iz
<http://www2.iaaf.org/WJC98/index.asp>.

IAAF/Coca Cola World Junior Championships Official web site (24. 5. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 24. 5. 2007 iz <http://www2.iaaf.org/WJC02/index.asp>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Junior Championships 2004 (24. 5. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 24. 5. 2007 iz
<http://www.iaaf.org/WJC04/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - World Junior Championships 2006 (24. 5. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 24. 5. 2007 iz
<http://www.iaaf.org/WJC06/index.html>.

IAAF International Association of Athletics Federations - IAAF.org - Statistics - Top Lists (24. 1. 2008). Monaco: IAAF. Pridobljeno 24.1.2008 iz
<http://www.iaaf.org/statistics/toplists/inout=O/ageGroup=N/season=2007/index.html>.

Maebashi - Home Page (15. 4. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 15. 4. 2007 iz
<http://www2.iaaf.org/WIC99/>.

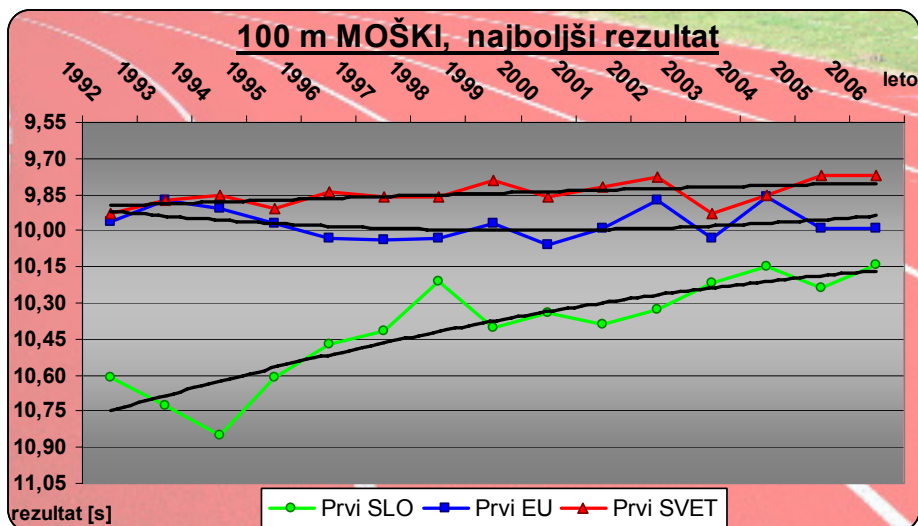
Past Results (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz
<http://www2.iaaf.org/results/past/WCH93/index.html>.

Past Results (20. 3. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 20. 3. 2007 iz
<http://www2.iaaf.org/results/past/WCH95/index.html>.

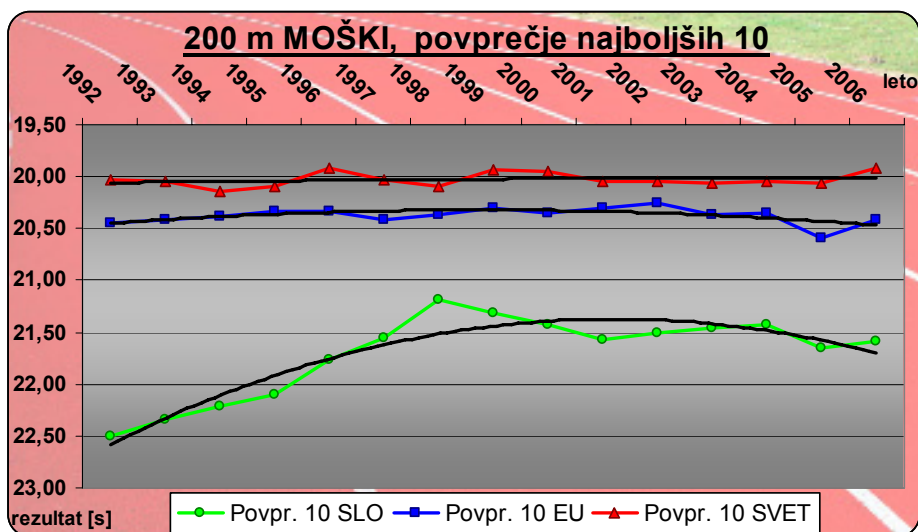
Santiago de Chile 2000 - Home Page - 8th IAAF/Coca-Cola World Junior Championships in Athletics (24. 5. 2007). Monaco: IAAF. Pridobljeno 24. 5. 2007 iz
<http://www2.iaaf.org/WJC00/index.asp>.

9. PRILOGE

Priloga 1: Graf discipline tek na 100 m za moške, najboljši rezultat.

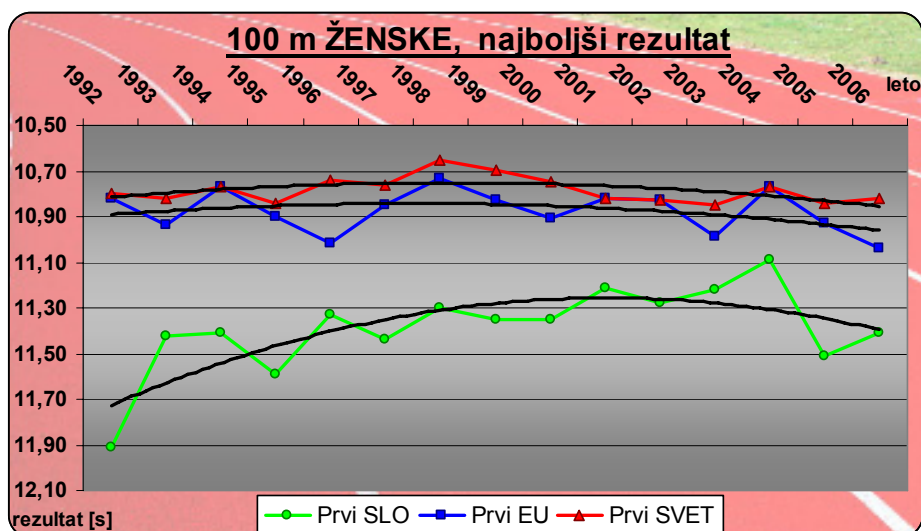
Priloga 2: Graf discipline tek na 200 m za moške, povprečje najboljših 10.

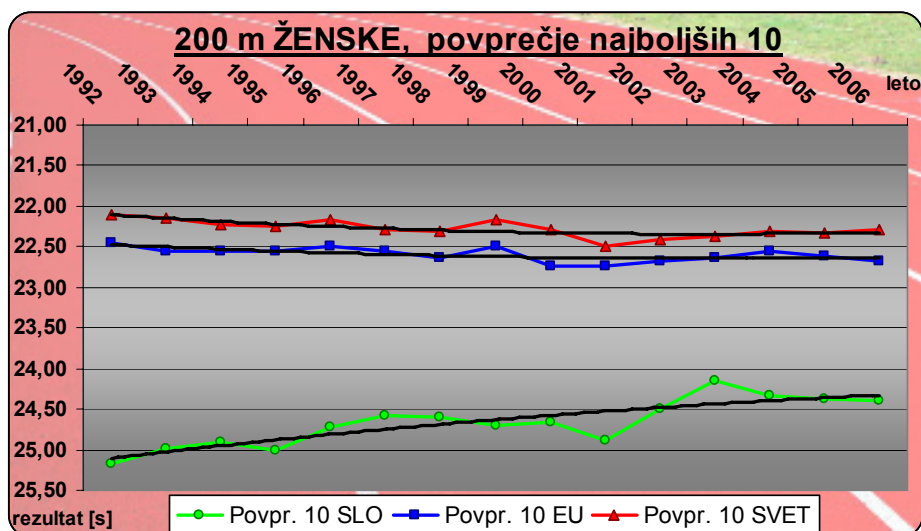
Priloga 3: Tabela rezultatov discipline tek na 100 m za moške.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	10,61	11,04	9,96	10,18	9,93	10,00
1993	10,73	11,04	9,87	10,17	9,87	9,99
1994	10,85	11,00	9,91	10,16	9,85	9,96
1995	10,61	10,86	9,97	10,19	9,91	10,02
1996	10,47	10,74	10,03	10,12	9,84	9,95
1997	10,42	10,67	10,04	10,13	9,86	9,93
1998	10,21	10,50	10,03	10,12	9,86	9,92
1999	10,40	10,58	9,97	10,11	9,79	9,92
2000	10,34	10,54	10,06	10,12	9,86	9,97
2001	10,39	10,56	9,99	10,14	9,82	9,89
2002	10,33	10,55	9,87	10,10	9,78	9,93
2003	10,22	10,57	10,03	10,12	9,93	9,97
2004	10,15	10,56	9,86	10,13	9,85	9,93
2005	10,24	10,58	9,99	10,14	9,77	9,95
2006	10,14	10,61	9,99	10,13	9,77	9,91

Priloga 4: Graf discipline tek na 100 m za ženske, najboljši rezultat.

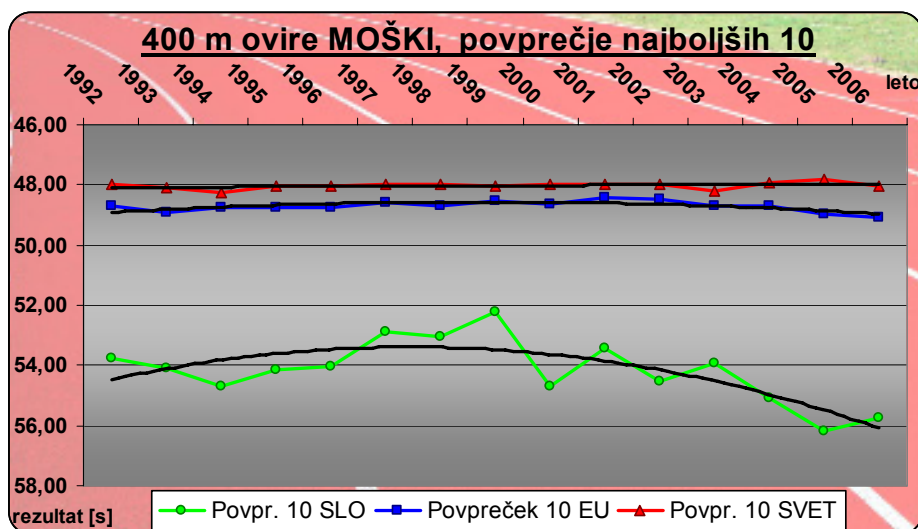
Priloga 5: Graf discipline tek na 200 m za ženske, povprečje najboljših 10.

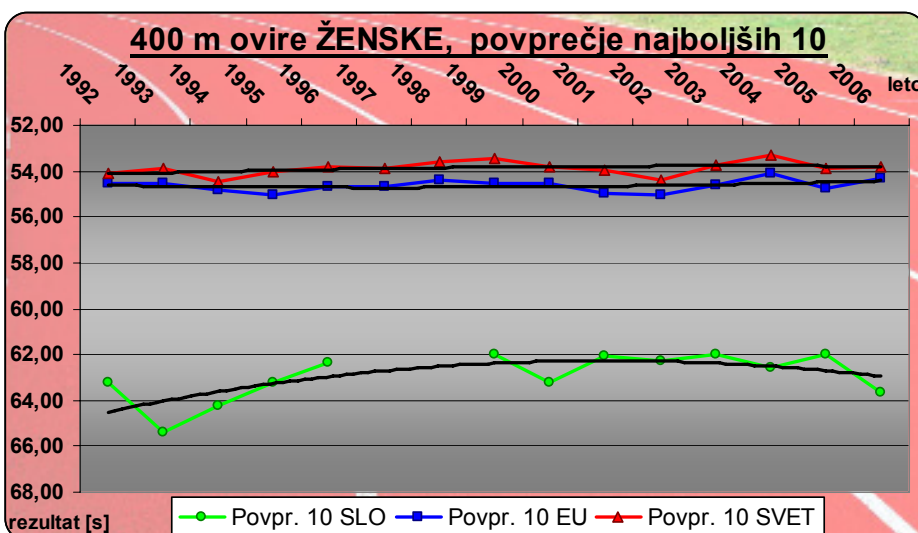
Priloga 6: Tabela rezultatov discipline tek na 100 m za ženske.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	11,91	12,26	10,82	11,08	10,80	10,91
1993	11,42	12,22	10,94	11,17	10,82	10,99
1994	11,41	12,16	10,77	11,13	10,77	10,97
1995	11,59	12,28	10,90	11,12	10,84	10,99
1996	11,33	12,05	11,02	11,09	10,74	10,93
1997	11,44	12,10	10,85	11,12	10,76	10,97
1998	11,30	11,95	10,73	11,01	10,65	10,88
1999	11,35	11,97	10,83	11,08	10,70	10,89
2000	11,35	12,02	10,91	11,09	10,75	10,92
2001	11,21	12,22	10,82	11,11	10,82	10,96
2002	11,28	11,90	10,83	11,11	10,83	10,95
2003	11,22	11,78	10,99	11,10	10,85	10,96
2004	11,09	11,84	10,77	11,07	10,77	10,96
2005	11,51	11,93	10,93	11,13	10,84	10,97
2006	11,41	11,82	11,04	11,19	10,82	11,00

Priloga 7: Graf discipline tek na 400 m ovirami za moške, povprečje najboljših 10.

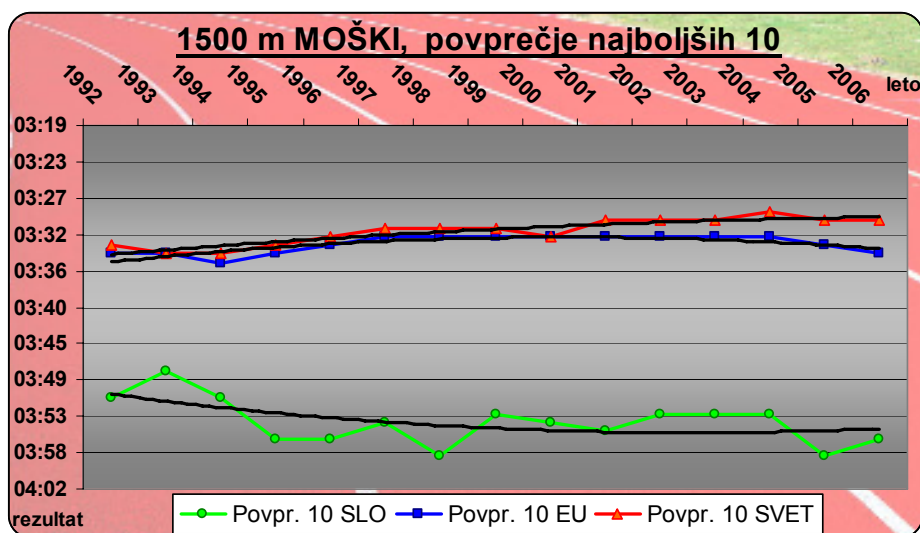
Priloga 8: Graf discipline tek na 400 m z ovirami za ženske, povprečje najboljših 10.

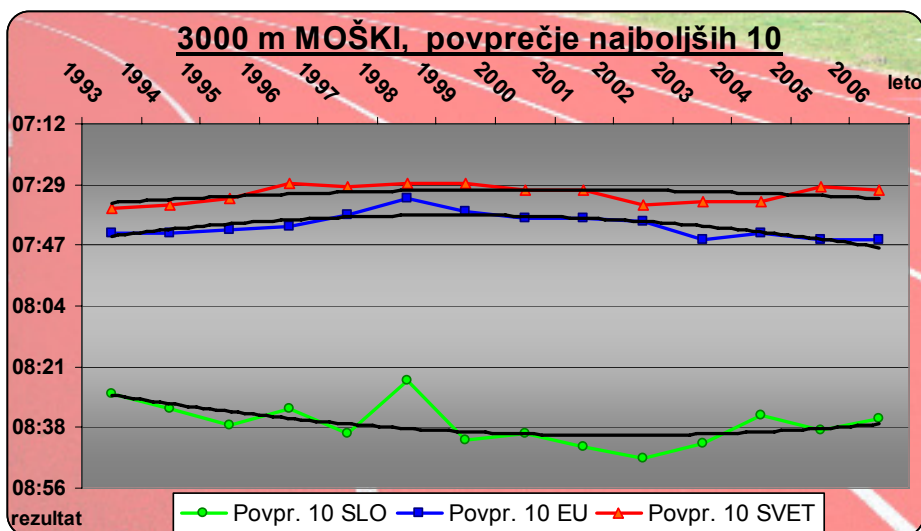
Priloga 9: Tabela rezultatov discipline tek na 800 m za moške.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	106,84	113,11	103,92	104,78	102,80	103,73
1993	108,08	111,98	103,84	104,94	103,54	104,06
1994	108,54	113,61	103,50	104,75	103,17	103,85
1995	108,76	113,56	102,87	104,57	102,87	103,58
1996	107,67	112,46	101,83	104,00	101,83	103,01
1997	108,02	112,24	101,11	104,42	101,11	103,17
1998	110,23	113,55	103,18	104,60	102,76	103,40
1999	110,39	112,66	102,27	104,54	102,27	103,27
2000	111,92	114,43	103,12	104,26	103,12	103,71
2001	112,50	114,44	102,47	104,14	102,47	103,16
2002	109,98	112,48	102,32	104,05	102,32	103,27
2003	109,22	112,95	103,28	104,38	102,52	103,53
2004	109,16	114,22	103,88	104,38	103,06	103,62
2005	109,12	113,75	104,18	104,81	103,70	104,15
2006	110,00	112,85	103,42	104,33	103,09	103,53

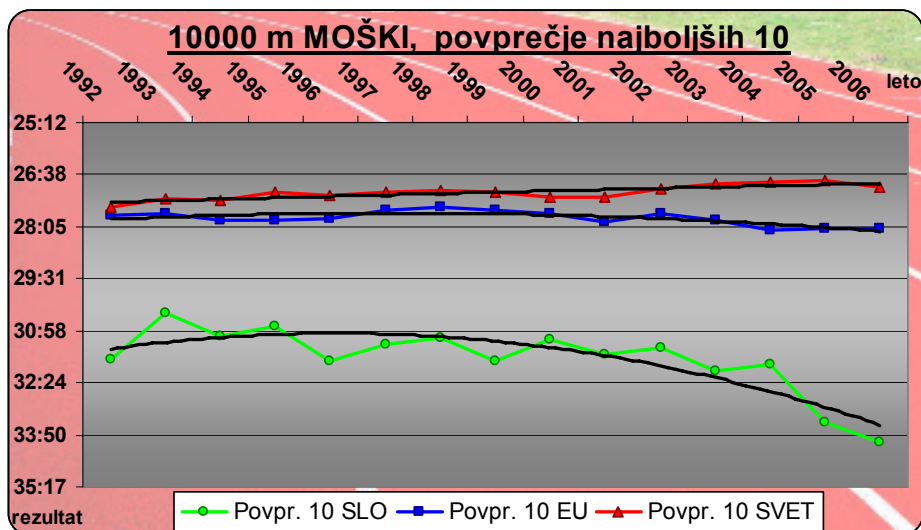
Priloga 10: Graf discipline tek na 1500 m za moške, povprečje najboljših 10.

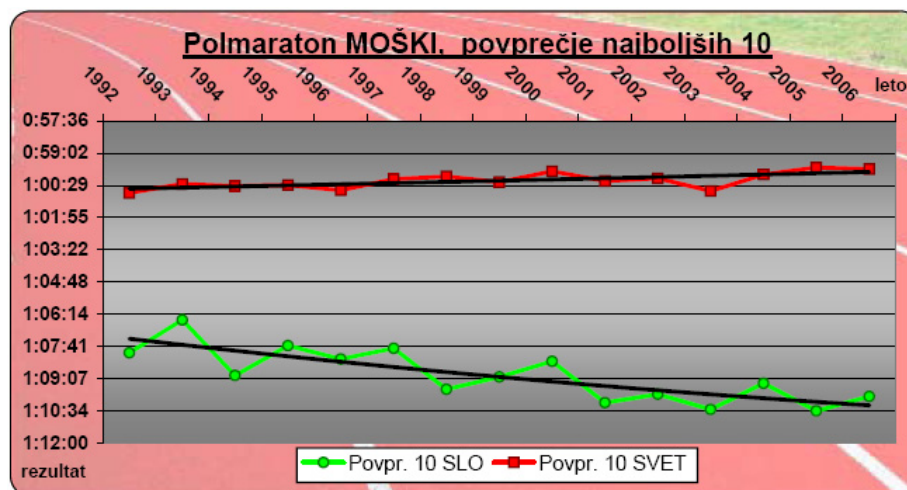
Priloga 11: Graf discipline tek na 3000 m za moške, povprečje najboljših 10.

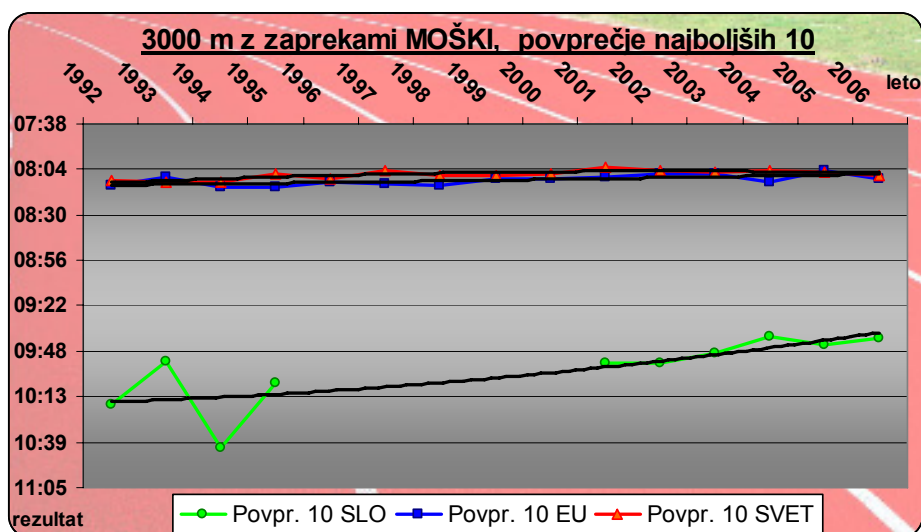
Priloga 12: Graf discipline tek na 10000 m za moške, povprečje najboljših 10.

Priloga 13: Graf discipline polmaraton za moške, povprečje najboljših 10.

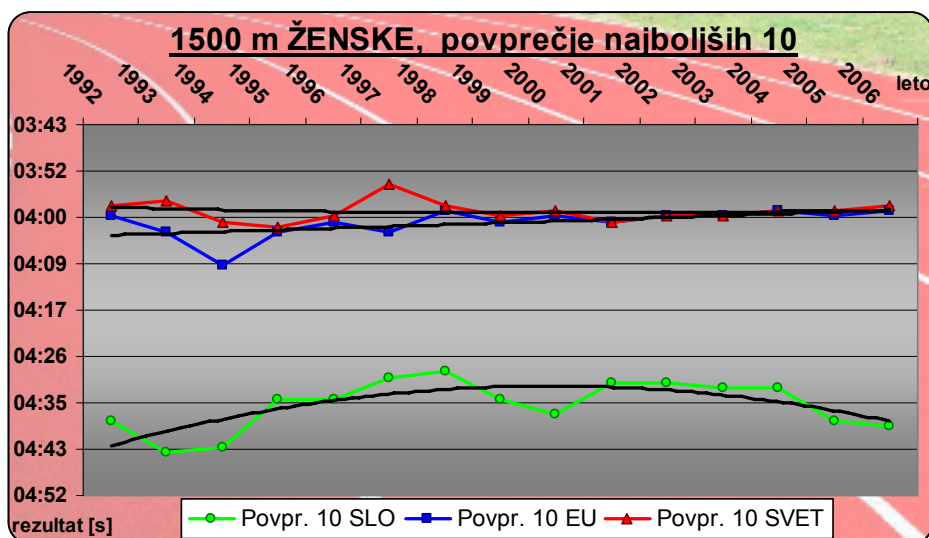
Priloga 14: Graf discipline tek na 3000 m z zaprekami za moške, povprečje najboljših 10.

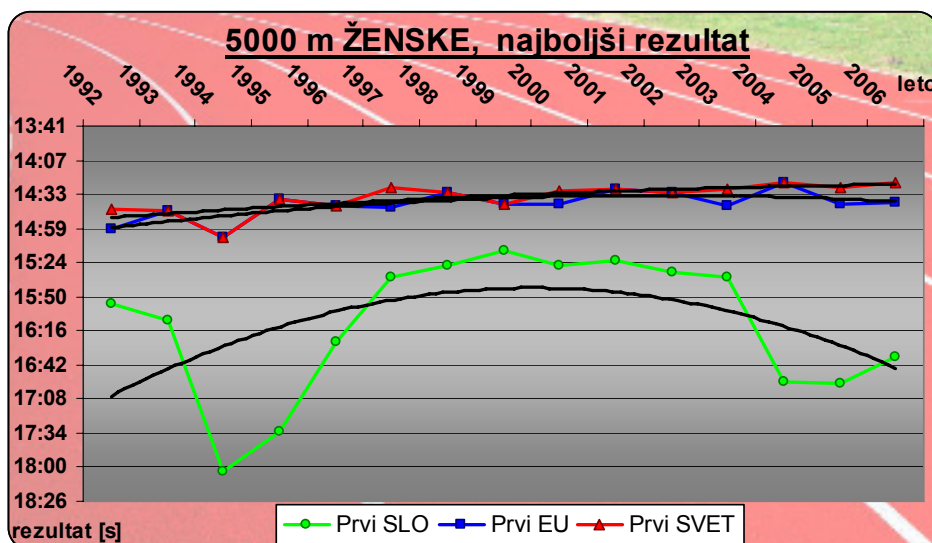
Priloga 15: Tabela rezultatov tek na 800 m za ženske.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	128,86	133,06	115,54	117,33	115,54	117,04
1993	127,91	135,12	116,58	118,05	115,43	116,60
1994	126,53	134,60	116,53	118,60	115,19	117,97
1995	126,43	130,19	116,21	118,35	115,72	117,29
1996	124,76	129,25	116,04	118,21	116,04	117,20
1997	120,94	130,82	116,61	118,47	114,88	117,05
1998	122,71	129,84	116,63	118,43	116,11	117,62
1999	119,87	130,38	115,87	117,63	115,87	117,04
2000	118,51	128,84	116,60	117,61	116,15	117,26
2001	118,71	129,09	117,20	118,30	116,85	117,82
2002	115,19	129,64	115,19	118,51	115,19	117,73
2003	117,44	129,65	117,44	118,58	115,55	118,01
2004	116,43	129,74	116,23	117,35	116,23	116,88
2005	119,98	129,09	116,07	118,04	116,07	117,55
2006	119,30	128,55	117,07	117,70	116,66	117,16

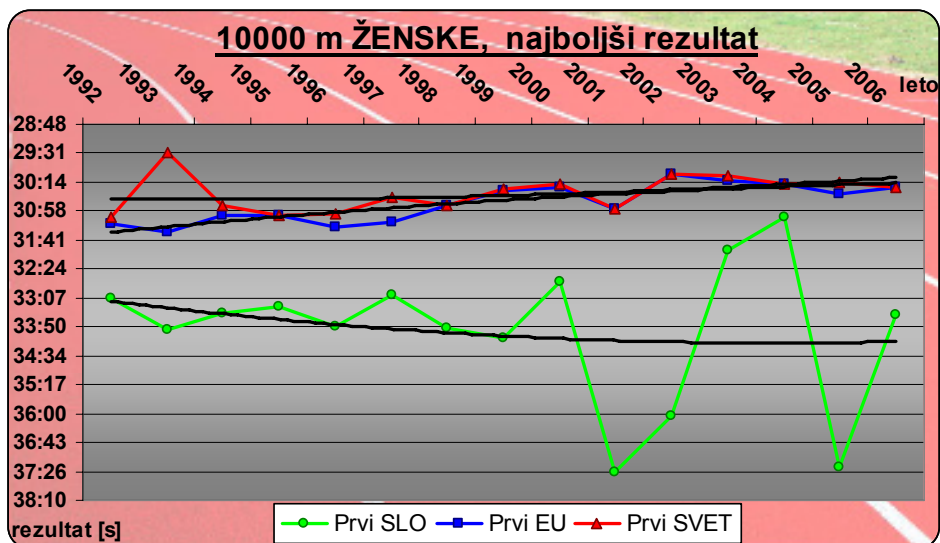
Priloga 16: Graf disciplina tek na 1500 m za ženske, povprečje najboljših 10.

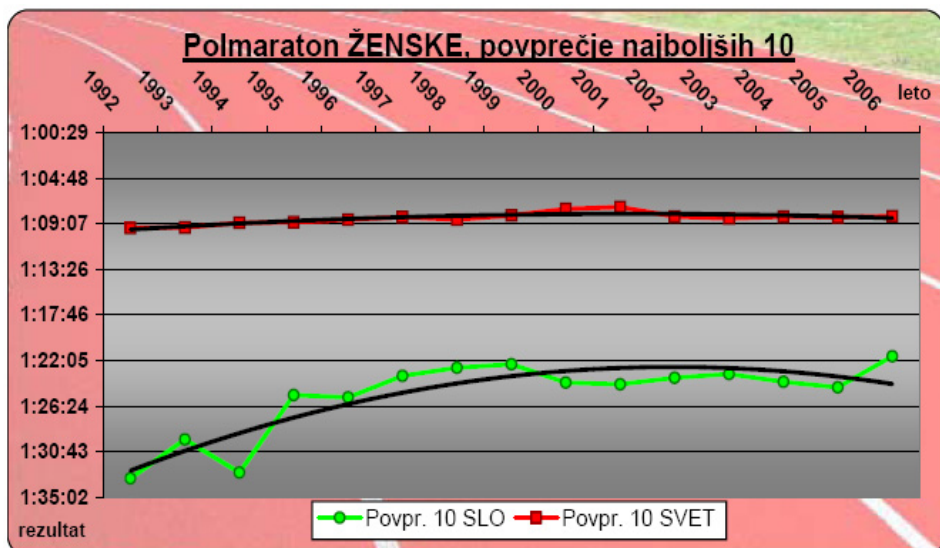
Priloga 17: Graf discipline tek na 5000 m za ženske, povprečje najboljših 10.

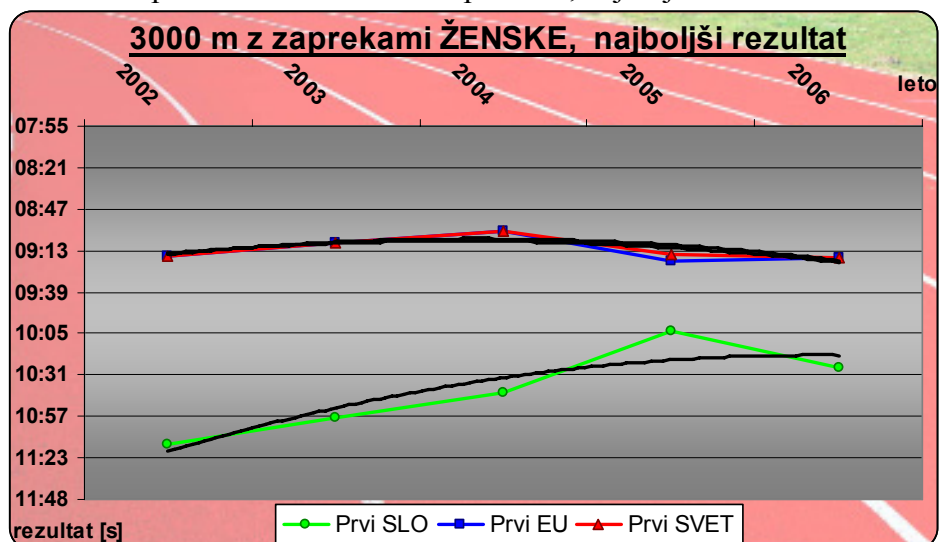
Priloga 18: Graf discipline tek na 10000 m za ženske, najboljši rezultat.

Priloga 19: Graf discipline polmaraton za ženske, povprečje najboljših 10.

Priloga 20: Graf discipline tek na 3000 m z zaprekami, najboljši rezultat.

Priloga 21: Tabela rezultatov discipline skok v daljino za moške.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	800	713,0	835	817,6	868	844,3
1993	760	712,0	827	814,4	870	842,3
1994	792	713,0	836	824,3	874	845,0
1995	804	727,0	837	826,5	871	847,0
1996	830	745,0	833	825,3	858	844,0
1997	840	752,0	841	828,5	863	846,3
1998	807	747,0	838	824,0	860	839,3
1999	836	754,0	856	826,4	860	838,6
2000	815	749,0	835	826,4	865	841,5
2001	812	751,1	831	819,6	841	830,6
2002	801	750,0	827	823,4	852	832,2
2003	806	742,2	853	829,2	853	837,8
2004	784	745,0	832	824,2	860	836,8
2005	783	732,4	831	819,6	860	837,8
2006	800	728,9	841	820,1	856	840,1

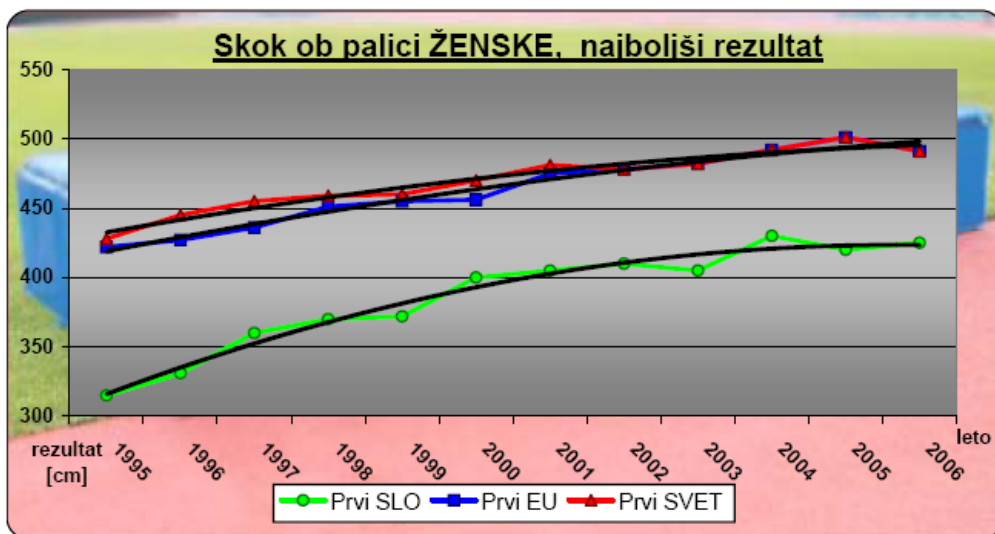
Priloga 22: Tabela rezultatov discipline skok v daljino za ženske.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	640	598,0	748	707,6	748	710,0
1993	639	594,0	721	693,8	721	699,0
1994	637	606,0	729	701,6	749	709,0
1995	641	589,0	707	693,9	707	694,0
1996	664	603,0	705	694,7	720	701,0
1997	649	594,0	705	691,5	705	696,6
1998	651	605,0	716	694,1	731	701,3
1999	653	611,0	706	697,2	726	701,9
2000	635	602,0	709	695,3	709	699,8
2001	630	574,0	712	690,3	712	692,6
2002	645	594,0	742	689,8	742	695,3
2003	656	600,4	705	685,4	706	688,4
2004	635	590,0	733	693,7	733	704,0
2005	624	589,2	704	685,9	704	687,4
2006	650	603,7	712	691,9	712	694,9

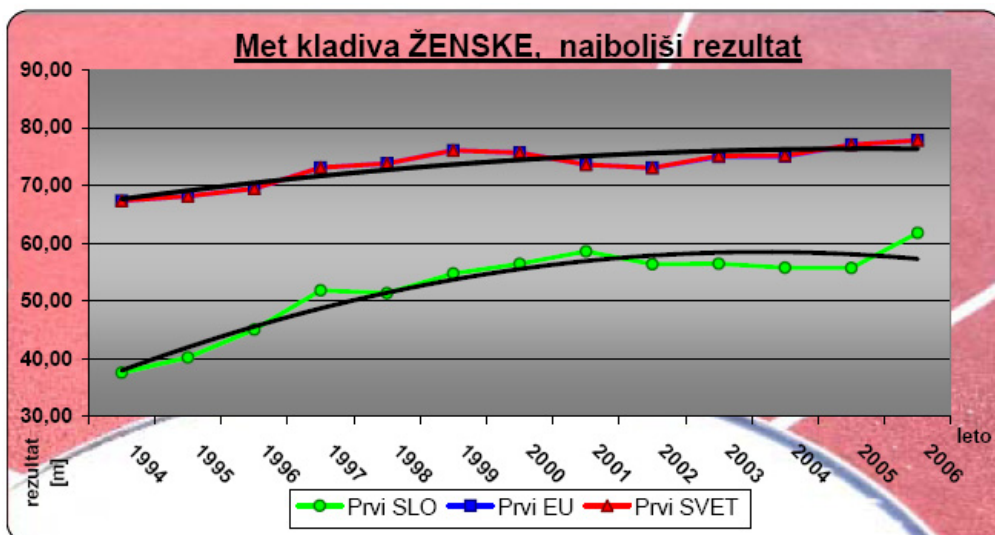
Priloga 23: Tabela rezultatov skok v višino za moške.

	Prvi SLO	Povpr. 10 SLO	Prvi EU	Povpr. 10 EU	Prvi SVET	Povpr. 10 SVET
1992	225	209,0	238	234,7	237	235,0
1993	224	207,0	238	234,3	245	237,0
1994	213	206,0	235	232,4	242	234,0
1995	217	205,0	235	232,6	240	235,0
1996	220	209,0	238	233,9	239	235,0
1997	222	208,0	236	233,0	237	234,7
1998	221	207,0	236	232,9	237	233,7
1999	226	207,0	237	233,1	237	233,8
2000	220	205,0	240	233,6	240	235,0
2001	224	203,0	237	233,3	237	234,1
2002	225	205,0	236	231,6	235	232,5
2003	227	203,6	236	231,9	236	233,4
2004	227	205,0	236	232,9	237	234,0
2005	220	205,0	238	233,7	240	236,2
2006	230	203,8	237	233,1	237	233,5

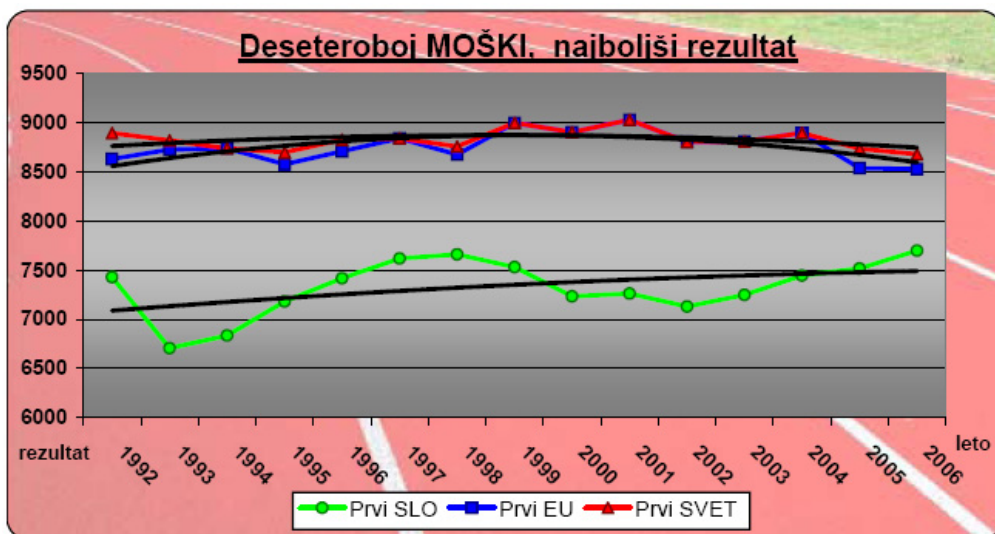
Priloga 24: Graf discipline skok ob palici za ženske, najboljši rezultat.

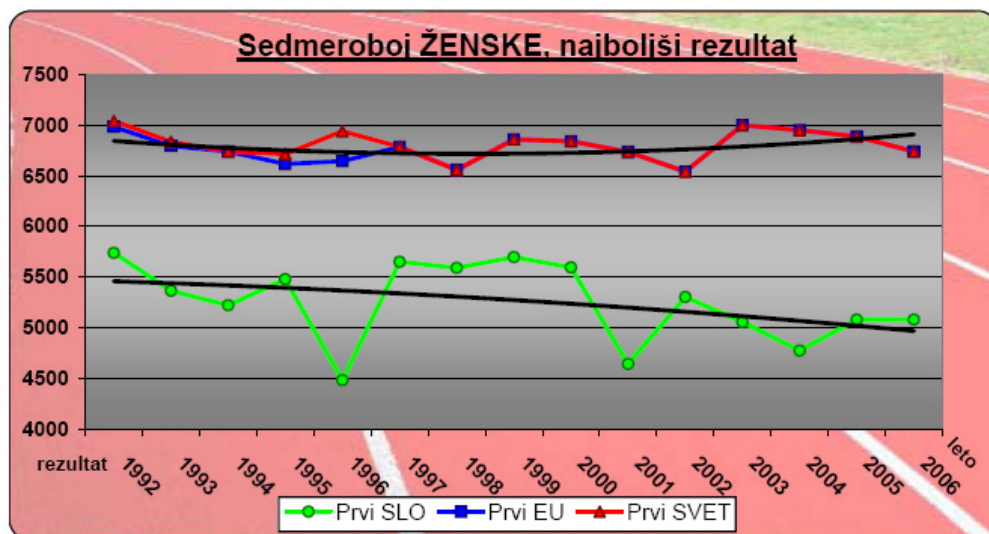
Priloga 25: Graf discipline met kladiva za ženske, najboljši rezultat.

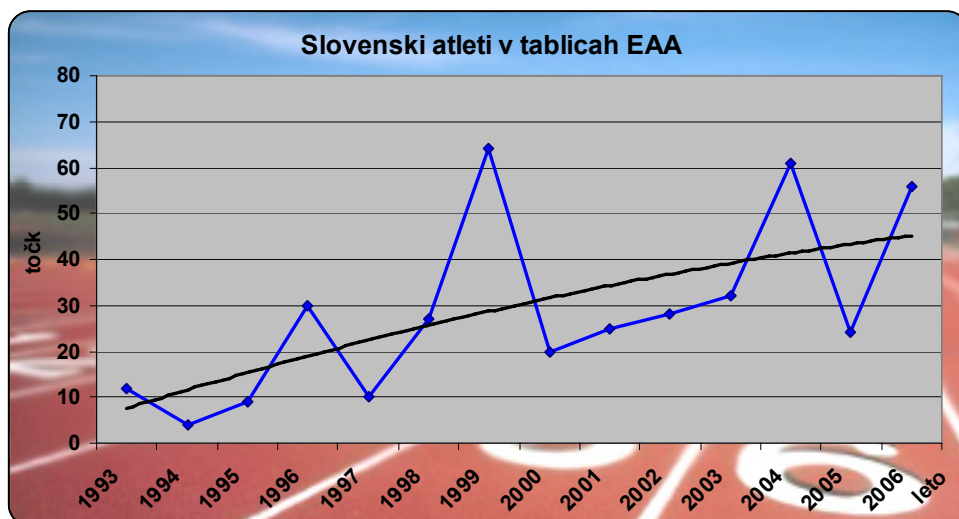
Priloga 26: Graf discipline met deseterboj za moške, najboljši rezultat.

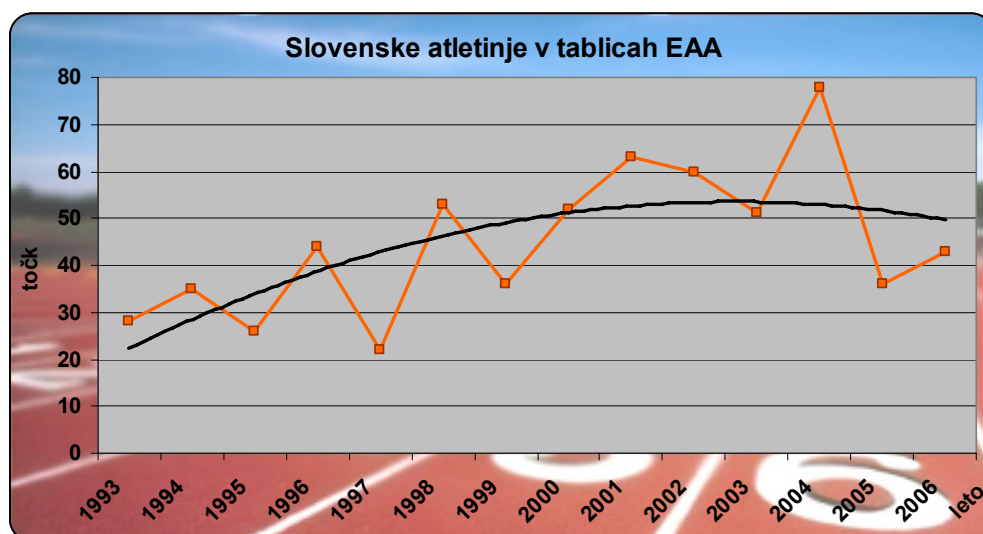
Priloga 27: Graf discipline met sedmerboj za ženske, najboljši rezultat.

Priloga 28: Točkovanje slovenskih atletov v tablicah EAA.

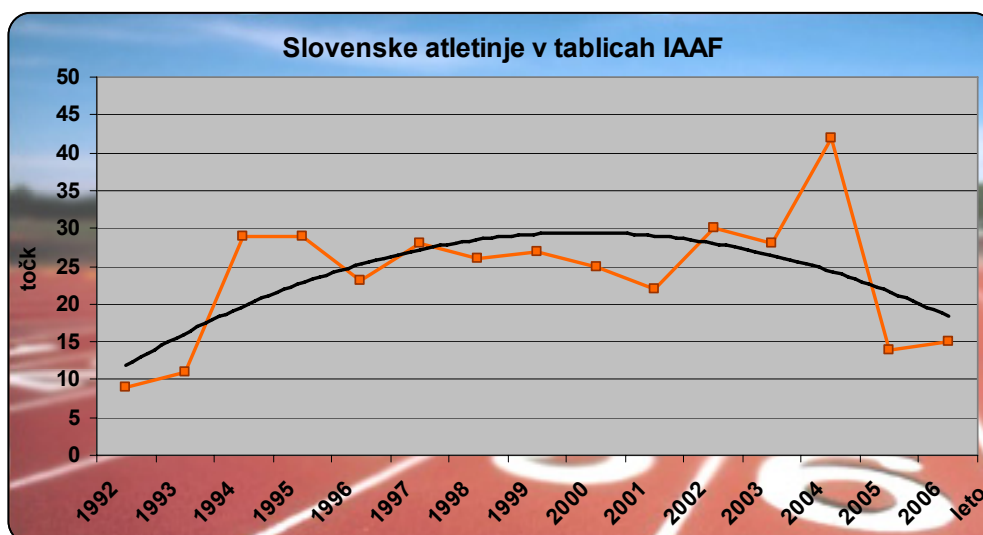
Priloga 29: Točkovanje slovenskih atletinj v tablicah EAA.

Priloga 30: Točkovanje slovenskih atletov v tablicah IAAF.

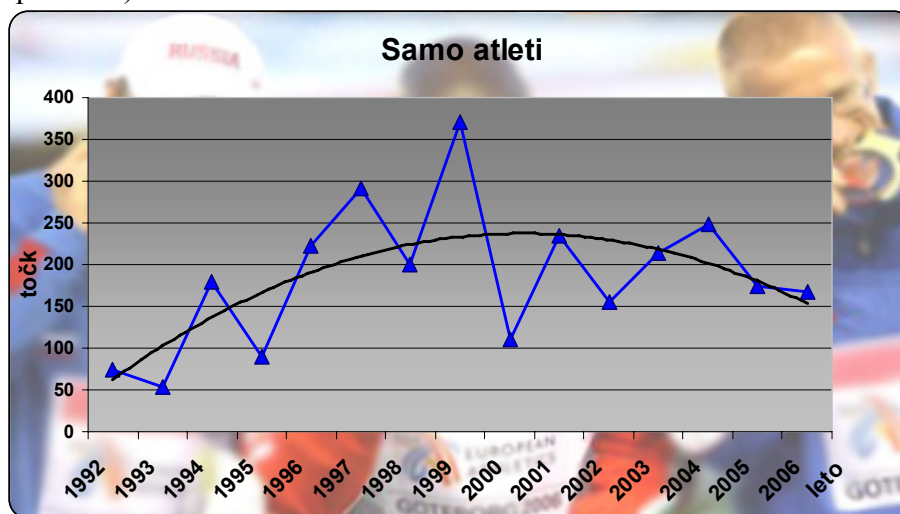
Priloga 31: Točkovanje slovenskih atletinj v tablicah IAAF.

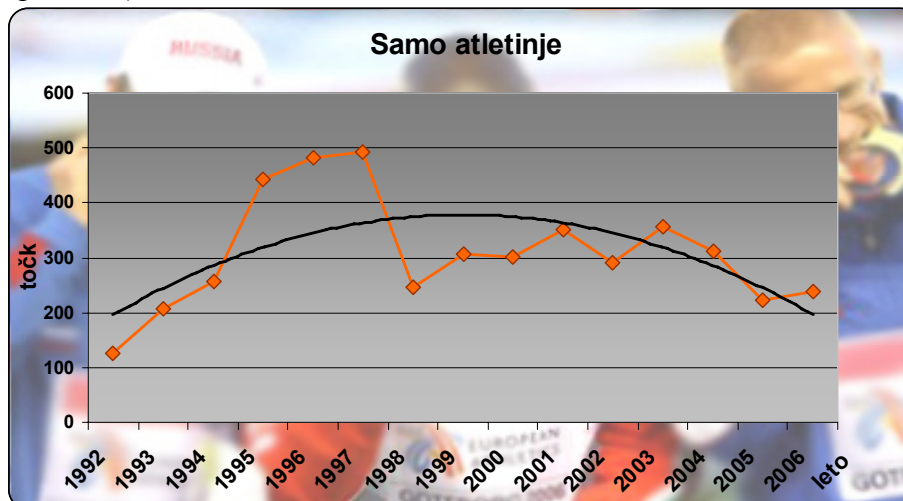
Priloga 32: Število uvrstitev na tablice IAAF in točke.

leto	MOŠKI				ŽENSKE				
	do 10.	do 30.	do 100.	točk	leto	do 10.	do 30.	do 100.	točk
1992	0	0	5	5	1992	0	1	6	9
1993	0	0	2	2	1993	0	2	5	11
1994	0	0	3	3	1994	2	2	3	29
1995	0	0	4	4	1995	2	1	6	29
1996	0	1	5	8	1996	1	1	10	23
1997	1	1	3	16	1997	1	2	12	28
1998	0	0	8	8	1998	1	1	13	26
1999	1	2	7	23	1999	0	4	15	27
2000	0	1	3	6	2000	1	2	9	25
2001	0	1	7	10	2001	0	4	10	22
2002	0	1	7	10	2002	1	2	14	30
2003	1	2	5	21	2003	1	2	12	28
2004	0	3	9	18	2004	2	3	13	42
2005	0	1	6	9	2005	0	3	5	14
2006	0	3	9	18	2006	0	3	6	15

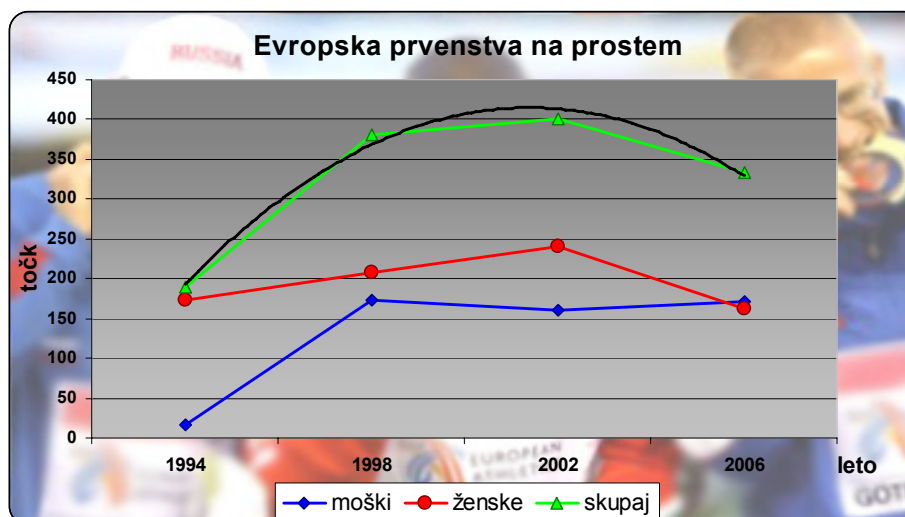
Priloga 33: Uspešnost atletov na velikih tekmovanjih (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

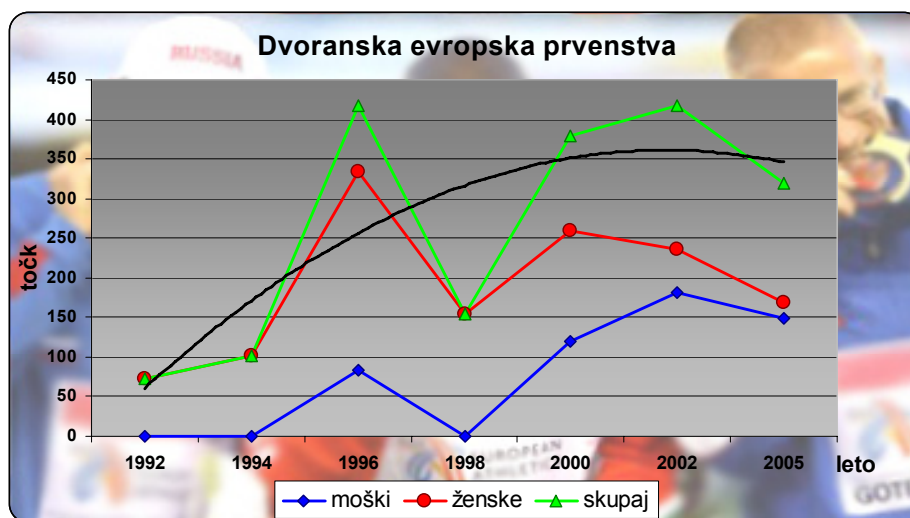
Priloga 34: Uspešnost atletinj na velikih tekmovanjih (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

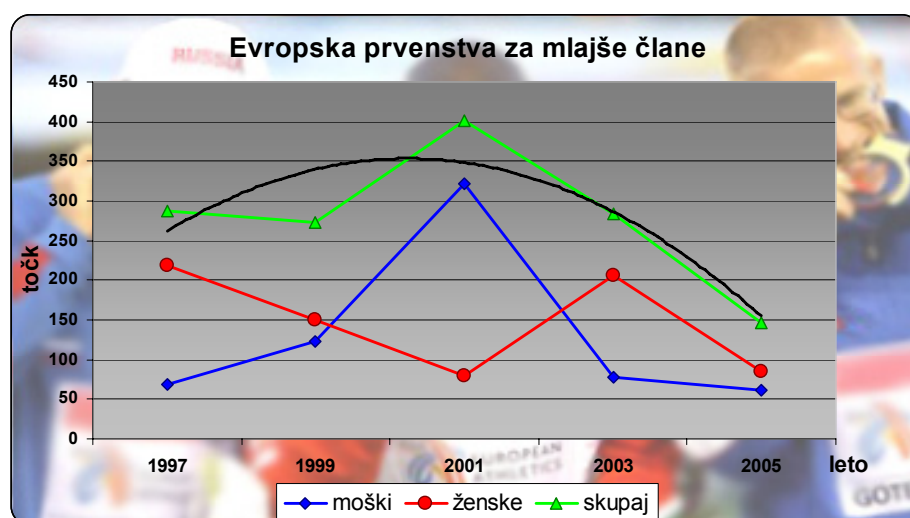
Priloga 35: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na EP na prostem (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Priloga 36: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na EP v dvorani (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Priloga 37: Uspešnost slovenskih atletov in atletinj na EP za mlajše člane (Fotografija za ozadje pridobljena s <http://www.planet.si>).

Priloga 38: Število registriranih atletov in atletinj ter sprememba glede na prejšnje leto.

Leto:	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Število atletov:	1140	1336	1551	1861	2271	2573	2792	2979	2940	2384	2426	3146	2879	3177	3455
Glede na prejšnje leto:		14 %	13 %	16 %	18 %	11 %	7 %	6 %	-1 %	-23 %	1 %	23 %	-9 %	9 %	8 %